

KERNSTOK, Károly: STAINED GLASS WINDOW DESIGN FOR THE SCHIFFER VILLA

...Előfordult az is, hogy egyik napról a másikra háromezer tojáást követeltek tőle, holott egyetlen tyúkjá sem volt...
Once the Soviets made up their minds to eliminate the revolution, it took only a few days to complete the main military phase of the operation...
4-9

... Amikor valaki a Habsburg névvel érkezik meg valahova, már automatikusan valamilyen elképzelés létezik....
10-11

Képes Ajánló

OFFERINGS PICTURED

show you some of the articles to choose from in this issue

Ha már a Magyarsághíd színonimánál tartok, akkor stílszerűen azt mondhatom, hogy munkámnak négy pillére van.
12-14

A falakból - hol halkabban, hol hangosabban - beszéd hangjai szűrődnek ki...
18-19

It is cinema of the highest order.
20-21

A nyitott színpadnak a Dóm tér és a föléje magasodó székes-egyház ad felemelő hangulatot... 28, 30
... Szeged was rebuilt as a modern city over the course of 5 years with Hungarian and foreign grants... 29

Termelő, kereskedő, fogyasztó együtt alakítják, fejlesztik a borkultúrát.
Its aim is to link the old tradition of the Hungarian bathing culture with the wine culture...
22-23

Christmas Colouring-In Competition

A kiskakas gyémánt félkrajcárja
33

Közös ügyeink

Milyen jó lenne, ha ki lehetne venni a politikát az élet égető kérdései közül! Ha meg tudnánk vitatni bizonyos témákat, mint például a klímaváltást, vagy a világgazdasági válságot anélkül, hogy befolyásolnának a különböző pártállások...

A *Magyar Szó* egyik vezérlő elve kezdettől fogva az, hogy lapunk tartalma politikamentes legyen. Az új-zélandi magyarok életének dokumentálásán és érdekeik szolgálásán kívül, lapunk fő feladatának mindig is a magyarság megőrzését tekintettük. Ennek érdekében kap helyet benne a kultúra, a történelem, a népművészet, a turisztikai jellegű barangolások, és a többi. Pont a politikától való távolságtartásunk az, ami sok olvasónknak tetszik.

Viszont magyarságunk megőrzéséhez hozzátartozik az is, hogy tájékozódjunk az óhaza sorsáról, és hogy magunk módján mi is lobogtassuk néha a magyarság zászlóját. Ez nem kifejezetten politika, de talán mégis van valami köze hozzá...?

A *Magyar értelmező kéziszótár* szerint politika „a társadalom, az állam vezetésére, a hatalom megszerzésére és megtartására irányuló közösségi vagy egyéni tevékenység, [illetve az] ezzel kapcsolatos eszmék, elvek rendszere”. A szó, a görög filozófus Arisztotelész egyik tanulmányából ered, amelyben az egyéni ember közösségéhez való viszonyát firtatja.

Itt Új-Zélandban kevésbé, de Magyarországon többnyire már abból is megállapítható valaki pártállása, hogy melyik napilapot olvassa. Ugyanakkor egyre többen vannak, akik azt állítják, őket egyáltalán nem érdekli a politika, sőt még szavazni sem mennek el. Bizonyos fókig érthető a hozzáállása azoknak a fiataloknak, akik az elmúlt években érkeztek Magyarországról, és akik irtóznak a polarizált társadalom játszmáitól.

Mégis úgy vagyok vele, hogy vannak kérdések, amelyek fontosabbak pártoknál, politikai hozzáállásnál, és ha a politika alól még fel is mentjük magunkat, ez nem azt jelenti, hogy ezekkel a kérdésekkel nem kell foglalkoznunk. Mindnyáján részei vagyunk egy társadalomnak és az eziránti felelősségünk csakis a miénk.

A *Magyar Szó* is igyekszik vállalni a szerepét társadalmunk együttműködésében - íme, húsz éve már! Van, aki azt kérdezi, minek folytatjuk, amikor alig százhusz az előfizetőink száma. Valóban kihívást jelent évről évre biztosítani a fedezetet, hogy folytathassuk a lap nyomtatását, kipoztázását. És sajnos, még ha tetszik is lapunk az újabban idetelepedett magyaroknak, legtöbben nem fizetnek elő, mert úgy vélik, az Internetről megtudhatnak mindent, amit tudniuk kell. Mindennek ellenére továbbra is fontosnak tartjuk feladatunkat, és ha az olvasóink is úgy akarják, folytatni fogjuk.

Idetartozik tehát, hogy megköszönjem hasonló szellemű segítőinknek a közreműködésüket: elsősorban *Máté Tündének*, aki nagy áldozattal és szeretettel állítja össze lapról lapra a *Magyar Szó* oldalait. Éppúgy fontosak azok, akik rendszeresen írnak lapunkba, például *Dr. Maurer Endre*, akinek betegsége miatt a „Psychology Today” sorozat hirtelen megszűnését igen szomorúan vettük tudomásul, *dr. Szegedy Krisztina* az „Élő hagyományok”-cikkeivel, *Paul Hellyer* a „My Ten Favourite Hungarian Films” cikksorozattal és a Recent News from Hungary összeállításával, *Ladányi István* a „Hungarian Historians” sorozattal, *Sáfár László* sport híreivel, *Du Toit Klára* receptjeivel és persze művészeink, *Borka Éva* a

folytatás a 9. oldalon

Issues of the Day

Wouldn't it be great if we could take the politics out of the burning issues of the day?! If we could debate certain questions such as climate change and the global financial crisis without being influenced by the stance of various political parties...

One of the *Magyar Szó*'s guiding principles right from the start has been that the content of the magazine be apolitical. Apart from serving the interests of and documenting the lives of Hungarian New Zealanders, our magazine's prime goal has always been to preserve "Hungarianness". This is why we cover culture, history, folk-art, destinations in Hungary, and the rest. It is the very apolitical nature of our magazine that appeals to many readers.

At the same time, part of preserving our Hungarianness means being informed about the fate of our homeland, and it also means waving the flag of Hungarianness from time to time. It isn't exactly politics, but it does sort of have something to do with it...

According to the Shorter Oxford English Dictionary (fifth edition) politics is defined as "activities concerned with the acquisition or exercise of authority or status; management or control of private affairs and interests within an organisation, family, etc, [or] the ideas, principles, or commitments of an individual, organisation, etc. in political life..." The word comes from the title that the great Greek philosopher, Aristotle, gave his treatise in which he contemplates the individual's relationship with community.

While it's not so in New Zealand, in Hungary you can pretty much determine someone's political leaning from the daily newspaper they read. Having said that, there are more and more people who claim they are not at all interested in politics, so much so that they don't even go to vote at election time. It's understandable to an extent when it comes to people who left Hungary in recent years and who detest the antics of a politically polarised society.

In spite of this, I think some issues are more important than parties and political affiliation, and even if we do chose to disengage ourselves from politics, that doesn't mean we shouldn't be concerned about those issues. We are all part of society and as such, I believe we all have a responsibility towards it.

The *Magyar Szó* too does its bit to fulfil its role in society – as of twenty years now! There are some who ask why continue when we barely have a hundred and twenty subscribers. It's true that it's a challenge ensuring we have the funds to print and post out the magazine from year to year. And unfortunately, although newly settled Hungarians like the magazine, most don't take out a subscription because they believe they can find anything they need to know on the Internet. Despite all this we still believe we have an important job to do and if our readers agree, we will continue.

It is timely that I thank our like-minded helpers for their contributions: first of all *Tünde Máté*, who designs the layout of each *Magyar Szó* page with loving dedication and at no small sacrifice. Just as important are our regular contributors, such as *Dr. Endre Maurer*, whose "Psychology Today" series sadly came to an abrupt halt due to illness, *Dr. Krisztina Szegedy* with her "Living Traditions" series, *Paul Hellyer* with his "My Ten Favourite Hungarian Films" series of articles and compilations of the Recent News from Hungary, *István Ladányi* – author of "Hungarian Historians", *László Sáfár* with sports news, *Klára Du Toit*'s recipes and of course our "resident artists": *Éva Borka*

Continued on page 9

múlt

-

kor

"Sohase legyetek méltatlan utódok"

– Az 1956-os forradalom a debreceni Svetits Gimnázium egykori diákjainak szemszögéből – tanulmány
Szerző/készítő: Kovács Gyöngyi és Moldován Tekla

In 2006 Gyöngyi Kovács and Tekla Moldován won third place in a commemorative competition for secondary students with their essay, "The 1956 Revolution from the perspective of the Debrecen Svetits College students of the day". Their interviews reveal the everyday realities of teenagers experiencing the traumas of the Revolution, attending the only remaining Catholic school in Debrecen in times when religious affiliations of any sort were not tolerated.

Az 1956-os események piros betűvel írták be magukat a magyar történelembe. A forradalomnak számos célja volt, a sztálini rendszer felszámolása, a magyar függetlenség kivívása, az emberi jogok érvényesítésének vágya.

Feladatunknak azonban nem a történelmi események taglalását tekintettük, hanem a korszakban élő egykori svetitses diákok

emlékeinek felidézésével szeretnénk bemutatni a kort. Azok a személyek, akik dolgozatunkban szerepelnek, átértékelték a kommunizmus embertelen elnyomását, a kiszolgáltatottság érzését. Mindegyikük másképpen értékelte a vele és hazájával történt eseményeket, éppen ezért kapunk még árnyaltabb képet erről a korról, amit a történelemtényekből már ismerünk, s amit a mindennapokban élő emberek igazsága tesz hitelessé – nekünk ez a célunk.

Európa még mindig vérzett a II. világháború okozta sebtől, az emberek minden erejüket megfeszítve küzdöttek azért, hogy a romokból új otthont építsenek fel. A darabjaira hullott nemzeteket még inkább meghasonlítottá tette a bizalmatlanság, és a rettegés a holnaptól. Magyarországon a megfélemlítés gátat vetett alapvető emberi kapcsolatok kialakításának, hiszen a városokban az emberek még saját szomszédjaikkal sem tudtak bizalommal beszélgetni.

A II. világháború után sorban alakultak meg a népi bizottságok, amelyekben a kommunistáknak nagy szerepük volt. 1944-ben megalakult a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front (MNFF) Szegeden, a benne résztvevő pártok a kommunista párt programját fogadták el. Ez év decemberében, Debrecenben létrejött az Ideiglenes Nemzetgyűlés, majd az Ideiglenes (koalíciós) Kormány, miniszterelnöke Dálnoki Miklós Béla volt.

1945 őszére választásokat írtak ki az ideiglenesség megszüntetésére. A szavazatok 57%-át az FKGP (Független Kisgazda Párt) szerezte meg. Az MKP (Magyar Kommunista Párt) kezébe kerültek a kulcspozíciók. A SZEB (Szövetséges Ellenőrző Bizottság) a baloldali munkáspártok mellé állt.

1946-ban kikiáltották a köztársaságot. Az FKGP-vel szemben megalakult a Baloldali Blokk.

1947-ben az MKP lett a legerősebb parlamenti párt, ez év végén az ellenzéki pártok működésük beszüntetésére kényszerültek, a párt akadálytalanul érvényesíthette akaratát.

1948-ban megalakul az MDP (a MKP és Szociáldemokrata Párt egyesüléséből), melynek a főtitkára, Rákosi Mátyás lett. A párt fokozatosan az egyetlen politikai erővé vált, kialakult a proletárdiktatúra.

Debrecen, a hajdan virágzó cívisváros, amely annyi viszontagságot állt ki a történelem során,

most ugyanúgy szenvedett a kommunizmus erőszakos módszereitől, mint a többi város bárhol az országban. Nagy nyomás nehezedett a Svetits Gimnáziumra, Debrecen – akkor már egyetlen katolikus iskolájára is.

Iskolánk mindig befogadta az üldözött családok gyermekeit, akik egyetlen más iskolában sem kaptak helyet. Ezek a tanulók ma is hálásan emlékeznek vissza a Svetitsben eltöltött éveikre, a nővérek biztatására, kedvességére. Az intézmény meghitt légkörére, vallásos nevelésére, erkölcsi iránymutatására feltétlenül szükség volt ezekben a bizonytalan időkben. Természetesen a Svetitset is érintette az 1948. június 16-án, az MDP által kimondott egyházi iskolák államosításának határozata. Oka pedig nem volt más, mint az MDP ideológiai kizárólagosságra való törekvése. Míg az 1940-es években a Svetits tanulói száma elérte az 1006 főt, addig 1948-ban 126-ra csökkent a létszám, amely jelenség visszavezethető a fent említett intézkedésre.

A szerzeteseket 1950 júniusában meglepetésszerűen deportálták. A Svetitsben tanító iskolanővérek Ludányhalásziba, majd Zircre kerültek. Géczy M. Immaculata nővér megjegyzi: „A magyar szerzetesek elhurcolása már történelem. Akik nem éltek át, ne úgy vegyék tudomásul, mint millió más eseményt. Próbálják beleilleszteni a mi nagy rendi és magyar történelmünkbe... Sohase legyetek méltatlan utódok!”

1950-ben az egyház visszakapta az iskolát. Az igazgató dr. Kiss László- „Diri bácsi”- lett, aki a diákok visszaemlékezésében mindig úgy jelenik meg, mint segítő, és védelmező tanár.

Fodor Katalin, egykori növendéke így jellemzi gimnazista éveit: „Felszabadult, vidám közösség lettünk. Nagyon sokat segítettünk a nővéreknek minden munkában: sültünk a terméket, hordtuk a szénét. A sportpályán Diri bácsival együtt döngöltük a salakot... Erős jellemű, nagy tudású, fáradhatatlan, s mindig a rendelkezésünkre álló tanáraink voltak. Volt idejük a diákokra: beszélgetni, meghallgatni őket... A légkör kialakításában paptanár igazgatónk, a Diri bácsi segített. Kimagasló képességű, nagy tudású, jószívű, reális érzékű ember volt... Befogadta a sok politikai üldözött, kitelepített családok gyermekeit. Mindannyian diákok- az üldözött családok gyermekei még inkább- éreztük, hogy bármi történjék is a szüleinkkel, amíg Diri bácsit látjuk,

*biztonságban vagyunk. Nagyon szerettük Dirí bácsit. A növendékek otthoni körülményeit jobban ismerte, mint maga a gyerek. Sokat beszélgetett velünk, így érthető, hogy második otthonunkra találtunk az intézetben. Végül Dirí bácsi is politikai üldözött lett: 1964-ben a megyéből is kitiltották.*¹

¹Szvetits Intézet emlékkönyve 1896-2000 adatai, (Debrecen, 2000)

Bajka Judit Mór Mihalyné bejegyzése az iskola emlékkönyvébe: „Dr. Kiss László (Dirí bácsi) összegyűjtött maga körül minden „nyomorultat”. Kiket is? Például Vágó Mártát, akinek az édesapja hídmérnök volt, de mivel nem vállalta Sztálin évfordulójának tiszteletére decemberben egy betonhíd felépítését - mert úgy is össze fog rogni tavaszra - „röpke” három évet börtönben töltött. Lányát az ország összes középiskolájából kitiltották, Dirí bácsi befogadta. Vásári Klárát, Debrecen első polgármesterének leszármazottját nem éppen öelte keblére a város. Jost Franciska édesapja, aki híres építész-mérnök volt - munkáját még ma is őrzi a város rengeteg alkotása - kellemetlen értelmiségi volt. A Svetitsben otthont találtak.”²

²Szvetits Intézet emlékkönyve 1896-2000 adatai, (Debrecen, 2000)

Dr. Kiss László így emlékszik vissza 1982-ben: „A Svetitsbe soha olyan jó szellemű diáksereg nem volt együtt, mint a legnehezebb 50-es években, amikor minden diák érezte, hogy itt kap valamit. Főként, akiket az általános iskolában mellőztek vagy egyenesen üldöztek, azok szinte felszabadult, boldog örömmel jöttek ide.”

Az itt tanult Mária, aki 1951-ben érettségizett, szintén nagyon hálás az itt töltött évtért. Mária Rakamazról került a Svetitsbe. Mindössze 12 éves volt, amikor az oroszok megszállták Magyarországot, s ezután nehéz sors várt rá és családjára. 1945 tavaszán sok fiatalot szedtek össze a faluból, és elvitték őket Oroszországba sáncot ásni, köztük egyetemista bátyját is. Mária csak azért menekülhetett meg, mert még nem töltötte be 13. életévét. Édesapját, aki a II. világháborúban szolgált Oroszországba, hadifogságba vitték, ahonnan csak 1950-ben – súlyosan megromlott egészségi állapota miatt- engedték haza, és még ebben az évben meghalt. Édesanyját nagyon megviselte a kuláküldözés, bár a nehézségeken sokat enyhített kitarása és nagy akarateréje. Mint a faluból sokan mások, ő is többször börtönbe került, mert nem tudta teljesíteni a kulákokra kirótt teljesíthetetlen adókat. Előfordult az is, hogy egyik napról a másikra háromezer tojást követeltek tőle, holott egyetlen tyúkja sem volt. Lánya ballagásakor is börtönben volt, hasonló igazságtalanságok miatt, nővérel együtt. Később Máriának a következőket mondta: „Jó dolgom volt, hiszen imádkozhattam, amennyit akartam, kevesebbet kellett dolgoznom, és a nővéremmel is beszélgethettem. Tulajdonképpen jó volt a börtönben.”

Bár ez a kijelentés számunkra most már megfoghatatlannak tűnik, jól tükrözi azt a létbizonytalanságot, amellyel az emberek nap mint nap farkasszemmel néztek.

A kitelepítés őket is érintette, bár maradhattak eredeti lakóhelyükön, öt embert kellett befogadniuk a házukba, köztük a veszprémi alispánt, dr. Buda István is.

Mária a Debreceni Egyetemen végezte el fizikai és matematikai tanulmányait. A kötelező marxizmus és bolsevik szemináriumon a következő kérdést tette fel: „Tulajdonképpen mit akarnak a kulákokkal csinálni?” Az árnyalt válasz lényege ez volt: „Likvidálni kell őket!” Ezután még nagyobb félelemben élték, hiszen a válasz értelmében az előbb-utóbb elkerülhetetlen megsemmisülést várták.

A harmadik egyetemi év után férjhez ment, és házasságából megszületett Ágnes, akinek kisgyermekkora viszontagságos volt, hiszen alig két éves volt, amikor kitért a forradalom. Mária tanárnői állást vállalt, Debrecenben és környékén több iskolában is tanított. Ferenczy tanár úrral, aki a Csapókerti Általános iskolában volt kollégája, a hírekből, és a feszült légkörből gyanították, hogy valami történni fog, és történt

is. Mária anyósához ment kislányáért, amikor a villamosról leszállva ijedten látta, hogy óriási tömeg tolong a főtéren. Ismerős arcokat is felfedezni vél, amint kupacra hajigálták a könyveket, s ez még inkább megrémítette, mivel eszébe jutott, hogy baja eshet Ágnesnek. Később kerülő úton sietett haza gyermekével, ahol az a hír fogadta, hogy férjének ügyelnie

kell a kísérleti fizika tanszéken, nehogy rendbontás történjen. Így az éjszakát egyedül töltötte, miközben a Csokonai Színház mellől egész éjjel hallatszott a puskaropogás. Mária reménykedett a változásban, a forradalom sikerében, de a reménynél erősebb volt a félelem s az aggodalom: Mi lesz, ha a forradalmat leverik? Félelmei be is igazolódtak, és a forradalmat véres megtorlás követte. Ezután az élet talán könnyebbedett valamiképpen - bár nem az értelmiség számára, hiszen a kommunisták nem akartak újabb felkelést.³

³Dr. Dézsnyé Mária visszaemlékezése alapján

Az itt tanult, hányatott sorsú leányok egyike volt Vincze Piroska. Életútjára így tekint vissza: „Zürzavaros idők jártak gyermekkoromban. Szüleim becsületes, bölcs emberek voltak, tiszta, magyar lelkűek. A háború huzatos évei nem kedveztek az efféléknek. Édesapám iparművész, édesanyám tanítónő volt Franciaországban. A bátyám még Párizsban született, de amikor 1939-ben kitért a második világháború, hazajötték, hogy édesapámnak ne kelljen bevonulni francia katonának, mivel akkor Magyarország ellen kellett volna harcolnia. 1941-ben, az én születésem után a Délvidéket is visszacsatolták a maradék Magyarországhoz. A Bácska színmagyar vidék volt akkor. Oda költözött hát a család. Boldog gyerekkorom volt. Később jöttek a szerbek, többször házkutatást tartottak. Egy fiatal tanítót levették, lábánál fogva felakasztották egy nagy fa oldalágára, tüzet gyújtottak alá, és halálra égették. Emlékszem, az óvodában mély, hosszú gödröket ástak, és ezekbe a bunkerokba vonultunk le, amikor sok száz ezüst repülő zúgott az égen. A szerb partizánok háromszor elhurcolták a családunkat és minden magyart, aki öt évnél kevesebbet élt a Bácskában. Szüleim csak a négy apró gyereket hozhatták magukkal meg egy 100 kilogrammos csomagot. A teherautó platóján zsúfoltak össze bennünket. Topolyára kerültünk internáló táborba. Onnan marhaszállító vagonokba zsúfoltak. A bőröndökön és a meszes vagonpadlón ültünk.

Azután tanyáról tanyára rakták édesanyámat tanítónőnek. 1946-tól kezdve idehaza is lökdösték az értelmiséget, s idegenként kezelték őket. Éjszakánként dzsippautók fékeztek, s akkor anyuka mindig reszketve súgta: 'Apa, érted jönnek az ÁVO- sok.' Volt sok kihallgatás, fenyegetés, de édesapánkban nem találtak bűnt.”

Az országban az MDP ellenőrzése alá vonta az egész társadalmat, államot, így szűnt meg a párton belül is mindenfajta nézetkülönbség, kritika lehetősége. A hatalom Rákosi Mátyás kezében összpontosult. Tévedhetetlennek hitte magát, kialakult személyi kultusza. Ideológiai alapja az osztályharc kiéleződéséről szóló sztálini tétel volt. Durva támadást intéztek a birtokos parasztság ellen. Az MDP elhatározta a mezőgazdaság gyors kollektivizálását. 1948-1949 fordulóján 'kuláklístákat' állítottak fel, s megindították ellenük az osztályharcot. A parasztok helyzetét tovább nehezítette a beszolgáltatási kötelezettség.

„Egy nagy tanyán, Kerekharaszton laktunk, 1948-tól 1953-ig. Az alsó négy osztályt édesanyám tanította az egyik teremben, a felső négyet pedig a kommunista igazgató. Rákosi Mátyás színezett fényképe volt az osztály falán, amint egy vörös nyakkendős úttörő lányt csókol.

Rákosi-dalokat énekeltünk házról-házra járva. Falujárók jöttek Budapestről hétvégén, s a mezőn az odacsődített népnek daloltak, táncoltak, dicsőítvén a Nagy Szovjetuniót, no meg Rákosi elvtársat. A tanteremből leszedték a Feszületet, s helyette Lenin-Sztálin-Rákosi képe nézett ránk.

Kitűnő bizonyítványom jutalmaként úttörőtáborba küldtek, ahol úgy megijesztettek, hogy stressz-diabetest kaptam.

1949-ben egy éjszaka elhurcolták Hatvanból a ferences atyákat, akik bennünket tanítottak hittanra. Megtöltötték a templomba járást. Egy alkalommal tanfelügyelő érkezett a fővárosból. Édesanyám elénekeltette tiszteletére a diákokkal a 'Szeressük egymást, gyerekek' kezdetű dalt, amely után dühösen kiabált a tanfelügyelő: 'Elvtársnő, ezt az éneket meg ne halljam többé, mert különben elvitetem az ÁVO-val! A gyerekeket nem szeretetre kell tanítani, hanem gyűlöltre, az osztályellenség gyűlöletére!' Ettől fogva az igazgató még támadóbbá vált, s az osztály előtt szégyenítette meg kiváló pedagógus anyámat. El kellett hát mennünk. Parádára kerültünk.⁴

⁴Dr. Vincze Piroska visszaemlékezése

Az ötvenes évek közepére súlyos gondok nyomasztották népünket: „A szellem megtiprása, a nemzetiségek szított magyargyűlölete, a szegénység, a tehetségek gúzsba kötése, az emberek állandó megalázása, a proletárok ostoba uralma, az állandó félelem, a hitélet gyakorlásának megtiltása.”⁴

Sztálin halála után - 1953-ban fordulat következett be. Rákosit a miniszterelnöki tisztségben Nagy Imre váltotta fel. Az MDP új határozatokat hozott: - csökkenteni kell az iparosodás ütemét, - támogatni kell a mezőgazdaságot és a könnyűipart, - biztosítani kell a termelőszövetkezetekből a kilépés lehetőségét, - emelni kell az életszínvonalat, az internálótáborokat meg kell szüntetni, stb.⁵

⁵Bebesi György - B. Turi Katalain: Honismeret - magyar történelem kezdetektől napjainkig, (Főiskolai jegyzet) Pécs, 2001. alapján

1956-ban Rákosi megbukott, Hruscsov új belpolitikai és külpolitikai irányvonalat hirdetett. A felmerülő válságproblémákat azonban a párt élére kerülő Gerő Ernő nem oldotta meg. A társadalom igazi változást akart. Egyre fontosabb tényezővé vált a sajtó, a nyilvánosság. 1956. október 6-án sor került Rajk László temetésére, amely a rendszer elleni, néma tüntetéssé vált. Felgyorsultak az események. Az 1955-ben lemondásra kényszerített Nagy Imrét visszavették a pártba. Megalakult a MEFSZ (Magyar Egyetemista és Főiskolás Egyesületek Szövetsége), melynek fiataljai 16 pontban fogalmazták meg követeléseiket, amelyek a sztálini rendszert alapjaiban vetették el. Október 23-ára békés felvonulást hirdettek. Budapesten a tömeg meghallgatta a Nemzeti dalt, a Szózatot, felolvasták a 16 pontot. A zászlókból diadalmasan kivágták a gyűlölt szovjet mintájú címet. Az első lövések csak akkor dördültek el, amikor megakadályozták a fiatalok bejutását a rádióba. Megindult a fegyveres harc. Még aznap este ledöntötték a 8 méteres Sztálin-szobrot.

Debrecenben szólaltak meg legelsőként a fegyverek, ahol az egyetemisták már délelőtt a Kossuth Lajos Tudományegyetem előtti téren gyülekeztek, s 20 pontban megfogalmazott követeléseiket Székelyhidi Ágoston, negyedéves bölcsészhallgató olvasta föl. A megyei pártbizottság Perényi utcai székháza felé indultak tüntető jelszavakat kiabálva: „Független Magyarországot! Szűnjön meg a beadás, csökkentsék az adókat! Kossuth-címert akarunk! Szabad sajtó, szabad nép, visszahozzuk Nagy Imrét!”⁶

⁶Debrecen története 5 tanulmányok Debrecen 1944 utáni történetéből, (Debrecen, 1997) alapján

Munkások ezrei csatlakoztak a tömeghez. A középületek tetejéről levertek a vörös csillagot. Az első áldozatok akkor estek el, amikor a Sámsoni úti laktanyából megérkezett ÁVH egységei tüzet nyitottak a tüntetőkre. Október 24-én Debrecenben a legtöbb üzemben leállt a

munka, a dolgozók sztrájkoltak, bár hajnalban ÁVH-s járőrök cirkáltak a város utcáin. A városban október 25-én nőttön-nőtt a feszültség, melyet a főváros felé vonuló szovjet haderő látványa is fokozott. Október 28-án Nagy Imre bejelentette a forradalom győzelmét, az orosz csapatok kivonását Magyarországról.

Egy volt svetitsista diák szemtanúja volt a debreceni rendőrség előtt történt eseményeknek. Még csak 15 éves volt, amikor a Kossuth utcán történelmi pillanatot élhetett át. Látta a munkásfiút, aki a rendőrség épületét akarta megszabadítani a vörös csillag jelképétől, s látta, amint a csillag után a fiú is a mélybe zuhant - szörnyethalt a rendőrség tetejéről lövő ÁVH-s tisz puskájától. Ő lehetett a forradalom legelső áldozata. A 15 éves diáklány nem várta meg a sortüzet, fiatal szívében elevenen élt a rémület az előző 10 év borzalmaitól.

Vincze Piroska is megemlékezik az 1956-os történekekről: „Második gimnazista serdülő lány voltam 1956 októberében, amikor a Svetits Gimnázium igazgatója, Dr. Kiss László az udvarra összehívta a 'diákhadserget' és a tanárokat. Bejelentette, hogy 'Kitört a forradalom, már halálos áldozata is van. A magyar, fiatal forradalmárok ki akarják úzni az országból a szovjet hadserget, vissza akarják nyerni hazánk függetlenségét, önálló életet ohajtának. Emiatt bizonytalan ideig szünetel az oktatás, s aki teheti, üzenjen a szüleinek, hogy vigyék haza. Otthon is imádkozzatok a harcoló forradalmárokról, hogy elérjék nemes céljaikat! Aki azonban nem tud hazamenni, nem léphet ki a kapun, csak az én engedéllyemmel, mert- jól jegyezd meg, gyerek - a szüleid rám bíztak meg a tiszteendő nővérekre.’

Én sem tudtam hazamenni, mert távol laktam, Parádán, és az útiköltségre nem volt pénzem. Az osztályból négy-öt diák maradt itt hasonló okok miatt. A négy humán és négy reál osztályból körülbelül negyven diák, akiket összevontak, és a két hónapos kényszerszünet alatt közösen, egy teremben foglalkoztak velük az apácák és Dirí bácsi. Sok mindent megtudtam ez idő alatt. A nővérek elmesélték a szerzetesrendek feloszlásának történetét, szétszórattatásukat, s a megalázás ellenére hivatásuk további teljesítését.

Könyveket olvastunk hangosan, folytatásokban. Verseket, kórusműveket tanultunk. Erzsébet nővér szavalókorúst szervezett Hunyadi Jánosról. Kézimunkáztunk. Sokat beszélgettünk. Még többet imádkoztunk. Gyors- és gépirást indítottak be. Fogyott az iskolában az élelem. Megmondták, hogy egy nap csak két karéj kenyeret ehetünk. Később jött külföldről a segélyszállítmány: a tejporra és sárga sajtra emlékszem, és egy szilvakék szoknyára, meg zöld puloverre, amelyeket évekig hordtam.

Óvócsomagot állítottunk össze, benne kevés ruha és ennivaló, s gyakoroltuk sötétben, hogyan menjünk le az óvóhelynek minősülő pincébe. Emlékszem Relindisz nővér lelkesedve beszélt nekünk a forradalom várható eredményeiről, a szolgáltság megszűnéséről. Amikor erről beszámoltunk Immaculata nővérnek, aki idősebb volt, szomorúan legyintett: 'A Szovjetunió olyan nagy hatalom, hogy nem lehet legyőzni egy ilyen kis népet...'

Az események talán öt igazolták. De nem lehet-e már azt is győzelemnek tekinteni, hogy a „kis nép”, a magyar nép, szembe mert szállni a hatalmas orosz megszálló erővel, és pár napra

a szabadság reményével kecsegtetett?

Vincze Piroska borzalommal emlékszik vissza a november eleji napokra, az azt követő évekre: „November 4-én a Béke útja (Szent Anna u.) 25-be költöztünk át, ez kisebb célpont volt. Egész éjjel dübörögve vonultak kelet felől a szovjet tankok.” (Itt érdemes megemlíteni, hogy egy másik svetitsista szerint a tankok csak körbe-körbe jártak a Kossuth u.-Béke útja-Piac u. útvonalon, bár ők azt hitték folyamatosan jönnek.) „Az ablak sötét függönyének résén lestük a tankokat. Nem tudunk aludni az üvöltő zaj miatt. Emeletes ágyainkban dobált bennünket az épület reszketése, amelyet a falak átvettek a tankoktól. Egész éjjel jöttek-jöttek, mi pedig a rózsafüzért imádkoztuk. Hiába.”

Az orosz haderő lerohanta az országot, s jött a kegyetlen megtorlás. 1956 vége és 1961 között körülbelül 360 embert végeztek ki, több mint 16 ezer embert ítéltek fegyházbüntetésre. Nagy Imrét és társait is titkos „perben” halálra ítélték. A következő években csaknem 200 ezer ember disszidált.⁷

⁷Bebesi György – B. Turi Katalin: Honismeret – Magyar történelem a kezdetektől napjainkig, (főiskolai jegyzet, Pécs, 2001)

„Hiába érettségiztem kitűnően 1959-ben - írja Piroska néni - nem vettek fel az Orvostudományi Egyetemre, mert a Svetits Gimnáziumba jártam. Végül az egyetemet a népköztársasági gyűrével végeztem el. (Sub auspiciis Rei Publicae popularis.) Addig azonban félevenként behívtak a KISZ Bizottságba, s órakon át agitáltak, hogy lépjek be a KISZ-be. Gúnyolták az Egyházat, Istent. Végképp csak ketten álltunk ellen az utolsó évig. Ekkor társnőm olyan bölcsességet kapott a Szentlélektől, hogy így szólt: 'Köszönjük a hívást, a belénk vetett bizalmat, de mi nem vagyunk méltók a KISZ-tagságra, mert mi templomba járunk, hiszünk Istenben.' Aztán békén hagytak bennünket.

Három évtizedes orvosi tevékenységem után nem bántam meg az ingyen-gyógyítást s a vele járó szegénységet. Nem bántam meg azt sem, hogy hazám szebb jövője végett fáradtam, magyar összejöveletekre jártam, s megalapítottam a gróf Wass Albert Társaságot.”

Bár a forradalom nem hozott azonnali, gyökeres változást a politikában és a társadalomban, egészen bizonyosan nem volt fölösleges. A Kádár-korszak sem volt ugyan mentes az erőszaktól, de módszerei nem hasonlíthatók össze az 1950-es évek kegyetlenségével. Ennek oka az ún. „Kádári konszolidáció” volt. Ez abban állt, hogy a kommunista politikai vezetés igyekezett „kiegyezni” a társadalommal. Ennek fontos eszköze volt a diktatúra, az üldözés enyhébb módja és az életszínvonal emelése, ami azonban az ország eladósodását eredményezte, hiszen csak nagy összegű hitelekkel volt lehetséges.

Az 1980-as években nyilvánvalóvá vált, hogy a gazdaság szocialista eszközökkel nem fejleszthető.

1989. október 23-án - 33 évvel a forradalom és szabadságharc után - kihirdették Magyarország új alkotmányát és a köztársaságot.

Egy volt svetitses növendék érdekesen értékeli az eseményeket. Azt mondja, a forradalom tulajdonképpen teljes mértékben szovjet érdek volt. S hogy miért? Az idegen haderő itt tartásának okáért. Hiszen milyen okból lehetett

volna növelni a Magyarországon állomásozó katonák létszámát 40 000-ről 200 000-re, ha nem azon ürüggyel, hogy leverjék a forradalmat? A felkelést az egyetemisták és a munkások robbantották ki. A parasztok nem vettek részt benne.

A dolgozatunkban szereplő adatközlők különböző módon élték meg, értékelték a forradalmat. Voltak közöttük kulákok, akiket verejtékes munkával megszerzett vagyonukból forgattak ki; mások azért szenvedtek, mert tudásukat veszélyesnek ítélte a kommunista diktatúra. Értelmiségiek, tanítók, orvosok, akiknek minden mozdulatát árgus szemekkel figyelték.

Az a tény azonban, hogy római katolikus vallásúak voltak, papok, szerzetesek nevelték őket, alapvetően szembe helyezte őket a kommunista rendszerrel. Bármelyik visszaemlékezést tekintjük, azonnal szembetűnik, hogy a kérdésre - hogyan emlékeznek vissza a forradalomra - egyikük sem az 1956-os történésekről kezd el beszélni. Valamennyien az 1956 előtti elnyomás következményeként látják a szabadságharcot. Társadalmi helyzetük, neveltségük, személyes élményeik mind meghatározzák azt, hogy hogyan értékelik az '56-os forradalmat.

Volt, aki aggódva nézte, hallgatta az eseményeket, féltve családját és nemzetét az előre megjósolt következményektől. Volt, aki lelkesülten hitt az ország újjászületésében. Ismét mások a forradalomban is a szovjet hatalom érdekeit vélték felfedezni.

Az 1956-os, illetve az azt megelőző és követő események láncolata még a mai ember életére is hatással vannak, hiszen szüleink és nagyszüleink szenvedtek a kommunizmus zsarnoki rendszerétől, s ezek a sebek még napjainkban is fájnak és véreznek. Kötelességünk emlékezni az ártatlan magyar testvéreink szenvedésére, s bátor ifjaink hősiességére, amit ezekben a kegyetlen és szomorú időkben tanúsítottak az elnyomással szemben.

Sík Sándor szavai talán minden magyar-érzésű ember szívéből szólnak, s arra ösztönöznek, hogy ne legyünk érzéketlenek e kor szenvedései és borzalmai iránt:

„Ments meg Uram!

A virágtalan, gyümölcsstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtlen égtől:
Ments meg Uram a szürkéségtől!

Édes az ifjak méntás koszorúja,
Fehér öregek aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram, koravénnek!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne törd, Uram, hogy bezáruljak!

Ne hagyj Uram, megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne tőrj megállni az ostoba van-nál,
S nem vágnai többre kis mái magamnál.

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezében ha kezdene hűlni,
Más örömén ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szűnném,
Az a nap, Uram, hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkéségtől!”

Bibliográfia:

Levelek alapján szerkesztette: Medgyesiné Vághy Ida és családja: Svetits intézet emlékkönyve 1896-2000, Debrecen, 2000.

Bebesi György - B. Turi Katalin: Honismeret – Magyar történelem kezdetektől napjainkig (főiskolai jegyzet), Pécs, 2001.

Veress Géza (szerk.): Debrecen története 5 - tanulmányok Debrecen 1944 utáni történetéből, Debrecen, 1997.

Felep Tibor: Az 1956-os forradalom és hatalmi szervezetei Debrecenben - Veress Géza (szerk.) Debrecen története 5- tanulmányok, Debrecen 1944 utáni történetéből, Debrecen, 1997

100 éves a Svetits, Debrecen, 1996.

[Kovács Gyöngyi és Moldován Tekla dolgozatával a középiskolai tanuló kategória 3. helyezését érte el.] ■

forrás: www.orvaros.hu

Forty-six years ago, at 4:15 a.m. on November 4, 1956, Soviet forces launched a major attack on Hungary aimed at crushing, once and for all, the spontaneous national uprising that had begun 12 days earlier. At 5:20 a.m., Hungarian Prime Minister Imre Nagy announced the invasion to the nation in a grim, 35-second broadcast, declaring: "Our troops are fighting. The Government is in its place." However, within hours Nagy himself would seek asylum at the Yugoslav Embassy in Budapest while his former colleague and imminent replacement, János Kádár, who had been flown secretly from Moscow to the city of Szolnok, 60 miles southeast of the capital, prepared to take power with Moscow's backing. On November 22, after receiving assurances of safe passage from Kádár and the Soviets, Nagy finally agreed to leave the Yugoslav Embassy. But he was immediately arrested by Soviet security officers and flown to a secret location in Romania. By then, the fighting had mostly ended, the Hungarian resistance had essentially been destroyed, and Kádár was entering the next phase of his strategy to neutralize dissent for the long term.

The defeat of the Hungarian revolution was one of the darkest moments of the Cold War. At certain points since its outbreak on October 23 the revolt looked like it was on the verge of an amazing triumph. The entire nation appeared to have taken up arms against the regime. Rebels, often armed with nothing more than kitchen implements and gasoline, were disabling Soviet tanks and achieving other - sometimes small but meaningful - victories throughout the country. On October 31, the tide seemed to turn overwhelmingly in the revolution's favour when Pravda published a declaration promising greater equality in relations between the USSR and its East European satellites. One sentence was of particular interest. It read: "[T]he Soviet Government is prepared to enter into the appropriate negotiations with the government of the Hungarian People's Republic and other members of the Warsaw Treaty on the question of the presence of Soviet troops on the territory of Hungary." To outside observers, the Kremlin statement came as a total surprise. CIA Director Allen Dulles called it a "miracle." The crisis seemed on the verge of being resolved in a way no-one in Hungary or the West had dared to hope.

But tragically, and unbeknownst to anyone outside the Kremlin, the very day the declaration appeared in Pravda the Soviet leadership completely reversed itself and decided to put a final, violent end to the rebellion. From declassified documents, it is now clear that several factors influenced their decision, including: the belief that the rebellion directly threatened Communist rule in Hungary (unlike the challenge posed by Wladyslaw Gomulka and the Polish Communists just days before, which had targeted Kremlin rule but not the Communist system); that the West would see a lack of response by Moscow as a sign of weakness,

especially after the British, French and Israeli strike against Suez that had begun on October 29; that the spread of anti-Communist feelings in Hungary threatened the rule of neighbouring satellite leaders; and that members of the Soviet party would not understand a failure to respond with force in Hungary.

Developments within the Hungarian leadership also undoubtedly played a part in Moscow's decision. Imre Nagy, who had

THE 1956 HUNGARIAN REVOLUTION

Edited by Malcolm Byrne (2002)
- excerpt

suddenly been thrust into the leadership role after it became clear that the old Stalinist leaders had been completely discredited, had stumbled at first. He failed to connect with the crowds that had massed in front of the Parliament building beginning on October 23 and seemed himself to be on the verge of being swept aside by popular currents that were entirely beyond the authorities' control. But over the course of the next week, Nagy apparently underwent a remarkable transformation, from a more or less dutiful pro-Moscow Communist to a politician willing to sanction unprecedented political, economic and social reform, including the establishment of a multi-party state in Hungary, and insistent on the withdrawal of all Soviet forces from the country. By November 1, Nagy took the dramatic step of declaring Hungary's rejection of the Warsaw Pact and appealing to the United Nations for help in establishing the country's neutrality.

Meanwhile, in Washington, U.S. officials observed the tidal wave of events with shock and no small degree of ambivalence as to how to respond. The main line of President Eisenhower's policy was to promote the independence of the so-called captive nations,

but only over the longer-term. There is little doubt that he was deeply upset by the crushing of the revolt, and he was not deaf to public pressure or the emotional lobbying of activists within his own administration. But he had also determined, and internal studies backed him up, that there was little the United States could do short of risking global war to help the rebels. And he was not prepared to go that far, nor even, for that matter, to jeopardize the atmosphere of improving relations with Moscow that had characterized the previous period.

Yet Washington's role in the Hungarian revolution soon became mired in controversy. One of the most successful weapons in the East-West battle for the hearts and minds of Eastern Europe was the CIA-administered Radio Free Europe. But in the wake of the uprising, RFE's broadcasts into Hungary sometimes took on a much more aggressive tone, encouraging the rebels to believe that Western support was imminent, and even giving tactical advice on how to fight the Soviets. The hopes that were raised, then dashed, by these broadcasts cast an even darker shadow over the Hungarian tragedy that leaves many Hungarians embittered to this day.

Once the Soviets made up their minds to eliminate the revolution, it took only a few days to complete the main military phase of the operation. By November 7 — coincidentally, the anniversary of the Bolshevik revolution — Soviet forces were firmly enough in control of the country that Kádár could take the oath of office in the Parliament building (even though the Nagy government had never formally resigned). Pockets of resistance remained, but Kádár was able to begin the long process of "normalization" that featured suppressing dissent of any meaningful kind and otherwise co-opting Hungarian society into going along with the new regime.

For the next three decades, as a consequence of the crushing of the revolution, the history of the events of 1956 was effectively sealed to Hungarians. Even to mention the name of Imre Nagy in public was to risk punishment. Only after the collapse of the Communist regimes in Hungary and the region in 1989 did it become possible to begin to excavate the archival records and bring out the facts. Since then, previously inaccessible records of the Soviet leadership as well as of other Warsaw Pact member states has become available that give a much clearer picture than was ever imagined possible of what happened in the corridors of power in Moscow, Budapest and elsewhere in Eastern Europe. Even in the United States, government records have recently been re-reviewed and released in more complete form, and personal archives have produced documentation on RFE and other topics that help throw light on the U.S. response and the role of Hungary in the superpower conflict.

Source: www.gwu.edu

Minutes of the Nagy Government's Fourth Cabinet Meeting, November 1, 1956

The Hungarian Cabinet met in the afternoon of November 1 for its second session of the day. Yuri Andropov was invited to the meeting to explain the re-entry of Soviet troops into the country, but his attempt to play up Moscow's good intentions was unconvincing. The Cabinet decided unanimously (János Kádár included) to renounce Hungary's membership in the Warsaw Pact and declare the country's neutrality. Simultaneously, the government turned to the United Nations with the request that the four great powers jointly "help in defending" Hungary's neutral status. The decision amounted to a heroic, last-ditch effort to save the revolution. For the first time under the Soviet empire, an Eastern European government headed by a communist had turned to the Western powers for political assistance. However, Imre Nagy had no illusion about the West's willingness or capability to come to Hungary's rescue. While addressing a second telegram to U.N. Secretary General Dag Hammarskjöld on November 2 (see Document No. 74), Nagy, fully aware of the nature of Soviet imperial thinking, was also doing everything he could behind the scenes to convince the Kremlin that his government was in control of the situation and that Hungary represented no threat to Moscow.

November 1, 1956

Present:

Imre Nagy
Zoltán Tildy
János Kádár
Ferenc Erdei
Géza Losonczy

Also in attendance: István Dobi

1. The Cabinet commissions Deputy Prime Minister József Bognár to temporarily supervise financial affairs and make sure that all financial institutions are working and properly directed. In the case of general economic measures he should involve Zoltán Vas in the decision-making.

2. The Ambassador of the Soviet Union in Budapest, Andropov, could not satisfactorily answer the questions of the National Government regarding the entering of further Soviet troops at the eastern border. Consequently Imre [sic: István] Kovács, chief of the General Staff, had to reveal to the ambassador in the presence of the members of the Cabinet details of Hungarian military observations about military movements, which undoubtedly prove that major Soviet military forces had crossed the border and are making their way towards Budapest.

Considering this situation, the Cabinet makes the following decisions:

- It immediately issues a declaration of neutrality.
- The Hungarian government immediately renounces the Warsaw Treaty and declares Hungary's neutrality, at the same time seeking recourse to the United Nations, asking the four great powers for help in defending the country's neutrality. The Hungarian government asked the U.N. secretary general in a telegram to put the issue on the agenda with special dispatch.
- The heads of diplomatic missions resident in Budapest will be informed of the above decisions.
- Finally, the decisions will be publicly announced partly through a radio speech by Imre Nagy and partly through a government statement on the radio and in the press.
- At the same time, the Hungarian National Government will take the opportunity for negotiations offered by the Soviet Union, and immediately appoint a committee, asking the Soviet government to set the time and place of negotiations as soon as possible.
- Finally, the Cabinet told Ambassador Andropov if Soviet troops are withdrawn from Hungary in the shortest amount of time allowed by such a military operation, then they will annul their telegram to the United Nations.

[Source: MOL, XX-5-h, Nagy Imre és társai pere, Minisztertanács jegyzőkönyvek, 25. köt., pp. 103-104.; MOL, XIX-A-83-a. 160. d., pp. 107-108. Originally published in Ferenc Glatz, ed., "A kormány és a párt vezető szerveinek dokumentumaiból, 1956. október 23-november 4.," História 11, nos. 4-5 (1989): 49. Translated by Csaba Farkas.]

[One of the archival documents referred to in *The 1956 Hungarian Revolution*, ed. Malcolm Byrne, 2002.]

Közös ügyeink

folytatás a 3. oldalról

festményeivel, valamint Gyöngyös Imre és Palásti Panni verseikkel. Mindnyájuknak hálával tartozunk rendszeres és értékes hozzájárulásukért!

Az olvasóknak is köszönettel tartozunk, nem csak azért, mert támogattak, hanem azért is, mert türelmesen kitartottak mellettünk ebben az évben, a megjelenések csúszása ellenére. A sok kedves üzenet jólesett – köszönjük az aggódó biztatást! Továbbra is számítunk Rátok – kérjük, amikor visszakülditek az előfizetési lapot, írjatok rá egy pár sort, hogy miről olvasnátok többet. Sőt arra is megkérnénk Benneteket, hogy próbáljatok legalább egy új előfizetőt szerezni, kis közösségünk megerősödése érdekében!

A Magyar Szó közössége színes, érdekes és sokféle. Nem hajlunk sem jobbra, sem balra, valóban politikamentesen igyekszünk tájékoztatni, de foglalkoztat népünk sorsa... a mi sorsunk. Reméljük Ti is így éreztetek és még sokáig megoszthatjuk közös ügyeinket!

Szentirmay Klára

Issues of the Day

Continued from page 3

with her paintings, and Imre Gyöngyös and Panni Palásti with their poetry. We owe them all grateful thanks for their regular and invaluable contributions!

We also owe you, the reader, thanks - not just for your support, but for patiently standing by us throughout the year, in spite of delayed publication. We appreciated the many kind messages you sent – thanks for your concerned encouragement! We continue to rely on you and ask that when you return your subscription form, please take the time to make a note of what you would like to be reading more about. And it would be great if you could help us strengthen our small community by finding even one new subscriber...

The community of the *Magyar Szó* is colourful, textured and interesting. We don't lean left, we don't lean right; we really do try to impart information apolitically. But we are concerned about the fate of our people... about our own fate. We hope you feel this way too and that we will be able to share these issues for a long time yet!

Klára Szentirmay

INTERJÚ HABSBURG GYÖRGGYEL

Habsburg György, a Magyar Vöröskereszt elnöke, Schmitt Pál köztársasági elnök különmegbízottjaként szeptemberben Új-Zélandba látogatott. A Pacific Islands' Forum margóján töltött öt-hat napot Aucklandban Takács Szabolccsal, a Külügyminisztérium Ázsiai és Csendes-óceáni főosztályvezetőjével, Magyarország ENSZ Biztonsági Tanács tagságáért folytatott kampányában építve a kapcsolatokat. Látogatása alatt Szentirmay Klára főszerkesztővel is elbeszélgett.

Special Envoy of the President of Hungary, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary, György Habsburg, visited New Zealand in early September. Together with Director-General of the Asia Pacific Department, Ministry of Foreign Affairs of Hungary, Szabolcs Takács, they took advantage of the opportunities afforded by the Pacific Islands' Forum in Auckland to build relationships and lobby for support for Hungary's bid to win membership of the UN Security Council. Chief Editor, Klára Szentirmay, took the opportunity to find out more from the man himself.

György Habsburg spoke about what it was like growing up as a member of the distinguished Habsburg family, elaborating on two things he had to learn quickly: that he is a Habsburg first - everything he does reflects on the family, and that because the name Habsburg meets with a variety of predetermined dispositions, he cannot enjoy the opportunity of creating first impressions... His interest in Hungary, the "historically forbidden" link to his roots, began to flourish from 1989, when he accompanied his father, Otto, on his regular visits. A couple of years later at age 27 he began learning Hungarian and later decided that while it was a beautiful language, it was also very difficult and would require total immersion if he was ever to master it. He has lived in Hungary since 1992, marrying Eilika Duchess of Oldenburg in Budapest in 1997. They live in Sósút with their three children, who carry on the Habsburg tradition of

learning several languages. György Habsburg speaks 6 languages himself, something that has proven most useful in his role of ambassador representing Hungary's interests on various international stages. He has provided visionary leadership as president of the Hungarian Red Cross, raising the organisation's profile, and is a strong advocate of taking proactive steps to combat climate change. And he is passionate about the value Hungary could add as member of the UN Security Council.

Milyen volt gyermeknek lenni a Habsburg családban?

Ez egy nagyon egyszerű kérdés, mert én csakis a Habsburg családban lehettem gyermek, ezért hiányzik az összehasonlítási lehetőség, - ebbe a családba születtem bele, ott nőttem fel... Mint gyerek láttam azért, hogy más kicsit nálunk az élet. Például amikor hazaérkeztem valahonnan, sokszor nagyon sok volt a látogató édesapámnál. Édesapám sok rendezvényre ment ahova gyakran én is elkísértem... De ez nekem nem tűnt különlegesnek, mert a testvéreimmel is így volt – inkább normálisnak tartottam. Nagy hangsúlyt kapott nálunk a tanulás...

Amikor valaki egy ilyen névvel körbe járja a világot, a név nem csak előnyökkel jár, hanem elég kemény felelősséggel is, két dolog miatt, amit gyorsan megtanultam. Az első az, hogy mindig elsősorban Habsburg leszek, csak azután György, mert amikor valamit jól csinállok, az pozitív a Habsburg családnak, és amikor valami negatívot csinállok az rossz – nem csak nekem személyesen, hanem az egész családnak. Tehát örök felelősségem, hogy a családra kell gondolnom, amikor valamit teszek. A másik dolog az, hogy nagyon nehéz első benyomást tenni. Mindenkinek általában megvan az az előny, ha valahova megérkezik, hogy első benyomást tud tenni. Ez nekem sokkal nehezebb, különösen Közép-Európában. Amikor valaki a Habsburg névvel érkezik meg valahova, már automatikusan valamilyen elképzelés létezik. Mindenki ismeri a nevet, tud a családról, a történelmi szerepléséről - vagy nagyon pozitív, vagy kicsit visszafogott, vagy negatív érzések vannak, tehát nekem nincs lehetőségem első benyomást tenni, és ezt meg kellett tanulnom.

A család történetéről hogyan tanult?

Sohasem volt úgy, hogy külön Habsburg történelmi órák lettek volna. Az én családom már nagyon régóta politikával foglalkozik; ezért az édesapámmal nagyon sokat beszélünk politikáról, a földrajzi helyzetekről. Ezzel kezdődött, amikor kisgyerek voltam - órákon át játszottuk azt a játékot, hogy mi az ország, mi a fővárosa, mi az államfő neve? - így kérdeztük egymást. Ilyen fajta játékkal sokat lehetett tanulni, de sohasem az volt, hogy külön történelmi órát tartottunk a Habsburg történelemről. Ez valahogy természetesen jött beszélgetéseken, vagy kérdéseken keresztül.

Ha valaki például feltett egy kérdést nekem a történelemmel kapcsolatosan, amire nem tudtam a választ, akkor felkutattam és felkeltette bennem az érdeklődést, hogy saját magam foglalkozzak vele. Tehát inkább természetes volt és nem szervezett formában történt.

Hogyan volt az, hogy éppen Ön került édesapja mellé, amikor 1989-től Magyarországra kezdett látogatni?

Lehet, hogy azért volt, mert Magyarország engem mindig nagyon érdekelt. Az hogy nem lehetett utazni egy olyan országba, ami annyira össze van kötve a saját családom történelmével... azért engem mindig nagyon érdekelt, és amikor meg volt az alkalom hazamenni, hamar kihasználtam a lehetőséget, hogy édesapámat elkísérjem minden úton, amit Magyarországra tett. Elég gyorsan rájöttem, amikor mindenki magyarul beszél édesapámmal, és Ő is magyarul beszél, én meg nem beszélek magyarul, hogy szükség lesz megtanulnom magyarul. Rájöttem arra is, hogy egy gyönyörű szép, de nehéz nyelv, amit inkább az országon belül lehetne megtanulni, és amit nem tudok Münchenben, vagy más helyen megcsinálni. Ezért '91-ben másfél hónapra elmentem Pannonhalmára, ott a Bencéseknel csináltam egy intenzív kurzust, és nagyon sokat tanultam a magyar nyelvtanról. De az volt az igazi, amikor Budapesten kezdtem élni. Teljesen más a helyzet, amikor a televízióban, az utcán, a rádióban is magyarul beszélnek, az újságok is magyarul vannak, úgy sokkal egyszerűbb egy nyelvet megtanulni.

Az, hogy Magyarországra akart települni...

Az csak később jött. Először a nyelvtanulással kezdődött. Utána elég gyorsan rájöttem, hogy ez egy elég időigényes feladat lesz, mert nagyon különleges a nyelv, és elkezdtem mellette dolgozni. Egy bizonyos idő után láttam, hogy milyen lehetőségek vannak, hogyan alakul az ország, mi történhet az országban a közeljövőben. Mindig európai perspektívában láttam Magyarországot; tudtam

'89-től, hogy Magyarország biztos tagja lesz az Európai Uniónak, és akkor már el tudtam képzelni milyen változások történnek majd Magyarországon miután már teljes jogú tagország lesz. Azért is, mert édesapám mindig bővítési kérdésekkel foglalkozott az Európai Parlamentben. Láttam, hogy Spanyolországban milyen változások történnek, Írországban, Portugáliában, és ezért tudtam elképzelni mi fog történni Magyarországon. Ez nagyon érdekelt, és ezzel foglalkoztam. Ez egészen biztos egyszerűsítette a döntést, hogy ott maradok és letelepedek.

De édesapjának is különleges kapcsolata volt Magyarországgal...

Mindig! Ő nagyon szeretett Magyarországon lenni. Kilencvenhat évesen, 2009-ben volt egy nagy balesete és utána sajnos nem tudott utazni, de 2009-ig, minden hónapban minimum négy napot töltött Magyarországon, magyarországi programot szerveztek neki. Nagyon, nagyon szeretett ott lenni, nagyon különleges volt a kapcsolat. Ennek legszebb bizonyítéka az volt, amikor személyesen kérte, hogy a szíve Pannónhalmán legyen majd eltemetve. Ezzel abszolút világossá vált, hogy hova tartozik a szíve.

Mondta, hogy Pannónhalmán végezte az intenzív nyelvtanfolyamot, utána hogyan folytatta?

Volt egy tanárom, akivel hetente háromszor, négyszer, akár ötször is találkoztam. Tanár nélkül nagyon nehéz lett volna, de sokkal egyszerűbb lett, miután állandóan magyart hallottam körülöttem és beszélni kezdtem.

Ez ugye már a hatodik nyelv, amit beszélsz.

Igen, ez a hatodik, amit beszélek. Mindig nehéz mondani, hogy mikor beszél valaki egy nyelvet - amikor diplomája van, vagy amikor valami különlegeset tud csinálni... Én mindig azt szoktam mondani, hogy akkor beszélek egy nyelven, amikor már merek telefonon beszélgetni. Telefonbeszélgetésnél nem lehet kézmozdulatokat, arckifejezéseket használni, tehát csak a nyelvet lehet használni. Elég problémamentesen tudok hat nyelven telefonon beszélni...

Mindig nemzetközi szervezetekkel dolgoztam, és ezeket a nyelveket nagyon szépen tudom használni ott. Amikor nagykövet lettem az európai intézményekben akkor nagyon hasznos volt. Most a Magyar Vöröskereszt Szervezet elnökeként sok a nemzetközi kapcsolat és jó, hogy fenn tudom tartani ezeket a nyelveket. Sajnos hiányzik egy szláv nyelv – valamikor majd pótolnom kell.

Eilike feleségével miért pont Sós-kuton telepedtek le?

Amikor házasságot kötöttünk, akkor mindkettőnk számára világos volt, hogy nem szeretnénk városban maradni, mindketten kis faluban nőttünk föl, nagyváros közelében, én München mellett Pöcking-ben nőttem fel, Ő Hamburg mellett nőtt fel, és érdekünkben volt valamit Budapest közelében keresni. A kezdetén egy régi házat kerestünk, utána láttuk mennyire nehéz, azért gondoltuk, hogy sokkal jobb lesz, ha házat építünk. Felmerült egy lehetőség Sós-kútban, ahol édesapám '93-ban díszpolgár lett, amikor a polgármesterrel beszélünk és mondta, hogy van ott eladó telek. Szép volt a telek, megvettük és ott építettünk házat, ott élünk három gyermekünkkel.

A gyermekek nevét hol magyarul, hol németül látni, a családon belül hogy hívják őket?

Attól függ, hogy milyen nyelven beszélünk. Én a gyerekekkel inkább németül beszélek, ezért a német variációt használom, nem Zsófia, hanem Sophie. Szeretném, ha ők is megtanulnának németül. Olyan jól beszélnek magyarul, mert mindenki magyarul beszél velük, de szeretném, ha németül is megtanulnának.

Tehát folytatódik a családi tradíció, hogy több nyelven is tudjanak.

Angol óvodában jártak, de az angolt sajnos most már nem használják. A legnagyobb lányom most gimnáziumba készül - próbálunk egy olyan iskolát keresni, ahol nyelveket tanulnak, mert az nagyon fontos.

Őn hogy tanult meg olyan sok nyelven beszélni?

Német és spanyol nyelvvel nőttem fel – az volt az első két nyelv, amit beszéltem. Az iskolában tanultam angolul és franciául. Az iskola után olaszul, - elég sok időt töltöttem Olaszországban, mert voltak ott unokatestvéreim. Amikor valaki franciául és angolul beszél, az olasz nem túl nehéz. Nagyon sok televíziót néztem, az jól működött. És utána jött a magyar.

Mit vállal az ember a Magyar Vöröskereszt elnökeként?

Először át kell gondolnia az embernek, hogy mit tud segíteni egy szervezetnek. Tudtam, hogy két kérdésben tudok segíteni a Magyar Vöröskeresztnek. Először is nemzetközi szervezet, és sajnos a Magyar Vöröskereszt abban az időben, 2004-ben ezeket a nemzetközi lehetőségeket nem használta ki, holott óriási tőke van egy ilyen szervezetben, abban, hogy nemzetközileg együtt lehet működni más ország szervezetével. Ki kell

használni kellő formában. Voltak kapcsolatok külön regionális szervezetekkel Németországban, de nem voltak kellő formában kihasználva a nemzetközi lehetőségek, és arra gondoltam, hogy ebben tudnék segíteni. Másodszor pedig annak nagyon örülök, hogy négy-öt évvel ezelőtt sikerült meggyőzőm a Federációt, hogy a Vöröskereszt Federáció európai központja Budapesten legyen. Óriási lehetőségeket ad ez nekünk. Sok konferencia van Budapesten, sok nemzeti társaság jön a Federációhoz, utána ellátogatnak hozzánk és mindig van mit tanulni.

És a Köztársasági Elnök külön megbízottjaként?

'96 óta vagyok nagykövet, különböző területeken dolgoztam. A kezdetben természetesen az Európai Unió témákban tevékenykedtem főként, és most kialakult a helyzet, hogy nagyon kell kampányolnunk a Biztonsági Tanács tagságáért. Megkaptam a felkérést a Külügyminisztériumtól, hogy ebben segítsek. Természetesen ezt sokkal jobban lehet csinálni külföldön, különösen ha az ember a Köztársasági Elnököt képviseli. Nagy megtiszteltetés számomra ez a megbízás, tehát megpróbálok mindent megtenni, hogy sikerüljön, és hogy októberben Magyarországot válasszák a 2012-13-as pozíció – nagyon fontos pozíció.

Miért olyan fontos ez Magyarország számára?

Mert manapság a világ legfontosabb kérdéseit megvitatja a Biztonsági Tanács és úgy gondolom, ha Magyarországnak megvan a lehetőség ebben a vitában közvetlenül részt venni, nem csak ENSZ tagként, hanem Biztonsági Tanács tagként, akkor sokkal több lehetősége lesz neki. Különösen fontos lenne Magyarország tagsága ebben a pillanatban, mert amit most az arab országokban látunk - a változásokat, amik történtek Tunéziában, amik történtek Egyiptomban, Líbiában, úgy gondolom, Magyarország nagyon sok pozitívot tudna megosztani, hogy mi történik egy ilyen változásban az átmeneti időben. Magyarország a saját tapasztalatából nagyon sokat tudna segíteni.

Ezért gondolom, hogy most igazán ott a helyünk. Olyan kérdésekben például, mint klímaváltás – Magyarország sajnos nagyon sokat szenved a klímaváltástól –, vagy politikai problémákkal kapcsolatban az arab országokban, igazán részt tudnánk venni a vitákban a saját tapasztalatunk révén. ■

Magyarsághíd-építés a nagyvilágban

Dr. Tanka László a Hajdú-Bihar megyei Nyírábrányban 1954-ben született újságíró, jogász.

Az American Hungarian Panoráma világmagazin és az Amerikai/Kanadai Magyarság hetilap főszerkesztője,

valamint a Médiamix Kiadó alapítója (1991). A Magyarságszolgálati Alapítvány és Regnum Hungaricum Alapítvány kuratóriumainak elnöke. 2003-ban alapította a Panoráma Világklubot, amelynek azóta tucatnyi régióban jött létre a társklubja. Ez év januárjában a Magyar Kultúra Lovagja kitüntetéssel vehette át. Felesége, Fehér Iréne matematika-fizika tanár, három gyermekük van: Melitta, Benedek, Timon.

Dr László Tanka is a lawyer come journalist, who has spent the last 20 years building a worldwide network of Hungarians, or as he describes it: a bridge of Hungarian-ness. In his 47 trips abroad he has visited Hungarian communities all over the world including New Zealand. He believes the intellectual and financial resources of Hungarians worldwide should be harnessed for the benefit of Hungary. His various initiatives set out to serve just this purpose.

The first is the print media, including publication of the American Panorama World Magazine, a quarterly magazine about Hungarian communities throughout the world, (with contributions about Hungarians in New Zealand from Wellington based Éva Kaprinay).

The second is setting up of a publishing house, Médiamix, which publishes books about Hungarian individuals and communities throughout the world.

The third is the Panorama World Club, which provides a meeting place several times a year for Hungarians visiting from abroad in the Hungarian Culture Foundation's building in the Castle District.

The latest initiative was a World Meeting of Hungarians, the first of which took place at Balatonlelle 30 June-3 July this year.

Szeretettel köszöntöm a Magyar Szó olvasóit, nagy megiszteltetés számomra, és köszönöm a lehetőséget, hogy munkámról tájékoztathatom új-zélandi honfitársaimat! Akikhez lélekben oly közel vagyok, és jól eső érzéssel gondolok vissza a néhány esztendővel ezelőtti feledhetetlen élményeimre, az ott töltött napokra.

Magamról annyit, hogy soha nem életem emigrációban, noha gyakran megkérdem tőlem, melyik országban is élek? Rokonon sincs külföldön - tehát ilyenféle motiváció nem voltak ezirányú érdeklődésemnek. Magam szántából és erejéből kezdtem, végzem magyarságmunkámat egy világméretű hálózattal szerveződött, önzetlen baráti társasággal.

Először megláttam Amerika magyar világát, aztán Kanadától Ausztrálián át Új-Zélandig sok-sok országot felkerestem az elmúlt másfél évtizedben eddigi 47 külföldi utam alkalmával. „Felfedeztem” a magyar közösségeket, a ma-

gyar templomokat, a magyar utcákat, a magyar tereket, megismertem sok-sok karriert, pályafutást, igazi magyar érzésű embereket, s megdöbbenem, hogy minderről idehaza - és a világ más tájain - alig-alig tudunk valamit.

Adva volt hát a feladat: tedd azt, amit tudsz, azzal, amid van és ott ahol vagy. Így indultam el az úton, amely lényegében egy hídépítés, amely összeköti a Kárpát-medencében élő 12 és félmillió magyarországi a világban szétszóródott 2 és félmillió magyarral.

Meg kell mondanom: jórészt ma is parlagon hever, az összmagyarság számára kihasználatlan az a szellemi, anyagi, kapcsolati tőke, amelyet a külföldi országokban élő honfitársaink hoztak létre, s amelyet kellő fogadókészség alapján kamatoztatni lehetne - kellene! - az óhaza számára.

Emigráns honfitársaink keze nyoma ott van a befogadó ország életének minden területén. Tudósok, színészek, képzőművészek, építészek, előadóművészek, sportolók,

orvosok, irodalmárok, újságírók, üzletemberek tucatjai járultak hozzá tehetségükkel, tudásukkal és munkájukkal az adott ország és a világ fejlődéséhez Bizonyítva, hogy bárhova is veti a sors a magyart, mindig megállja a helyét.

Ha már a Magyarsághíd színonimánál tartok, akkor stílszerűen azt mondhatom, hogy munkámnak négy pillére van.

Az első pillér az újságoké: a 13 éve megjelenő Amerikai Panoráma világmagazin és a 62. éve megjelenő Kanadai/Amerikai Magyarság hetilap. Mindkét újság, talán a nyugati világban megjelenő két legjelentősebb magyar nyelvű médium. Önkéntes munkatársai a világ számos országának magyar közösségeiben élnek. Akad közöttük professzor, filmproducer, lelkész, üzletember, munkás, újságíró, költő, tévés szakember és még sokan mások. Behálózják ők az egész világot, s a magyar közösségekből küldik a helyi életéről szóló képes információikat. Új-Zélandból Kaprinay Éva küldi rendszeresen a tudósításokat, a könyveim készítésében pedig rajta kívül a Magyar Szó főszerkesztő asszonya, Szentirmay Klára volt a segítségemre.

A második pillér a könyvkiadói tevékenység. Eddig 27 könyvet adtam ki e témakörben, a Médiamix Kiadó gondozásában. Mindegyik könyv pályafutásokat, életrajzokat, az emigrációban végzett értékeket,

teljesítményeket mutat be. Csak néhány cím: Magyar Amerika, Amerikai Magyarok Arcképcsarnoka, Menekülés - Kivándorlók kalandos szökei, Ausztrália és Új-Zéland magyar világa - ez utóbbi könyvet Aucklandben és Wellingtonban is bemutattuk a helyi magyar közösségekben. Legutóbb pedig a Magyarok a nagyvilágban című könyv látott napvilágot: félezer életrajzot tartalmaz, s több mint félszáz közösségtörténetet, címtárat.

A harmadik pillér a Panoráma Világklub, amelyet a Budai Várban, a Magyar Kultúra Alapítvány székházában indítottunk el nyolc évvel ezelőtt dr. Koncz Gábor igazgató úrral és Bába Szilvia értékesítési vezetővel együtt. Egy kis baráti találkozóznak indult, amely mára egy mozgalommá nőtte ki magát!

A Világklubban egyrészt rendszeresen találkozunk a világ minden részéből hazatérő, hazatelepült magyarok egymással és azokkal, akik az óhazában irántuk érdeklődnek. Másrészt pedig egy hálózattal szerveződött, s ma már megalakultak vagy alakulóban vannak a társklubjai: Csongrád, Szolnok, Szabolcs, Borsod, Bács-Kiskun, Veszprém, Tolna, Somogy, Zala megyében, Erdélyben, a Felvidéken, a Kárpátalján - mindenütt, ahol fontosnak és hasznos érzik, hogy a régióból elszármazottakat megkeressék és megszólítsák!

E Világklubban született az ötlet, a negyedik

pillér: rendezzük meg az I. Magyar Világtalálkozót, amelyre ez év nyarán, június 30. és július 3. között Balatonlellén került sor. E rendezvényünk kettős céllal szerveződött:

- egyfelől civil módon, nemzetközi és társadalmi összefogással, s minden megkülönböztetéstől mentesen összehívni a magyarságot, közösségeit, szervezeteit szerte a nagyvilágból és a Kárpát-medencéből;
- másrészt határokon átvelő sokszínű és kölcsönös előnyökre építő kapcsolatteremtés és együttműködés - a generációk párbeszédéért, a különböző országokban, kultúrákban élő honfitársaink fesztiválkeretű interaktív találkozásán - a magyar identitás és értékvilág, a hungarikumok bemutatásával.

[Lásd az ezt követő Magyar Világtalálkozóról szóló beszámolót.]

Remélem, mind többen élhettek a lehetőséggel, sok-sok élménnyel gazdagodtak és jövőre is eljönnek! ■

Dr. Tanka László,
főszerkesztő, a Világklub alapító elnöke

Balatonlellén jó volt magyarnak lenni!

Négy napon át gazdag programsorozat a Magyar Világtalálkozó

Global Summit of Hungarians

"It was good to be Hungarian in Balatonlelle!" they said. The Global Summit of Hungarians, held in Balatonlelle 30 June-3 July 2011 was the first of its kind. Its aim was to attract tens of thousands from all over the world to participate in the multi-generational festival.

The goal was to develop cooperation between Hungarians living in different cultures in the hope that they would benefit from sharing their diversity. They sought to do this through culture, arts, science, economics, civilian affairs, society and sports.

There were two main stages and events at twelve sites throughout one of the charming cities on Lake Balaton, Balatonlelle. The events included a Hungarian-Polish friendship day, scientific presentations, Hungarian studies, ecumenical church services, films, fashion shows, an award ceremony, charity conference, a variety of

Tizenkét konferencia, a két nagyszínpadon ezernél is több fellépő művész, együttesek, zenekarok, koncertek, találkozók, versenyek zajlottak, miközben a

látogatók megköstölhatták a magyar konyha ízeit, finomságait és italait, borait, megtekinthették a jurta sátrak kézműveseinek termékeit.

A nagyszabású rendezvény rendben, fegyelmezetten zajlott le, s a hideg, esős, szeles idő ellenére a négy nap alatt sok-sok ezer embernek nyújtottak élményt, a nagyrészt ingyenesen látogatható programok, amelyek csaknem mindegyike a tervezettek szerint zajlott, széles körű összefogással, számos civil szervezet együttműködésével. A

vasárnapi ökumenikus, záró istentiszteleten az egyházi vezetők áldást és békességet kívántak a Kárpát-medencében és a nagyvilágban szétszórott magyarság jövőjére, amely – mint hangsúlyozták – csak összefogással képzelhető el, határon innen és határon túl.

Magyar-lengyel két jó barát

Magyar-Lengyel Barátság Nappal kezdődött az eseménysorozat, amelyen többek között Fodor Lajos, a

Honvédelmi Minisztérium államtitkára és Roman Kowalski, a Lengyel Köztársaság magyarországi nagykövete méltatta a két nép legendás barátságát. Eljöttek többen Lengyelországból, ott voltak az '56-osok, a Zrinyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem vezetői, a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóalj honvéd tisztjelöltjei. Az Obsitos zenekar dallamaira felkúsztak az árbocra a magyar, a lengyel, s az Európai Unió zászlai. A rendezvény után Kertész-Bakos Krisztina fotókiállításának megnyitójára,

majd Balatonbogláron, az egykori lengyel középiskolában emléktábla koszorúzásra és két órás konferenciára került sor a két nép ezeréves barátságáról.

Reformátusok Tanácskozó Zsinata

Ugyanezen időben Balatonlellén a Magyar Népfőiskolai Collegium nemzetközi közgyűlése, majd a Reformátusok Tanácskozó Zsinata zajlott, dr. Kis Boáz kiváló szervezésével: az eseményen sok egyházi vezető, küldött és vendég vett részt. Este pedig a római katolikus templomban ökumenikus istentiszteletet celebráltak, amelynek kísérőprogramjaként neves előadóművészek – Pitti Katalin, Kun Ágnes Anna, Magyar Róbert és a Sotto Voce Énekegyüttes - adtak színvonalas kulturális műsort.

Látványos megnyitó ünnepség

A megnyitó műsor július 1-én – jelszavához méltón – „Hazádnak rendületlenül légy híve” Vörösmarty Mihály *Szózatával* kezdődött, melyet felvidéki előadóművész, Tarics Péter adott elő, majd a magyarság huszadik századi sorsfordító eseményeit idézte fel a Nagyvárad Kiss Stúdió Színház két színésze, Kiss Török Ildikó és Varga Vilmos Márai Sándor több

írásának, versének részletével. A műsor a Sotto Voce Énekegyüttes *Boldog asszony anyánk* című ősi himnuszunkkal és Kovács Gábor énekes: *A Nemzet dala* című énekével és a Bánffyhunyadi Suhanc Táncegyüttes fergeteges kalotaszegi táncával zárult.

A Világ Magyarságáért elismerések

A megnyitó után adták át „A Világ Magyarságáért” elismeréseket, Józsa Judit kerámia szobrász „Életfa” című alkotásával.

concerts and folklore displays, sports, even a beauty contest and of course food and drink.

President of the Global Summit of Hungarians organising committee, Dr László Tanka, was well pleased at the end of it saying, Same time, same place, next year!

Balatonlelle városában négy napra otthonra talált az összmagyarság: minden volt, ami magyar! Mostantól három méter magas, vöröskő alapon, erdélyi tölgyfából készült *Megmaradásunkért* című jelképmű reprezentálja a magyar összefogást, a Magyar Világtalálkozó rendezvénysorozatának emlékét Balatonlellén - némiképp megidézve a korábbi nagy találkozók hangulatát.

Június 30-július 3. között négy napon át,

Tíz személy kapta meg: dr. Horváth János, amerikai magyar állampolgár, a Magyar Országgyűlés korelnöke, Duray Miklós felvidéki közi, Papp M. Zsuzsa, a torontói Rákóczi Alapítvány elnöke, filmrendező, író, Dobai Sándor, a Benelux Államok főtisztelendője, Csapó Endre, az Ausztrália Magyar Élet főszerkesztője, Piller Éva, a brazilai cserkész mozgalom vezetője, Nick Ferenc, a Magyar Kultúra Lovagrend alapítója, közösen kapták: dr. Koncz Gábor és Bába Szilvia, a Magyar Kultúra Alapítvány vezetői, dr. Orbán István, a Gyermekek és Ifjúságvédelmi Szövetség elnöke, és Kenéz István, Balatonlelle város polgármestere.

Megmaradásunkért jelképmű az Emlékparkban

A szomszédos Emlékparkban a

Megmaradásunkért jelképműt ünnepélyesen átadták, amelyet az I. Magyar Világtalálkozó emlékére, a magyar összefogás jegyében, dr. Tanka László, a Világtalálkozó elnöke és Kenéz István, Balatonlelle polgármestere felkérésére Farkaslaki Jakab György faszobrász alkotott, a gyergyószentmiklósi Kopacz Zoltán által adományozott erdélyi tölgyfából. A művet Kosaras Péter Ákos történész méltatta és avatta fel. A talpazatba pedig beépítették egy kazettát, amelybe a Világtalálkozó résztvevői helyezték el üzeneteiket az utókornak, névvel ellátva. A palack csak 50 év múlva lesz kibontható.

Találka Tér –több mint 100 előadó

A megnyitó után a két nagyszínpadon folklór és könnyűzenei műsor következett, miközben hat helyszínen, csaknem ugyanazon időben konferenciák, találkozók kezdődtek, amelyeken alkalmanként 80-250 közötti érdeklődő, résztvevő jelent meg.

Magyarsághíd-Hungarikumok konferencia a Szent Miklós hajón

A Magyarsághíd-Hungarikumok konferencia, keretében huszonegy előadás hangzott el a magyarság sorskérdéseiről, a nemzetről, történelmünkről, a hungarikumokról és a magyar-magyar összefogás modernkori esélyeiről.

Tudósok tanácskozása

A Nemzetközi Tudományos Tanácskozáson, a Báthory-Brassai Konferencián két napon át dr. Tuzson Tibor vezetésével reggeltől késő estig hangzottak el előadások műszaki, irodalmi,

gazdasági, történelmi kérdésekben külföldi és hazai neves szakemberek tolmácsolásában.

Nemzetközi irodalmi ankét

A Művelődési Ház színháztermében előbb Pécsi L. Dániel jelképművész kiállítását nyitotta meg Okos Márton kalotaszegi közi, közreműködött Kuncz László vers- és énekmondó művész, majd nemzetközi irodalmi ankétra került sor.

'56-osok találkozója - Karitatív konferencia - Nyári Egyetemisták Találkozója

Prof. Dr. Horváth János, a Magyar Országgyűlés korelnöke, az Interparlamentáris Unió magyar elnöke vállalta a fővédnökséget és nyitotta meg az '56-osok Dialógus Fórumát, amelyen az egykori szabadságharcosok, történészek, a forradalomra emlékezők elevenítették fel az eseményeket és szóltak máig ható tanulságokról.

Karitatív konferencia megrendezésére is sor került abból a célból, hogy a megismertessék a külföldön élő magyarokkal az óhaza legnagyobb civil ernyőszervezetének, a Beteg és Hátrányos Helyzetű Gyermekeket Segítő Szervezetek és Támogatóik Országos Szövetsége (röviden BESZT Országos Szövetség) munkáját. Évente 30-40 ország több mint ezer diákját tanítja féléves nyelv- és tanár a Debreceni Nyári Egyetemen, amelynek találkozóján egykori és leendő diákok vettek részt és dr. Szaffkó Péter igazgató mutatta be az intézmény tevékenységét.

Sztárok és folklórfesztivál

Miközben a konferenciák zajlottak, a Találka Téren ismertek a különböző országokból érkezők, a nagyszínpadon pedig a könnyűzenei élet legnépszerűbb személyiségei léptek fel. Néhány név, akiknek olykor 3-4 ezer ember tapsolt a Vízparti Tér nagyszínpadán, illetve a Főtéri Rendezvenyparkban: Demjén Ferenc, Tamás Gábor, Szikora Robi, Balázs Fecó, Szentpéteri Csilla, Keresztes Ildikó, a Kormorán együttes, és még sokan mások.

Hasonlóan gazdag volt a folklórműsor a Főtéri rendezvenypark színpadán, díszvendégei Erdélyből, Kalotaszegről érkeztek.

Koncertet és térzenét adott a Pénzügyőr Zenekar, az Obsitos Együttes, a hetventagú Váci Ifjúsági Fúvószenekar. Bemutakoztak Somogy, Csongrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun megye népi, hagyományörző együttesei, énekesei.

A Szabadtéri Színház nagyszínpadán csaknem éjfélig tartott az a kiváló előadás, Leblanc Győző és Tóth Éva főszereplésével – a *Csárdáskirálynő* nagyoperett. Ernszt Katalin és Nemere László valamint a Kanizsa Tánc-együttes *Magyar lagzi* műsorral is fellépett.

A Művelődési Ház színháztermében a régi paraszti élet szokásait, eszközeit, viseletét, az izes tájnyelvet, dalait, táncait sok humorral fűszerezve adta elő *Így éltünk tavasztól őszig* címmel a Kalocsai Varajti Gizella Színjátszó Kör.

Szépségverseny, foci, Ki mit tud?

Nagy érdeklődés övezte a *Magyarok Szépe - A Világtalálkozó Királynője* választást, amelynek döntőjébe 21 szép leány jutott, s ők már a verseny előtt hat nappal előbb Kecelen, majd Siófokon készültek a döntőre. Szentpéteri Csilla és együttesének pazar játékaival kezdődött a döntő műsora. A csaknem hűvös hajnalba nyúló versenyen, Balázs Fecó műsora után a zsűri Kárpátalja szépeinek, Bozsár Ivettnek ítélte oda a koronát.

Az említetteken túl még számos egyéb program várta az idelátogatókat: a sportpályán, a Magyarország-Balaton válogatott öregfiúk mérkőzésre került sor. Nagy népszerűségnek örvendett a főtéren megrendezett gyermek *Ki mit tud?* A gyerekek láthatólag nagy élvezettel adták elő színvonalas produkciójukat a 120 négyzetméteres nagyszínpadon, sokszor több száz néző előtt...

A Magyar Ulti Bajnokságon közel százan vettek részt, közöttük számos külföldi honfitárs. A több órás csatában a győzelmet a kiskunmajsai Virág László szerezte meg, második Várszegi Szilárd

(Vajdacska), a harmadik Pislér Árpád (Gerse) lett. Az Egyetemi Főiskolai Bajnokságon Jobbágy László, a Budapesti Műszaki Egyetem ötödéves hallgatója bizonyult a legjobbnak.

Finomságok és jó italok

Szép számmal volt a Világtalálkozón kiállító, szakácsok, finom ételek és italok, volt ökörsütés, malacsütés, grillezés, halétel, házi lepény, faszenes kürtös kalács, bográcsos, egytál ételek – a Kárpát-medence konyhái, a Magyar Ízek Utcája, a Hungarikum Falu, a Bor és Pálinka Falu. Bemutakozott a rendezvényen a Farkas Elemér által készített Rákóczi Fejedelmi Pálinka, amelynek hírét messze földre elvitték, lévén ő kapta *A Világtalálkozó pálinkája* címet, a borok közül pedig a balatonlelleli illetőségű Konyári pincészet 2008-as évjáratú Cabernet Sauvignon és a Bodri Pincészet Cuvée bora vitte el a pálmát.

Befejezésül

Vasárnap éjfél felé, a záró rendezvényen, Joó Géza műsorvezető egy rövid interjúra kérte a Világtalálkozó elnökét, hogy lesz-e folytatás, dr. Tanka László csak annyit mondott: *jövőre, veletek, ugyanitt!* ■

Hungarian Historians

- part 4

István Ladányi

So far in this series I have discussed some of the more recognised Hungarian historical documents: the *Gesta of Anonymous*, the *Gesta of Simon Kézai*, and the *Hungarian Illuminated Chronicle*, but there are also less well-known sources of early Hungarian history.

Macartney concludes that the Magyars were probably acquainted with the art of writing before they entered Hungary and that the Székely runes that survive today may be examples of an earlier Magyar alphabet. Yet it appears they did not commit their history to writing until some centuries after the Conquest, and then usually in Latin.

As with other cultures the Magyars probably had an oral history tradition with stories being told around the hearth. Significant events and deeds were “recorded” in folk songs and ballads, some of which evidently became the pop songs of their day.

Anonymous refers to minstrels and folk singers as *joculatores*, panegyrists who composed and performed songs in praise of champions and notables. Our modern English word *jocular* (suited to joking, jesting, waggish, facetious) perhaps hints at the flavour of some of these stories. No wonder, then, that

St Gerard in his *Meditations* rebuked priests and nobles for spending time listening to the *joculatores*.

The introduction of Christianity to Hungary starting with Géza I (father of King St István) saw the progressive development of a lettered class of missionaries, bishops and abbots. However, their interests lay more in propagating the faith and less in recording a pagan past. King István relied on assistance from these foreigners, mainly Italians and Germans, to consolidate his rule through both the development of a church organisation and military force.

The early missionaries were better placed than the minstrels and balladeers to record history for posterity, as the tools of their trade were paper and ink. Macartney laments that these early historians were more interested in recording the new things that were being brought to the young country than the old things that were being destroyed.

At this time historians in Central and Western Europe tended to adopt an annalistic approach; in other words, material on diverse subjects was recorded by years. In contrast, the early Hungarian historians tended to take a more biographical approach, recording the adventures of their protagonists from start to finish.

The work of converting Hungary to Christianity was often rewarded with canonization. Many of these saints had Lives

or Legends written around them, such as the *Life of Saints Zoerard and Benedict*, composed about 1064. This appears to be the oldest complete work relating to Hungarian history to have survived as it was written. The author, Bishop Maurus, was a non-Hungarian missionary. One of his subjects, St Gerard (Zoerard), was a Venetian. So is this a Hungarian historical work? So it would appear - the document throws much light on the political history and social conditions of the day in Hungary.

King St István has three legends written around him: the *Legenda Minor* and *Legenda Maior* written in the late eleventh century and a twelfth century legend written by Bishop Hartvic. The founding of monasteries in the eleventh and twelfth centuries also led to the creation of “foundation legends”, for example, the monasteries of Oroszlán and Vác.

The *Legenda Minor* follows the biographical approach. It was most probably written by a German or Italian monk who recorded stories about St István direct from the King’s contemporaries. This is our chief source for information about King St István’s birthplace, the campaign against Koppány, the siege of Veszprém and the Petchneg invasion of Transylvania.

The *Legenda Maior* exists in four manuscripts, the oldest of which dates from the latter half of the twelfth century. While nothing is known of its author, from the writing he appears to have been well educated. Historians debate which of the two legends is the older with Macartney indicating that the *Legenda Maior* contains some points on which its author seems better informed than others. For example, there is a statement in the *Legenda Maior* that besides Emeric (Imre), István had other sons who died in infancy.

The *Life of St Stephen* attributed to Bishop Hartvic was apparently very popular in the Middle Ages, with nine manuscripts surviving. We don’t know exactly who Hartvic was although he appears to have been commissioned by King Coloman (Kálmán) in the early twelfth century. Hartvic’s work essentially combines the stories from the *Legenda Maior* and *Legenda Minor*. However, he does introduce some new historical material. It is from Hartvic’s legend that we learn of the Pope sending a crown and apostolic cross to István.

The somewhat tenuous nature of what we think of today as historical fact emerges when exploring the various types of medieval source material. The more recognised historical chronicles often drew on stories from the legends and oral traditions, in something of a “copy and paste” conflation. So it is often hard to tell which is an original work and which is a copy, or indeed what can be relied upon as historical fact! ■

CONSULAR

NEWS

KONZULI KÖZLEMÉNYEK

Egyszerűsített honosítás

A kérelem benyújtása

Kérelmet bárki benyújthat, nemcsak az a személy aki megfelel az egyszerűsített honosítás/visszahonosítás törvényi feltételeinek. A korlátozottan cselekvőképes, illetőleg a cselekvőképtelen személy nevében a törvényes képviselője terjesztheti elő a kérelmet.

Kérelmet az nyújthat be, aki a kedvezményes honosítás következő (együttes) feltételeinek maradéktalanul megfelel:

- maga vagy felmenője magyar állampolgár volt vagy valószínűsíti magyarországi származását,
- magyar nyelvtudását igazolja (ezt a kérelmet átvéő szerv ellenőrzi),
- a magyar jog szerint büntetlen előéletű és büntetőeljárás nincs ellene folyamatban, és
- honosítása nem sérti Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát.

Szükséges okiratok

Az állampolgársági kérelem mellett a kérelmezőnek be kell nyújtani a születési anyakönyvi kivonatát és a családi állapotát igazoló okiratokat (házassági anyakönyvi kivonat, válást igazoló dokumentum, stb.), valamint a magyar származást igazoló dokumentumokat (például a felmenők születési anyakönyvi kivonatai, de lehet plébánosi/lekipásztor igazolás vagy régi magyar okirat, például illetőségi bizonyítvány, iskolai bizonyítvány, katonakönyv, stb.). A magyar származás igazolásánál fontos, hogy a családi kapcsolat, azaz a leszármazás végig követhető legyen. Mellékelni kell még egy magyar nyelven, saját kézzel írt önéletrajzot és két darab igazolványképet (külföldön élőknek egyet).

A kérelmező köteles nyilatkozni arról, hogy büntetlen előéletű és nem folyik ellene büntető eljárás, valamint arról, hogy az elmúlt öt évben elmarasztalta-e valamely bíróság szándékos bűncselekmény miatt. A külföldön élő kérelmezőnek az eljáró szerv felhívására csatolnia kell a külföldi lakóhelye szerint illetékes hatóság büntetlenséget tanúsító igazolását.

Az idegen nyelvű okiratokat nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése vagy viszonyossági gyakorlat hiányában

- hiteles magyar nyelvű fordítással, és
- ha ennek elháríthatatlan akadálya nincs, diplomáciai felülhitelesítéssel ellátva kell az állampolgársági kérelemhez csatolni.

Benyújtási helyszínek

Az állampolgársági kérelmet be lehet nyújtani

- a magyarországi anyakönyvvezetőknél,
- a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal regionális igazgatóságainál,
- külföldön a magyar külképviseleteken a magyar konzuli tisztviselőknél, illetve
- a Kormányablakoknál.

Új-Zélandon belül csak előre megbeszélte időpontban lehet egyszerűsített honosítási kérelmet benyújtani, azaz akkor, amikor a canberrai magyar konzul személyesen idelátogat. A Nagykövetség tervei szerint erre évente kétszer kerülhet sor – további részleteket, illetve felvilágosítást az illetékes tiszteletbeli konzultól szerezhetnek.

Ha az állampolgársági kérelem hiányos, vagy az elbíráláshoz szükséges okiratokat a kérelmező nem csatolta, az eljáró szervek a hiány pótlására határidő tűzésével felszólítják. A hiánypótlás teljesítéséig az ügyben dönteni nem lehet.

További információ: www.allampolgarsag.gov.hu

Nemzeti Regiszter

A Nemzeti Regiszter célja, hogy egységesen szóljon valamennyi magyarhoz, éljen bárhol a világon. A Nemzeti Regiszter megalkotásának gondolatát az a tény hívta életre, hogy a történelem viharai során a magyar nemzet világnemzetté vált. Hitvallásuk, hogy nem mondanak le egyetlen magyarról sem. Feladatuknak tekintik, hogy azokat a magyarokat is megszólítsák, akik már nem beszélnek a magyar nyelvet. Ezért a Nemzeti Regiszter angol, majd pedig később spanyol nyelven is elérhető.

Amit tesz a Nemzeti Regiszter

- A honlapon híreket, eseményeket, programokat tesznek közzé.
- Heti rendszerességgel hírlevelet küldenek.
- A honlapon keresztül a szervezetek bemutatkozásával segítenek az eligazodásban.
- Igyekeznek megkeresni és megszólítani a világon élő valamennyi magyart.

Lehetőséget biztosítanak

- a Magyar Kormánnyal való kapcsolatfelvételle;
- bemutatkozásra a diaszpórában élő magyar közösségeknek;
- a nyilvánosságra a diaszpórában tevékenykedő magyar szervezetek eseményei számára;
- hogy bárhol a világon élő magyar a hozzá legközelebbi magyar közösségben otthonra találjon.

Mi is segíthetünk abban, hogy

- kialakuljon a világ magyarsága és a Magyar Kormány közti kapcsolattartási fórum;
- ösztönözzük a környezetünkben élő magyarokat arra, legyenek tagjai ennek a fórumnak;
- a világ bármely táján élő magyar folyamatosan tájékozódjon valamennyi magyar közösség programjáról, híreiről, eseményeiről;
- a magyarság tudjon valamennyi közösségéről, tudjon egymás lehetőségeiről és hiányairól;
- a magyarság érdekeit együtt, egymással összhangban képviselhesük.

Regisztrációs díj nincs. A csatlakozás önkéntes. Regisztrálni két módon lehet:

- a Nemzeti Regiszter honlapján - www.nemzetiregiszter.hu;
- jognyilatkozat kitöltésével az egyszerűsített honosítási kérelmet befogadó intézményekben.

Ki tartja nyilván az adatokat?

A Nemzeti Regisztert a Magyar Kormány Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériuma (KIM) működteti és felügyeli. Így az adatok felvételét, rögzítését és kezelését is ez a minisztérium látja el.

Mennyire védettek az adatok?

A Nemzeti Regiszter adatvédelmi és kezelési szempontból a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően jár el. A Nemzeti Regiszter működtetése során a KIM, mint adatkezelő és adatfeldolgozó minden egyén számára személyes adatainak gépi feldolgozása során, tekintet nélkül nemzetiségére vagy lakóhelyére, biztosítja, hogy jogait és alapvető szabadságjogait, különösen a magánélethez való jogát tiszteletben tartsák.

Kik láthatják az adatokat?

A KIM kötelezi magát arra, hogy az adatokat harmadik félnek nem továbbítja, nem adja át, azokat harmadik fél számára semmilyen módon nem teszi hozzáférhetővé.

Hungarian Citizenship - Amendment of 1993 Act LV

Under Article 6(3) of the Hungarian Constitution, "The Republic of Hungary bears a sense of responsibility for the fate of Hungarians living outside its borders and shall promote and foster their relations with Hungary." Over the past 20 years, Hungarians living around the world and in the Carpathian Basin formulated the need, from time to time, for a simplified naturalisation procedure similar to the practice of other countries as a significant assistance in maintaining relations with Hungary and preserving their Hungarian identity.

On 26 May 2010 the Hungarian National Assembly approved with an overwhelming majority the amendment of Act LV of 1993 on Hungarian citizenship and introduced a simplified naturalisation procedure.

Every state is free to decide whom it accepts as a citizen, thus this amendment does not violate any international law and fully complies with the European Convention on Nationality passed by the Council of Europe in 1997.

The arrangement introduced by this amendment is familiar and applied increasingly frequently in various countries both in and outside the European Union.

This new regulation has simplified the procedure and reduced the administrative burden. Every non-Hungarian citizen is eligible for preferential naturalisation if:

- he/she or any of his/her ancestors was a Hungarian citizen or if he/she serves reason to believe his or her origin is from Hungary,
- he/she proves his/her knowledge of the Hungarian language,
- he/she has no criminal record and is not under prosecution,
- his/her naturalisation does not violate the public and national security of Hungary.

Simplified naturalisation does not mean that a citizen automatically becomes an elector. Suffrage is subject to a registered residence in Hungary. The simplified procedure does not automatically provide a Hungarian passport; every citizen must apply for one in a special procedure after acquisition of citizenship. Simplified naturalisation is merely a possibility. To apply for citizenship is a matter of individual discretion.

Applications for naturalisation may be filed with:

- any Hungarian registrar,
- any regional directorate of the Office of Immigration and Naturalisation, or
- any consular officer at Hungary's foreign diplomatic missions.

Applications can be lodged within New Zealand, by appointment, during the visit of a Hungarian consul from Canberra, planned to happen twice a year. For further information and guidance about the procedures contact your honorary consul.

Applications shall be adjudged by the President of Hungary on the recommendation of the Minister of Public Administration and Justice.

Hungarian Register

The prime purpose of the Hungarian Register is to reach out to Hungarians wherever they live in the world. It emerged from the notion of Hungarians as a world-nation, with Hungarians having become scattered across the globe in the course of tumultuous episodes of history. The guiding precept is to include all Hungarians of the world. Special effort is being made to reach those Hungarians too, who do not speak Hungarian. For this reason access to the Hungarian Register is also available in English and a Spanish version is planned in due course.

The Hungarian Register

- Publishes a website with news, events and programmes.
- Publishes a weekly newsletter.
- Provides opportunity to learn about Hungarian organisations around the world.
- Reaches out to all Hungarians living abroad.

The Hungarian Register provides the opportunity to

- connect with the Hungarian Government;
- introduce your Diaspora community;
- promote events of Hungarian Diaspora organisations;
- locate the closest active Hungarian community near you.

We can participate by

- facilitating connections in a forum between Hungarians and the Hungarian Government;
- encouraging Hungarians in our neighbourhood to become members of this forum;
- regularly sharing news about our events and programmes with Hungarians living anywhere in the world;
- sharing knowledge about our Hungarian communities, our strengths and our shortfalls;
- being able to represent the interests of the Hungarian nation in unison.

Registration is free and voluntary. There are two ways to register:

- on the Hungarian Register website - **www.nemzetiregiszter.hu**;
- by signing a declaration in front of anyone authorised to accept simplified naturalization applications.

Who keeps a record of the data?

The Hungarian Register is managed and administered by the Ministry of Public Administration and Justice of Hungary.

Data Protection

The Hungarian Register operates in accordance with data protection laws. In administering the Hungarian Register, the Ministry of Public Administration and Justice of Hungary ensures that all personal data, regardless of nationality or residence, is handled securely and in complete adherence to the laws governing data protection and personal freedom.

Who has access to the data?

The Public Administration and Justice Ministry undertakes not to provide access to data to a third party, nor to provide access to the database.

Gyöngyös Imre:

Emlékművünk a Magyar Parkban

Van egy emlékművünk tégladíszkazetta, minden egyes téglá nevünkkel kirakva, hogy tudjanak rólunk, akik majd követnek kik családfájukra egy pillantást vetnek; unokák, utódok, kiknek már idegen lesz drága, szép nyelvünk e kettős szigeten nevünk kicsit többet fog mondani nekik, mint bennszülött kiwí számára az vetít.

Hogy egy-egy régi név mily egységet takar, angol lelkiségtől távol lesz a magyar; azt sem fogják tudni, hogy hol a kis ország, ahol e kis nemzet indította sorsát és élte le éltét, súlyos történelmét, áldozatát hozva vallva igaz elvét.

Vérrel is fizettünk meg száműzetéssel, e világon szétszórta annyi magyar névvel. Ezen eltűnődve, ha tán megkérdeznéd: csak egy színfolt lenne ez a kis nemes nép a világ képére; a nagy földkerekség számára csak annyi, hogy megemlegetessék főleg azok, akik méltatlanul vertek ránk béklyót, bilincset, sok kint és keservet. A bosszús hatalmak Trianon igáját verték ránk s létünkön mindmáig az hág át! Helyén eszünk, szívünk s szívósság, akarat őrző emlékünket s tudatunkban marad ó hazánk határa, tája, képe, népe; szívünkben még él a magyarság egésze! Dédelgesse derűnk derűlő lelkünk, hogy egy szebb jövőt majd sikerüljön lelnünk!

Az Isten áldása adjon hozzá erőt, hogy hitünk válhasson valóra mindelőbb!

Wellington 2010. május 17.

Contact details of the Hungarian representatives in New Zealand:

Klára Szentirmay, Honorary Consul-General
Consulate-General of the Republic of Hungary, Wellington
 tel: +64 4 973 7507
 email: consul@hungarianconsulate.co.nz

Miklós Szabó, Honorary Consul
Consulate of the Republic of Hungary, Auckland
 tel: +64 9 369 1415
 email: miklos.szabo@xtra.co.nz

Elhunyt Makovecz Imre építész

Életének 76. évében elhunyt Makovecz Imre, az aktív közéleti szerepet is vállaló Kossuth-díjas építész.

Makovecz Imre, a magyar organikus építész legismertebb képviselője 1935-ben született Budapesten, de gyermekkorában sok időt töltött a Zala megyei Nagykapornakon, ami visszaemlékezései szerint nagy hatást gyakorolt későbbi pályájára. 1959-ben szerzett diplomát a Műegyetemen, majd 1962-ben az Iparművészeti Főiskolán. 1959-től állami tervezővállalatoknál dolgozott. "Kezdetől azt az egy épületet szerettem volna megépíteni, amely az emberiség kezdete előtt már állt" - mondta saját munkásságáról 2002-ben.

épület egy ősi jel térbeli megfogalmazása" - írta honlapján az épületről, amelynek kecses tornyán a kereszt mellett a Nap és a Hold is helyet kapott.

Építészként fő műve az 1992-es sevillai világkiállítás magyar pavilonja volt. Erről így írt saját honlapján: „A pavilon tengelye észak déli irányú. Belül két fal feszül az épület átlójára. A párhuzamos falak egymástól három méter távolságra állnak. A falakra ül fel az épület hét tornya (...) A falakból - hol halkabban, hol hangosabban - beszéd hangjai szűrődnek ki. A látogató közöttük sétálva - elvonatkoztatva a felette levő hét toronytól - úgy érzi, egy élő faltestben halad, amely magát Magyarországot jelképezi.”

Csíkszereda - templom

Paks - templom

Szászhalombatta

Zenta

Makovecz az elmúlt évtizedben politikai szerepet is vállalt. Alapító tagja volt az Orbán Viktor által 2002-ben alapított *Szövetség a Nemzetért* polgári körnek, többször felszólalt közéleti rendezvényeken. 2010-ben, közvetlenül a választások előtt azt nyilatkozta a *Heti Válasznak*: „Én nem a Fideszre, hanem Orbán Viktorra esküszöm föl. Ha engem kérdeznének, azt mondanám: kormányzói jogokat kell adni neki - különben nem lehet fölemelni az országot.”

Makovecz Imre első, már a saját stílusát hordozó épülete a berhidai étterem volt, 1964-ben. Erről saját honlapján így írtak: „A házat mintha a belsejéből kiinduló erők alakítanák. A részletformák szinte megszemélyesítik a statikai erőket. Makovecz konkáv formát ad főhomlokzatának, ezzel hatalmas ölelő gesztussá nagyítja az épületet, egy hatalmas lény szürreális képzetévé változtatja.” Korai munkái közül a legismertebb az 1972-ben épült U alakú sárospataki művelődési ház.

1981-ben alapított önálló építészirodát, amely számos középületet (templomot, művelődési házat) tervezett. Teljesen egyéni kompozíciójú, legtöbbször faszerkezetű épületeivel vált híressé, ő lett az organikus építészet egyik legismertebb képviselője. Saját maga az 1987-ben épült paksi katolikus templomot tartotta az első igazán figyelemre méltó munkájának. „Az

Makovecz Imre száznál több különböző funkciójú, jellegzetes épületet alkotott. A fát nem díszítőelemként, hanem szerkezetként használta, művei környezetükbe illenek, emberbarát, természetes anyagok felhasználásával készültek. Szerinte az épületnek úgy kell kinéznie, mintha az alja a földből nőtt volna ki és a teteje az égből esett volna le rá. Több mint tíz évig dolgozott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem piliscsabai épületegyüttesén, jellegzetes stílusjegyeit hordozza újabb munkái közül a makói Hagymaház és az egri uszoda.

1992-ben Makovecz Imre volt a Magyar Művészeti Akadémia egyik alapítója. Ez a szervezet az új alaptörvény szerint 2012-től állami elismerést, a Magyar Tudományos Akadémiával azonos rangot kap. Alapítója és örökös tagja volt a posztgraduális képzéssel foglalkozó Kós Károly Egyesülésnek, 1987-től tanára a Nemzetközi Építészeti Akadémiának. Egyetemi tanár volt a Budapesti Műszaki Egyetemen és az Iparművészeti Főiskolán.

Egyik utolsó interjújában, amit tavasszal a *Heti Válasznak* adott, így vall az általa megteremtett organikus építészetről: „Az a fa viszont a föld alatt ugyanakkora, mint a föld felett. A mélyben lévő rész, a láthatatlan gyökérzet életi. Ilyen gyökérzet a magyar szellem. Az organikus építészet lényege is ez - nem arról van szó

csupán, hogy szerves formákat rajzolgatunk.” ...A politikai hitvallásáról pedig így nyilatkozott: „A Fideszben pedig van olyan polgármester, akivel meggyűl a bajom, de létezik olyan szocialista, akivel remekül együtt lehet dolgozni. Én tehát nem a Fideszre, hanem Orbán Viktorra esküszöm föl.”

Tervezőirodája 2010-ben csődbe ment, hat embert kellett elküldenie, erről keserűen nyilatkozott: „Az ember leszállítja a munkát, kér egy teljesítési igazolást, majd elküldi a számlát. Pénz még sehol, az összeg negyedét viszont rögtön be kell fizetni az államkasszába. Aztán nem fizet a megrendelő. A következő sem fizet. Az APEH ekkor zárolja a számládat, két hónap múlva már a rezsit sem tudod fizetni, küldheted el az embereket.”

Irodájának, a Makonának a felszámolása egybeesett azzal, hogy Rómában a La Sapienza Tudományegyetemen díszdoktori címet vehetett át. Erről így beszélt az Építészfórumnak: „Ez egy rendkívül érdekes, ambivalens helyzet. Ott barokk ruhába fölöltöztetik az embert, nagy ünneplést rendeznek, és miközben ezt átéli, elkerülhetetlenül átéli azt is, hogy 75 éves korában bezárták a boltját.”

Források: www.origo.hu, www.index.hu

Obituary: Imre Makovecz

- the Hungarian architect whose fairytale designs defied soulless Stalinism
(20 November 1935 - 27 September 2011)

- by Jonathan Glancey

The Hungarian architect Imre Makovecz has died at the age of 75. Makovecz headed a loose-knit band of architects, designers and craft workers who established an alternative way of building, thinking and existing during the long years of communist rule and soulless, Soviet-style architecture forced on Hungary and Russia. A fierce critic of communism, materialism and globalism, he was banned from working in Budapest in 1976 and moved north to Visegrád, a beautiful stretch of countryside by the Danube. There, he developed his compelling, idiosyncratic and organic style, borrowing from nature and re-

Makovecz was born and educated in Budapest. His father was a carpenter. Imre spent much of his boyhood in and around Nagykopornak, to the west of Lake Balaton. He helped his father sabotage German tanks during the Second World War. He studied architecture at Budapest's technical university, graduating in 1959. When asked to design a fish restaurant as part of his training, he shaped one in the form of a pair of interlocking fish. His tutors were not amused.

Deeply religious and a lifelong Catholic, Makovecz believed in angels. He sensed a guiding creative spirit in the patterns found in nature, such as the shapes of trees, and in Celtic carvings and Scottish reels. "My buildings and architectural designs do not come from me," he said. "They come from the

extraordinary husband. A profoundly and defiantly individual architect and philosopher, Makovecz was a warm and friendly man with a powerful build, pronounced

Magyar moustache and a love of God, Celtic and Scythian culture and Scotch whisky. He was at once fierce and kind, intensely serious and very funny.

I had only known of him through a small, smudged black-and-white photograph of the strangest imaginable interior, published in a Hungarian quarterly that had been among the dozens of international publications that landed on our desks at the Architectural Review's

Makovecz Vendégház

Lendvai Színház

Sevilla Magyar Pávilon

interpreting the ideas of, among others, Rudolf Steiner, Frank Lloyd Wright, Antoni Gaudí and the Hungarian architect Ödön Lechner.

Makovecz shaped holiday shelters, restaurants, camping grounds and visitor centres that were as highly charged aesthetically as their purposes were low-key. These designs were what he described as "building beings". Erring on the folkloric and looking a little like trees in children's stories, sprouting arms and sporting faces, they really did feel alive. Wooden shingles might be made to resemble the feathers of a bird's wings. Some buildings appeared to grow like plants. Windows were like eyes.

Makovecz returned to Budapest in the 1980s, after the communism system collapsed, set up his own studio, Makona, and became something of a national hero. Alongside the low-cost community centres he built in villages, and a string of spirited new Roman Catholic churches, he was commissioned to design the Hungarian Pavilion for the Seville Expo of 1992. From the outside, the building resembled a cluster of fairytale church steeples. Inside, real trees were reflected in a mirrored floor. Like so much of Makovecz's work, it was strangely lyrical and curiously beautiful.

landscape, from the local environment and from the ancient human spirit."

In the early 1980s, as an assistant editor of the Architectural Review, I went to meet Makovecz in Hungary during a heavy storm. Before travelling, I was interviewed at the Hungarian embassy in London, where Makovecz's name raised eyebrows, not smiles. From a payphone at a railway station in Budapest, I called the Makoveczs' flat with a borrowed coin. I had no idea where their home was and no words of Hungarian beyond igen (yes) and nem (no).

"The first publications about my work to appear in England were written by Jonathan Glancey in the early 1980s," Makovecz later wrote. "I have no idea how he came to know about me ... what I am sure of is that Glancey had never before travelled in Eastern Europe. He took the train from Vienna and arrived at the Eastern Station in Budapest, and was immediately stampeded by a crowd of Arab and Gypsy moneychangers. Out of desperation he finally called us and begged us to come to rescue him. My wife, Marianne, went to pick him up in her Renault 4. She brought him straight home, but even then he was obviously still in a state of shock about the condition of things."

Marianne, a fluent English speaker and talented weaver, introduced me to her

offices in London. The image appeared to show a gloomy and cavernous chamber in the guise of a giant timber ribcage. It proved to be the emotionally charged mortuary chapel of the Farkasréti (Wolf's Meadow) cemetery at the end of Budapest's 59 tramline. Dug into a hillside, the building is a representation of the human chest: coffins are placed at its heart. Béla Bartók and Georg Solti are buried there, and so is Mátyás Rákosi, Hungary's Stalinist dictator.

Makovecz travelled to Britain in the mid-1990s and visited the Prince of Wales at Highgrove. For a moment, it looked as if there might be a Makovecz exhibition in London, but sadly this never happened. Back in Budapest, he went on to design theatres, community halls, university buildings and a sequence of haunting Catholic churches: in Paks (1987) and Százhalombatta (1995), in Hungary, and Csíkszereda (2001), in Romania.

In 2010, he closed his studio and retired to focus on the Hungarian Art Academy he founded in 1992. He was an honorary fellow of the Royal Institute of British Architects and, in 1997, recipient of the gold medal of the Académie d'Architecture.

He is survived by Marianne and three children.

Source: www.guardian.co.uk

my ten favourite hungarian films

columnist: paul hallyen

FATELESS (SORSTALANSÁG)

I remember waking up one morning in October 2002 and hearing on the radio that the Hungarian writer, Imre Kertész, had won the Nobel Prize for Literature. "Who's he?" I asked Klara. "Never heard of him", she said. "Nor have I", I echoed. He was at that time a novelist relatively unknown in Hungary and almost completely unread outside his homeland. But since winning the world's most prestigious literary prize, he and his works have been propelled firmly into the limelight. Since then many, but not all, of his works have been translated into other languages such as German and English and are now widely available.

His most famous novel, specifically cited in the Nobel Prize Committee's recommendation, is *Fatelessness* (*Sorstalanság*). It tells the semi-autobiographical story of György ("Gyuri") Köves, a young Jewish Hungarian teenager who in 1944, like so many of his contemporaries, was rounded up by the Nazis and sent to the Buchenwald concentration camp. The bulk of the novel tells the story of his survival in the camps, and it ends as he returns home to Budapest. Like so much of Holocaust literature, Kertész seeks to answer the question, *Why? Why did this terrible tragedy occur?* His answer is that there is no answer; there were just the experiences of the camp in all their horror. The camps and his

experiences simply happened, without any sense of "fate". The tone of the novel is almost matter-of-fact as Kertész observes the evil around him. Yet there are also moments of happiness amongst all the suffering and tribulations and there is no hate to those who made him suffer so much.

To make this novel into a film worthy of its many qualities was no small task. Lajos Koltai, a renowned Hungarian cinematographer, who has worked extensively with the great Hungarian

director István Szabó, made his directorial debut with *Fateless*, (rather than *Fatelessness*). It is a magnificent film that stays remarkably true to both the content and spirit of the novel. This was aided in no small measure by the

screenplay written by Kertész himself. The history of novels being turned successfully into films is littered with failures and success is rare - happily this is not of them.

The film follows the novel faithfully, but as a film it stands on its own merits. It follows the same linear timeframe of the novel; there are no flashbacks, no archival footage. The film, like the novel, follows Gyuri as his family begins to understand the tragedy unfolding, to Gyuri being taken off a bus on his way to work and being sent to Auschwitz, and then his time in the camps until his eventual return to Budapest. The story unfolds through the eyes of a 14 year-old teenager in a surprisingly unsentimental manner. We are taken on his journey from a healthy teenager beginning to experience his sexuality to the cold camps where he suffers deprivations and near-death.

Given Koltai's background, it is no surprise that the film is visually stunning. (The actual cinematographer is Gyula Pados, a student of another great Hungarian cinematographer, Vilmos Zsigmond, who has such films as *Deer Hunter*, *Deliverance* and *Close Encounters of the Third Kind* to his credit. With such a rich tradition of great Hungarian cinematographers behind the film, the quality of the film is surely no surprise.) For example the initial scenes that take place in Budapest before Gyuri is sent to the camp are full of warm, melancholic colours. Yet when he reaches the camps, the light is drained out giving the scenes a grey, bluish overlay that captures the dreariness and awfulness completely. Then we see the light again as the camps are liberated.

The star of the film is, of course, Gyuri, brilliantly played by Marcell Nagy. Koltai auditioned 1,000 boys and studied 3,000 photographs before selecting Nagy. He was chosen, Koltai said, because "He has a clear, beautiful face". Indeed the face shows the transition from innocence to wisdom, essential to the story. And in a strange twist of fate, Nagy actually matures in front of us. Koltai had insisted on filming chronologically but at one stage money for the film dried up and shooting was stopped for four months. Nagy in fact grew 10 centimetres over the entire course of

the filming! So the Gyuri who returns to Budapest has visibly been transformed from innocence to wisdom.

The film's strength is that it shows the terribleness of Gyuri's experience in the camp with a lack of sentimentality and anger. For example, in one scene we see Gyuri lying in his bunk, near death with a badly injured knee, next to a fellow inmate who has died. Gyuri says nothing so he can receive an extra piece of rotting bread belonging to his dead companion. This act is simply a question of survival, rather than morality or ethics.

One scene in particular is worthy of mention: the inmates are lined up outside in the cold, dark early hours of the morning and forced to stand there for hours. After a while they begin to gently sway and the camera soars above them showing the almost hypnotic movement of the inmates. It is cinema of the highest order.

Mention must also be made of the music score by Oscar-winning Ennio Morricone. It is superb and as haunting as befits the story.

The film was the most expensive Hungarian film ever made, costing some NZD14 million, with 144 named roles and as many as 500 extras. It was a critical success both in Hungary and outside and was nominated as the Hungarian entry for best foreign language film at the 2006 Academy Awards. As I mentioned above, money did, however, dry up during the filming and it was only government intervention and funding that finally secured the film's

completion. While most of the actors are Hungarian, Daniel Craig of James Bond fame, plays a small part as an American soldier who wants to help Gyuri find a new life in America. (This scene is not in the novel itself - one imagines the executive producers wanted a hook for a more global audience.)

The film ends with Gyuri returning to Budapest and being faced with a mixture of disbelief and discomfort from his fellow citizens – and his remaining family. An uncle describes the camps as hell. Gyuri disagrees saying "Hell doesn't exist, but the camps do". In the final scene, Gyuri's narration describes something that is quite shocking: happiness. "There's nothing too unimaginable to endure. And in my own way I already know that, lying in wait for me like some unavoidable trap, is happiness. Even beside the chimneys in the pause between torments there was something similar to happiness. People only ask about the

horrors, whereas I should talk about the happiness of the camps next time, if they ask. If they ask at all. And if I don't forget myself."

The author himself said of this, "I took the word out of its everyday context and made it seem scandalous. It was an act of rebellion against the role of victim which society had assigned me. It was a way of assuming responsibility, of defining my own fate."

This wonderful film shows us the true meaning of fate. ■

there must be death - Panni Palasti

old painters knew
the weight of time
they brushed with care
the ivory dome
of polished skulls
(symbol of preordained death)
set on a table
by the elbow
of solemn sitters

their portraits
of royals and popes
merchants and saints
creamy courtesans
and stiff-backed matrons
are weighed down
by ravenous fate

poets who dribble
flowers in spring
hallelujahs for heroes
lullabies for newborns
love songs for nymphs
unless they daub in the skull
their songs rattle and stall

'cause death is there
in the pair of mayflies mating in mid-air
in the buzz of the wasp caught in a cobweb
it is with the dog crossing a road
and in the breath
of the rising gale
that bends a blade of grass

Gyöngyös Imre: Ötvenöt éve

Szabadságvágyunkat aligha hűtik
a közelmúltak eseményei,
e fél évszázad túl rövidnek tűnik
küzdelmünket ünnepre kelteni.
Évente így találkozunk azért,
hogy felidézzük még az ifjúságunk
legáhitottabb igyekezetét
a szabadságért, melyre ma is vágyunk!
Történelmünkre hű szívünk vigyáz:
Ez tisztelgés a hősök emlékére,
Áldozatuk nekünk örökre gyász,
de ünnepünk is több mint ötven éve.
Ötvenhatért magyarságunk fohásza,
hogy szabadságvágyunkat Isten áldja!

Új kezdeményezések

A jó borhoz jó termelő, de jó fogyasztó is kell. A legjobb, ha termelők és fogyasztók is közösségekbe tömörülnek. A bor közösségformáló erő. A jó bor mindig egyedi termék.

A bor, aki a bort termeli, és aki issza elválaszthatatlanok egymástól. Hatnak egymásra, kiegészítik egymást. A bortermelés fellendülése és fejlődése, elmozdulása a minőségi borok termelése felé bizonyosan emeli a fogyasztók igényességét.

A minőségi bor feltételezi a bormarketing, a borkereskedés fejlődését is, illetve szüksége van olyan kezdeményezésekre, melyek arra irányulnak, hogy mind több és több borkedvelő ember értse meg, ismerje meg és ismerje fel a jó borokat. Termelő, kereskedő, fogyasztó együtt alakítják, fejlesztik a borkultúrát.

Magyarországon, az utóbbi években nagyon sok remek kezdeményezéssel találkozhatunk, melyek a bor kultúrájának egészét, illetve valamely szegmensét hivatottak támogatni. Ezek közül, a *Dominium Vini* Bortársaság a „saját borom a saját szőlőmből” elvre alapozva kezdte meg működését jó pár évvel ezelőtt. Mára már rengetegen csatlakoztak ehhez a borklubhoz. A *Dominium Vini* kizárólag a legkiválóbb magyar borvidékek, legjobb dűlőin termett prémium borait kínálja eladásra oly módon, hogy egyúttal elősegíti a borászok termelési támogatását is.

A borklubba belépő tag legalább tíz **szőlőtőkét** vehet **haszonbérbe** tíz évre az általa kiválasztott borvidéken, az általa kiválasztott fajtából. A belépési és termeltetési díj befizetésével a klubtag támogatja az általa választott bortermelőt, majd a következő évben hozzájut saját nevére felcímkézett borához. Borbirtokát szabadon látogathatja, a borbirtokon, mint annak támogatója feltüntetésre kerül a neve és birtokáról birtoklevelet is kap. Több borvidékről választott borbirtokok vásárlása esetén a fogyasztó ki tudja alakítani saját fogyasztásához legmegfelelőbb saját borkészletét, a legkiválóbb fajtákból.

A borklub remek programokat is szervez. A

Szegedy Krisztina:

élő hagyományok:

A MAGYAR BORKULTÚRA II. RÉSZ

több borbirtokkal rendelkező tagjai kiemelt borbirtokos státust nyernek, ők a borklubbal partner-cégek szolgáltatásaiból kedvezményeket is kapnak.

A *Dominium Vini* Bortársaságnak mára én is büszke tagja vagyok, a badacsonyi szőlőhegyen, tíz, őshonos kékenyelű szőlőtökével.

Badacsony, ugyanakkor egy másik remek és több éve fejlődő mozgalomba is bekapcsolódott, a „borutak” mozgalomba.

A **magyarországi borutak** a borkóstolás jó szokását hivatottak elősegíteni. A borutak bejárása egyre népszerűbb, különösen, a mostani, gazdasági válságokkal terhes időszakban, amikor a magyarok egyre inkább itthon töltik szabadságukat is. A borutakat bárki járhatja, összekapcsolhatja a Magyarországon igen népszerű gyalogtúra programokkal is. A borutak ajánlott útvonalai előre tervezhetők a borvidékek honlapjainak meglátogatásával.

A magyar bortermelés és kereskedelem támogatásából természetesen, a klérus sem maradhatott ki.

A *Vinum Primatis Zrt.* részben egyházi

tulajdonú, borkereskedelemmel és bormarketinggel foglalkozó társaság, mely szorosan együttműködik a Dr. Erdő Péter esztergomi érsek, bíboros által életre hívott Primási Borrenddel. E társadalmi testület alapvető célja a kétezres éves múltra visszatekintő magyarországi bortermelés és borkultúra felemelése. A magyar egyházi, üzleti, kulturális és társadalmi élet jeles személyiségei mellett a rend tagja a még II. János Pál pápa által Magyarországra apostoli nunciusnak kinevezett lengyel Julius Janus érsek is. A társaság kiemelkedő feladatának tekinti a lengyel-magyar kulturális kapcsolatok ápolását is.

Említésre érdemes, a bortermelők közösségi érzésének erősítését célzó **Vinum Praemium** alapítvány működése. Az alapítvány kuratóriumi tagjai rangos borszakmai múlttal rendelkező borászok és szakértők, az alapítvány feladata, hogy összeállítsa a hazai borszakma 50 kiválóságának listáját, akik közül a Borászok borását a jelölt borászok maguk közül választják meg egyszerű szavazással, évente. Emellett a kuratórium maga is odaitél két különdíjat.

A fentiek mellett egy sajátos, új kampányt indított el az egyik hazai turisztikai központ is. Ennek célja, hogy **minden** olyan **fürdővárosnak legyen „saját” bora**, ahová nagyobb számú hazai és külföldi turista is érkezik. A „fürdő” borát kóstolhassák meg azok a vendégek, akik ezekre a helyekre előszeretettel járnak, de egyébként nem látogatják túl gyakran a hazai borvidékeket. Sárvár, a mára már világhírű fürdőváros egyike volt az elsőnek, aki elismertette saját borát a magyar borközösségben.

A fentiekén túl, rengeteg olyan szerveződésről számolhatnánk még be, melyek a maguk nevében kiválóak, és amelyek szintén nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a bortermelés és borfogyasztás kultúrája egymást erősítve fejlődhesen.

Jómagam úgy látom, hogy a fejlődésben a bormarketing és borkereskedés messze elmaradt. A borkereskedők felkészültsége gyakran hiányos, illetve kereskedelmi tevékenységük nem mindig éri el a nemzetközi színvonalat.

Az bizonyos, hogy a magyarok egyre jobban szeretik saját remek boraikat és méltán fogyasztják azokat örömmel és büszkeséggel.

A következő web-oldalakat ajánlom:

kétnyelvű oldalak: www.vinumprimatis.hu,
www.magyarborutak.hu,
www.badacsonyiborut.hu; magyar oldalak:
www.boraszokborasza.hu, www.borutazo.hu,
www.dominiumvini.hu.

Folytatása következik a karácsonyi számban: *Tokaj Hungaricumai címmel Tokaj-hegyalja rövid történetének bemutatása mellett a borvidék egy-két kiemelkedő minőségű dűlőselektől borát teszem majd a kedves olvasók asztalára.* ■

Krisztina Szegedy:

living traditions

HUNGARIAN WINE CULTURE PART 2.

Recent Innovations

Good wine needs good wine producers and good consumers. Ideally both form a community together. Wine draws people together. Good wine is unique.

Wines, producers and consumers are dependent on each other. They influence each other and complement each other. The development of quality wine production results in quality wine consumption.

The wine industry is very much dependent also on marketing and trading. Innovation is key to this area of the wine business too, for good wine also means good business. Co-operation of producers, traders and consumers encourages the development of the wine industry.

In recent years there have been several good

initiatives in the Hungarian wine industry. They have been aimed at promoting the entire wine sector or at supporting certain segments of it. Among them is the establishment of the **Dominium Vini Wine Club**. Its structure aims to promote wine producers and increase the level of quality wine consumption. "My own wine from my own vineyard" is the motto of the Wine Club, whose membership is steadily increasing.

Members joining the club **lease** a minimum of **10 vines** for a minimum of 10 years in selected vineyards in one of the best wine regions of Hungary. Members support wine makers

through the payment of a very reasonable membership fee plus production costs. The year after a member joins, they receive their own wine labelled with their own name. The member is free to visit the leased vines and their name appears at the vineyard as well. Members can select vines according to their own tastes.

The Wine Club also organizes wonderful events for its members. Members possessing several wine properties form the VIP Wine Club, which offers the services of partner companies at discount prices to members.

I, too, am now the proud owner of a selection of traditional Hungarian Kéknyelű vines in Badacsony at the Szeremley property.

Badacsony contributes to wine culture in several ways. One is the Badacsony **wine track**. There are several wine tracks around Hungary in the best wine regions. Walking wine tracks are increasingly popular. These days in the global financial crisis, most Hungarians spend their holidays in their home country. Being very fond of hiking, they often combine

hiking with wine-tasting.

In Hungary wines have always been in the focus of the clergy too. A good example is the **Primatical Wine Guild**, which was established by Hungary's Primate, Cardinal Péter Erdő, the archbishop of Esztergom-Budapest, to once again elevate the two thousand year-old Hungarian wine production and wine culture tradition to the rank it deserves, through national cooperation represented by the members of the guild. The members of the Guild are distinguished representatives of clergy, business and culture, who – as ambassadors of Hungarian wines –

can do much to make Hungarian wines more widely known and recognized both in Hungary and abroad.

The **Vinum Praemium Fund** was established by the best wine-makers and wine experts of the country. The members of the Curatorium publish a list of the 50 Best Wine-Makers every year. The operation of the fund strongly encourages the co-operation of wine-makers and wine experts and adds a lot to the community feeling of people working in the wine industry.

Recently, a tourism centre also launched a special campaign. Its aim is to link the old tradition of the Hungarian bathing culture with the wine culture. Those villages well-known for their famous thermal baths **present their own wines** cultivated in the same region. One of the first to register as a wine producer village was Sárvár.

In addition to the above there are many other initiatives, such as clubs and festivals, all focusing on Hungarian wines. Hungarians have developed initiatives in the Hungarian wine industry with great enthusiasm since the change of regime.

Still, marketing and trading of Hungarian wines requires further development. Wine marketers and traders have still to develop their knowledge of quality wines, marketing methods and trading culture in order to adapt further to international standards.

One thing is for sure - more and more Magyar people are enjoying their own country's wines and consuming them with pride.

I recommend the following bilingual websites:
www.vinumprimatis.hu,
www.magyarborutak.hu,
www.badacsonyiborut.hu

To be continued... In the Christmas edition: Hungaricums of Tokaj: a brief history of the Tokaj-hegyalja wine-region and a selection of premium Tokaj wines. ■

JÉKELY ZOLTÁN

(1913-1982)

„kopogtatás nélkül bejöhetsz hozzám”
József Attila

1913. április 24-én született Nagyenyeden. Apja, Jékely (író-nevén Áprily) Lajos 1909-től a nevezetes Bethlen Kollégium tanára. A család brassói eredetű, ősei szászok voltak, városbírák, lelkészek, ötvösök kerültek ki közülük. Űkapja városi karmester, dédapja könyvkötő, nagyapja, Jékely János Lajos hányatott életű gyári tisztviselő volt. A családot hajdan Jeckelnek hívták, nevük latinos, humanista változata Jekelius, abból lett a Jékely. Enyedre a 12. században betelepített szászok építették, a 15. századi gótikus vártemploma, középkori várfalai, bástyái, a Bethlen-kastély őrzői sokszázados múltjának. A kollégiumot Bethlen Gábor alapította Gyulafehérváron, 1662-ben Apafi Mihály fejedelem a tatárok feldúlta városból Enyedre költöztette. A Maros-parti Athén kollégiumnak nagynevű tanárai voltak és híres diákjai: Bethlen Miklós, Bolyai Farkas, Körösi Csoma Sándor, Kemény Zsigmond, Barabás Miklós. A történelem Enyedre sem kímélte, hol a tatárok, hol császári csapatok, hol Horia felkelői, hol a havasi románok pusztították el, égették fel iskoláját, múzeumát, könyveit. Trianon után a magyar művelődés egyik központja. Jékely Zoltán költészetének ez az Erdély múltját elevenen őrző városka a fészke. És nemcsak a történelmi múlttal visszhangos város, hanem a táj is, a Maros menti sík, a környező hegyek, a székelyföld. Ott éri a

családot az első világháború és Trianon. Jékely az összeomlaskor öt és fél éves, de kisgyerekként is érzékeli, hogy minden megváltozott, még „az ólomkatonák uniformisa is”.

1926-ban Kolozsvárra költöznek, Áprily ott már nem csak tanár, hanem nagy tekintélyű irodalomszervező is, szerkesztője az *Ellenzék* irodalmi mellékletének, Kós Károllyal antológiát állít össze, részt vesz a marosvécsi helikoni íróközösség munkájában, 1928-tól szerkesztője az induló *Erdélyi Helikonnak*. Jékely Zoltán ott végzi el a gimnázium 4-5-6. osztályát. Kiváló tudós tanárai vannak, apja tanítja magyarra és filozófiára, Jancsó Elemér franciára, a nyelvész Csüry Bálint latinra. Most már nemcsak a magyar, hanem a román irodalom is megismeri, élete végéig hivatott tolmácsa volt a román költészetnek. A szülői házban naponta találkozhat az erdélyi irodalom nagyjaival, Kuncz Aladárral, Kós Károllyal, Makkai Sándorral, Reményik Sándorral, Tamási Áronnal, Dsida Jenővel, Hunyady Sándorral, Kemény Jánossal.

1929 nyarán Áprily, fiai jövője érdekében, áttelepül Budapestre. A Lónyai utcai református gimnáziumban kap tanári állást, 1930-tól szerkesztője a Protestáns Szemlének. 1934-től a Baár-Madas református gimnázium igazgatója. Jékely Zoltán 1931-ben érettségizik a Lónyai utcai iskolában. Nyolcadikos korában Apáczai Csere Jánosról írott történelmi elbeszélésével tanulmányi versenyt nyer, munkája meg is jelenik. Felveszik az Eötvös Collegiumba, magyar-francia, művészettörténész szakos, az egyetemen Horváth Jánost, Eckhardt Sándort, a kollégium igazgatóját, Gombocz Zoltánt, a művészettörténész Gerevich Tibort hallgatja. Egyik kollégiumi tanára Gyergyai Albert. Ott már barátai is vannak, Füsi József, Sötér István, aki majd róla mintázza a kollégiumi életet ábrázoló regénye, a *Fellegjárás* egyik alakját, Képes Géza és Jankovich Ferenc. Az egyetemen kerül kapcsolatba Rónay Györggyel és Thurzó Gáborral. 1935-ben végez, doktori disszertációja: *Az erdélyi magyar irodalom kezdetei a háború után és Kuncz Aladár*. Ismerteti az erdélyi irodalom

szervezeti formáit, a lapokat, folyóiratokat, a marosvécsi íróközösséget, a magyar irodalmat kiadó Erdélyi Szépmíves Céh munkáját. 1935 decemberétől a Széchényi Könyvtár fizetés nélküli gyakornoka, 1938-tól kinevezett könyvtáros.

Egyre otthonosabb a hazai szellemi, irodalmi életben, de erdélyi kötődése is megmarad. A harmincas években a kalotaszegi Magyarvalkóra jár nyaralni anyai nagybátyához, ottani élményeit versei, szociográfiai, etnográfiai írásai és *Medárdus* című regénye őrzik. Húszéves kora körül már érett költő, verseit közli az *Erdélyi Helikon*, a *Napkelet*, Ignóus Pál révén kapcsolatba kerül a *Szép Szóval*, ott is szívesen fogadják, barátságot köt Szerb Antallal, ő egyengeti útját a *Válaszhoz*, a *Nyugathoz*. Nem csak verseket, tanulmányokat, kritikákat, műfordításokat is közöl. 1935-ben már elismert költő. 1936-ban megjelent verseskötetét, az *Éjszakákat* dicséri a kritika, többek közt Szerb Antal és Halász Gábor. 1937-ben kiadja első regényét, az Enyedre idéző *Kincskeresőket*, 1938-ban a *Medárdust*, 1940-ben a *Zugligeret*. 1939-ben jelenik meg a második versgyűjteménye, az *Új évezred felé* a Cserépfalvi kiadónál, 1943-ban a harmadik, a *Mérföldek, esztendő* a Franklinnál. 1939-ben már megkapja a Baumgarten-díjat. Első regénye honoráriumából öt hetet tölt Olaszországban, Velencében, Veronában, Firenzében, és akárcsak apja, ő is felfedezi Párizst. 1939 végén Rómában, Dél-Olaszországban jár első feleségével. Otthon érzi magát a latin világban, de közben meg-megújul a honvágya, Erdélyről, Kolozsvárról álmodik. Római naplója, bőven termő lirája tanúsítja, milyen fogékonyan forgott a világban.

Mikor 1940 őszén a második bécsi döntés Észak-Erdélyt Magyarországhoz csatolta, Jékely visszatért Kolozsvárra. Először 1940 októberében, az Országos Széchényi Könyvtár megbízásából utazott oda harmadmagával, felmérni az ottani könyvtárak állományát. 1941 májusában a kolozsvári Egyetemi Könyvtár munkatársa lett. Az 1872-ben alapított könyvtár visszakerült az újjászerveződő kolozsvári magyar

egyetemhez. Visszatért régi barátai közé, és újakat szerzett. 1941-ben megismerkedett a gyönyörű marosvásárhelyi előadó-művésznővel, Jancsó Adriennel. A hirtelen támadt szerelmet 1942-ben házasság követte. 1943-ban kislányuk, 1945-ben fiuk született. Áprilyék is haza-hazajártak a Küküllő mellett vásárolt faházba. Jékely Zoltán megtalálta helyét az erdélyi magyar irodalmi életben. Legszívesebben az *Erdélyi Helikon*ba ír, verset, tanulmányt, színjátékot. Tagja a fiatal írók munkaközösségének, szerkesztője és munkatársa az évente négyszer megjelenő almanachnak, a *Termésnek*, de tartja a kapcsolatot az anyaországi irodalommal, változatlanul publikál a *Magyar Csillagban* is. Egyre jobban nyomasztja a kor, a háború, szorongva gondol családjára, barátaira, rossz előérzetek kínozzák. 1944 októberében szovjet csapatok bevonulnak Kolozsvárra. Észak-Erdély ismét Romániához tartozik. A magyar írók új szervezeti formákat keresnek. A Balogh Edgár szerkesztette *Világosság* lett az újjászerveződő magyar irodalom legfontosabb fóruma. Irodalmi mellékletét 1944-től Jékely Zoltán szerkesztette. Cikkeiben folyamatosan tudósított az anyaországi és az erdélyi szellemi élet eseményeiről, figyelemmel kísérte a képzőművészetet, a színházi életet is. Megjelenik egy kisregénye és egy kötetnyi elbeszélése. Mégis, az erdélyi irodalmat kezdi szűkösnek érezni. Visszavágyik Budapesten élő szüleikhez, barátaihoz.

1946 novemberében visszaköltözik Magyarországra. A Széchenyi Könyvtár hírlaptárában dolgozik 1954-ig. Versei, prózai munkái a *Válaszban*, a *Magyarokban*, a *Vigiliában* jelennek meg. 1948-ban ismét jár Itáliában, de sejtette, hogy újabb utazásra nem egyhamar lesz lehetősége. *Álom* című, már kinyomtatott, új verseskötetét a nemrég létesült könyvhiatal cenzorai betiltották. Irodalmunk legjobbjaival hallgatásra kényszerült, az írószövetségből kizárták. Elvonult az Áprily építtette szentgyörgypusztai házba, szenvedélyesen horgászott, járta a természetet. Műfordításból élt, mint sokan mások, de közben, a megjelenés reménye nélkül, gyarapította lírai és prózai életművét. 1957-ben kapott újra nyilvánosságot: a *Tilalmas kert* huszonöt éves költői pályájáról adott számot. Verseit újra közölték a folyóiratok. 1964-ben jelent meg a *Lidércűző*, 1968-ban az *Őrjöngő ősz*, 1972-ben *Az álom útja*, 1977-ben a *Minden csak jelenés*, sorra jöttek gyűjteményes és válogatott kötetei, a *Csillagtoronyban* 1969-ben, *Az idősárkányhoz* 1975-ben, az *Évtizedek hatalma* 1979-ben. Regényekkel (*Felséges barátom*, 1955, *A fekete vitorlás*, 1957, *Bécsi bolondjárás*, 1963) és elbeszélésekkel (*Isten madara*, 1973, *Angyalfia*, 1978) is jelentkezett. Első esszékötetét, *A Bárány Véré*t még maga állította össze, a második (*Sorsvállalás*, 1986) és összegyűjtött verseinek első kiadása már halála után jelent meg. 1982. március 19-én hunyt el. ■

Az életrajzot Lator László írta.

Apátlan éjszakák

Már nem nyithatom ki a vaskaput,
Halomba gyűlt előtte a levél.
Tar lett a fa az út legelején,
amely csörömpölön a parkba fut.
Csend-talpu macskánk is zörögve jár,
itt is, ott is nagy levél-hekatomba,
meghempergőzik benne a betyár,
akárcsak én nem rég, gyerekkoromban.
Akkor jöttek hát nagy halálfejú lepkék,
peregeve, mint szélvert falevelek,
s megtelepedtek az ajtó felett,
hogy sose felejtsek el az estét.
Sötét háromszögük ott fenn komorlott,
Nagymama látta s keresztet vetett –
Azóta már a koporsója porlott
s magán viseli a halálfejet.

A szekrényben szétlentenül zizegnek
Sírokról tépett szirmok, levelek,
Bútoraink csontjában megreteg
Örök lelke medvés rengetegeknek.
Az aragonit-váza odva bűg,
madárhangon: hupupa, hupupa;
Dante üres fejében altatók
Szólnak, akár valaha apuka.

Dél tükriben egykorú asszonyok
Kutatják viruló arcuk, hiába.
Foszló köntösük vinnyogón suhog,
Mikor kivágónak az éjszakába.
Nagymama ül s ittmarad hajnalig:
milyen sokat tesz-vesz mindig értem!
Most is felkel, s miért, miért nem,
Szedegeti hajam hullt szálait.

Fák öbliben lábbog a hold-kanú.
Apánk most kint a nagyvilágba' jár.
Néha megint ujjal halszagú
gót piacok kódében a halál.
És akkor sorra kiejti nevünket,
Hadd tudják meg az idegen falak,
S úgy gondol ránk idegen ég alatt,
Mint kik időben is nagymessze tünnek.

Egyik országocskából másba, hip-hop,
S tengerre száll, mint bátor kapitányok;
Kastélyok mélyiből csak hallja: kip-kop:
Hamlet, a halfejú királyfi jár ott.

Zúzmó-bozontos éjjeli fenyők
hárfáznak rá, elébe törpe huppan.
Langelini táncol a hold előtt
és megriadva lila mélybe cuppan.

Alig fordul meg s még hármat se lép,
A sziklacsúcsról újból hallani:
Lihegve ismét a tetőre ért
s új táncba kezd tündér Langelini.
Aztán sebes víz boltos kőúhidán
jámbor halakat néz és meg-megáll.
Az alkonyatból, mint csapzott madár,
Feléinog Andersen Krisztián.

Mi alszunk, mi alszunk, keletnek
arccal, mint kalotaszegi halottak.
Ilyen nyugtalanul csak az aludhat,
kit messziről nagyon-nagyon szeretnek.

Csak alszunk. Nagy pillangók lebegnek
szemünk felett, lepkék pillanganak.
Ledöngölyözve feküszünk a tespedt
fűsötétben, akár a föld alatt.
Az óra baktat, üzi az idő,
kopog a kis lovacska benne: klik-klak.
Az ajtó alatt kibúvik és itt hagy,
az idő itt hagy s vissza sose jó!

Éjfél Budán

Most voltaképpen sírni kellene:
tétova mánk végképp holnapba lendül,
búcsúztatója borízú zene,
mely kiszivárog egy kis étteremből.

Az út alatt szagos fürdők leve
zubog, s a rács alól kék pára leng föl,
mint sülyesztőből foglyok szelleme...
Kóbor kandurt ciról a sarki rendőr.

Az állig gombolt házak mind vakok,
vonuló ködben úsznak, mint a csolnak,
s belsejükben egy-egy család vacog,

kaszával áll ágyuk felett a holnap.
A plafonokról lógnak sóhajok
s foszlányai tejszagú altatóknak.

1933

Régi bűn

Múló nyarakból múlhatatlan emlék:
jártál a kertben, s átlátszó ruhád,
mintha félné az est fuvallatát,
menekülön combod köré türemlék –

Kíváncsiság, mohó tizenkilenc év
sodort felém, leányka, s én, galád,
nem néztem a TILOS jelzésű fát,
mit vérokontság közénk cövekelt rég...

Milyen hűség, egyáltalán hűség-e,
mely a dúlt ágyra folyton visszavon,
hol ölelést vad ölelés viszonz,

bár kezdete lett mindennek a vége –
Most is bolondító sugarat ontsz,
ó, egyszer-kóstolt bűn gyönyörűsége.

Kisoroszi, 1958. aug. 3. éjjel

A tél küszöbén

Ül a bogáncson a sárga csicsörke,
félseme lopva az égre tekinget,
másik a földre pillog ijedten.
Ám, hogy a zord ég hirtelen enged,
s fellege nyíltán ömlik a napfény,
éneke buggyan: csókot ígérő,
angyali tiszta, mennyei nektár!

S a Temetőkert és a November
hallja s nem érti: honnan e bizás,
e hihetetlen lelkielő, a tél küszöbén is,
e cseppnyi madárban?

1961. november

HUNGARIAN POETS

ZOLTÁN JÉKELY

(1913-1982)

Poet, translator, art historian, librarian and teacher of French and Hungarian literature, Jékely was born in Nagyenyed, Transylvania (now a part of Romania). He is the son of Lajos Áprily. (The original family name was Jékely; it was the father who used Áprily as his pen-name.) The family moved to Hungary in 1929, and Jékely completed his education in the secondary school of the Hungarian Reformed Church. He studied French and History of Art at the University of Budapest. He wrote his dissertation on the beginnings of Transylvanian Hungarian literature after World War I in 1935. The years 1937 and 1939-1940 saw him in Italy and France. He spent most of his summers back in Transylvania. In 1939 he won the prestigious Baumgarten Prize.

A frequent contributor to leading Hungarian literary magazines, he also produced translations of Shakespeare, Racine, Dante, and many German, Italian and Romanian poets such as Eminescu and Caragiale. During the short-lived return of Transylvania to Hungary (1940-1945) he moved to Kolozsvár (today Cluj-Napoca in Romania), where he married well-known actress Adrienne Jancsó.

In 1946 he moved back to Budapest. In 1948 he was able to go to Italy once more, but the Communist takeover prevented the publication of his collection *Dream [Álom]*. He was then expelled from the Writers' Association and had to survive on translations. He was rehabilitated after 1956 and then could publish his selected poems after being reinstated as a member of the Writers' Association.

A lonely, highly cerebral, tragic poet, much occupied with death and oblivion, he devoted many a poem to the steadily worsening situation of the Hungarian minority in Romania, a taboo topic in Hungary until the late 1970s.

His books include *Nights [Éjszakák]*, 1936; *Towards a New Millennium [Új évezred felé]*, 1939; *Forbidden Garden [Tilalmas kert]* 1957; *Exorcism of the Will-o' The-Wisp [Lidércűző]*, 1964; *In the Star-Tower [Csillag-toronyban]*, 1970; and *In Search of the Last Word [Az utolsó szó keresése]*, 1985. His collected short stories appeared posthumously in 1986, and his collected poems two years later. In his plays he dealt with events of Transylvanian history; in his lively and brilliant essays he described Transylvanian poets and novelists, many of whom were his personal friends and contemporaries.

Towards the New Millennium

It's not the year two-thousand, my poor love,
the new millennium has not come upon us;
we're asleep in the deep though the old blue
above
is buzzing with a strange new apparatus.
The house where we were born has been
knocked flat,
whole districts downed. Our beds and chairs
are dust.
Our books are gone (foul hands have seen to that),
our likenesses are likewise lost.
New shoes are squeaking down the avenue:
the girls are different, their clothes different too.
Our dreams, like old wine too long bottled,
thicken
and grew sweet, till their very flavours sicken.
Time dangles the sun on its slow pendulum
above the earth. And when at last we come
to sleep, it's as if in some distant zone
like long-boned Incas swaddled in the stone.

*Translated by George Szirtes***To My Bones**

I live my life day today as if
about to sleep for ever, dreamily
watching bones that have jogged along with me
and which my soul's so rudely set to leave,

My skull which has been of little or no use
these hundred years under its weight of clay
now cracks in three, a spring shower sweeps

away
dusty heaps of poems like so much refuse.

My teeth corroded over twenty years
by rich food, eaten through by acids, glow
uncannily in row by rotten row
under the earth, sad timeless souvenirs.

My spine, with its length of crackling
vertebrae
through which blood pounded, now the
marrow's gone
is hollow, perhaps a snake might try it on
or roots provide a line to dangle by.

My poor hand, which I used to love to sniff
after it had explored another's skin,
no use you beckoning to the man within,
poor hand, for you, like him, are trapped and
stiff.

And you, my legs, young puppies, you who'd
squeeze
a female leg, or kicked a football high,
for ever at attention now you'll lie
nor graveyard sergeant give you the 'At ease'.

*Translated by George Szirtes***Dragon Slaying**

That hideous overgrown toad again!
How it croaks through the night, in the
silence!
It blares in my ear, it fills my apartment -
already I see its dull yellow eyes before me,
But where is it hidden, what nook, or what
sewer?
Where's its rolling belly, that monstrosity,
show me so I can kick it or grind it under!

How soundly the town sleeps,
the panting spirits of tired humanity
tumble softly across the wide pavement,
their dreams are fumbling at clouded
windowpanes - are joined in one outsize
dream of peace rising slowly to heaven.
And look, we must hear that terror again
right from the beginning, in the silence!
Is it rutting mood, seeking a loathsome partner
to reproduce its repulsive image? -

From a gateway it belches into view, its
huffing
belly in full croak - I see it! Disgust and fury
pursue me as I run, and I
grab at a half-brick, and smash it as hard
as I can, into his horrible body - death to all
such! -

and I can still see its guts spilling out,
how they ripple in coils in the half-light,
and its monstrous eye keeps staring at me,
I, who was born on the day of St George who
once slew the dragon, and has again slain it.

Translated by George Szirtes

*Source: In Quest of the 'Miracle Stag', The Poetry of Hungary,
edited by Ádám Makkai, Atlantis-Centaur Inc, 1996*

Sleeping Difficulty

Réka Vinginder

Sleeping difficulty (insomnia) can involve difficulty falling asleep when you first go to bed at night, waking up too early in the morning, waking up often during the night or having non-refreshing sleep.

It can also involve combinations of these patterns.

Everyone has an occasional sleepless night, and this is not a problem for most people, however, as many as 85% of people report occasional sleeping problems. Chronic sleeping problems affect about 10% of people.

Causes

Insomnia is caused by many different things. The most common causes of insomnia are:

- anxiety
- stress
- alcohol
- depression
- coffee
- certain medications, for example antidepressants, thyroxin, decongestants etc.
- medical conditions, for example an enlarged prostate, heart or lung problems.

Symptoms

- Difficulty falling asleep on most nights
- Feeling tired during the day or falling asleep during the day
- Not feeling refreshed when you wake up
- Waking up several times during sleep

People who have insomnia tend to keep thinking about getting enough sleep. The more they try to sleep, the greater their sense of frustration and distress, and the more difficult sleep becomes.

Sleeping pills

While sleeping pills are effective in the short term, their use should be avoided if possible, because they can cause significant problems in the long term. They are addictive, have numerous side effects, and cause abnormal sleep patterns.

If you have taken sleeping pills for more than four weeks, don't stop taking them suddenly! Work with a doctor or a naturopath to decrease the dose gradually to avoid withdrawal symptoms, like anxiety, panic, insomnia, depression, or seizures.

What can I do?

The following tips can help improve sleep. This is called sleep hygiene.

- Avoid caffeine, alcohol, or nicotine before bed.
- Don't take daytime naps. Go to bed at the same time every night.
- Eat at regular times each day and avoid

large meals near bedtime.

- Regular physical exercise improves sleep quality. Do some form of moderate intensity exercise for at least 30 minutes every day. Do not exercise at least 2 hours before going to bed.

- Keep comfortable sleeping conditions.

- Remove the anxiety that comes with trying to sleep by reassuring yourself that you will sleep or by distracting yourself.

- Use the bed only for sleep and sex. Take your TV or computer out of your bedroom. Otherwise, your brain becomes used to the stimulation and starts to expect it when you are there. This makes it harder for you to fall asleep.

- Do something relaxing just before bedtime (such as reading or taking a bath) so that you don't dwell on worrisome issues. Watching TV or using a computer may be stimulating

to some people and interfere with their ability to fall asleep.

- If you can't fall asleep within 30 minutes, get up and move to another room. Engage in a quiet activity until you feel sleepy.

- One method of preventing worries from keeping you awake is to keep a journal before going to bed. List all issues that worry you. By this method, you transfer your worries from your thoughts to paper. This leaves your mind quieter and more ready to sleep.

Naturopathic recommendations

In some cases additional support is required, even if the person follows the above mentioned general recommendations. In those cases a naturopath can prescribe natural sedatives, like herbs and supplements that can produce excellent results without the problems associated with sleeping pills. Supplements that promote sleep are 5-hydroxytryptophan, niacin, vitamin B6, magnesium, and melatonin. Commonly prescribed botanicals are passionflower, hops, valerian, chamomile, California poppy and lemon balm.

This article is for general information only, for personalised treatment and advice on diet, supplements and medicinal herbs consult your naturopath.

Church Bells

- Panni Palasti

Ten o'clock bells
thin out the mist
among the trees

Sunday beckons
towards towers
of solid stones

late worshippers
scurry and drag
sleepy toddlers
up the steep steps
skirting old men
on stumbling feet

we fill the pews
drenched in the tunes
of ancient hymns
wait for Advent
kneel down then stand
then sit again

listen to words
lofted above
our daily chores
filled with wonder
and enduring
verities

assured routines
ease our loads on
firmly mapped roads
as laid down by
long dead throngs
of questing souls

who built towers
and rang church bells
through harrowing
centuries

trying to clear
to account for
something.

Colic Calm is taking the world by storm and has finally arrived in New Zealand

This all natural, allergen-free formula has proven to work even in the toughest cases.

Colic Calm works rapidly!

There is no regular dosing required, no waiting around for relief to set in.

This unique homoeopathic product soothes and calms restlessness and irritability that can result from gas and digestive distress.

For more information visit

Always read the label and use as directed. If symptoms persist see your healthcare professional.

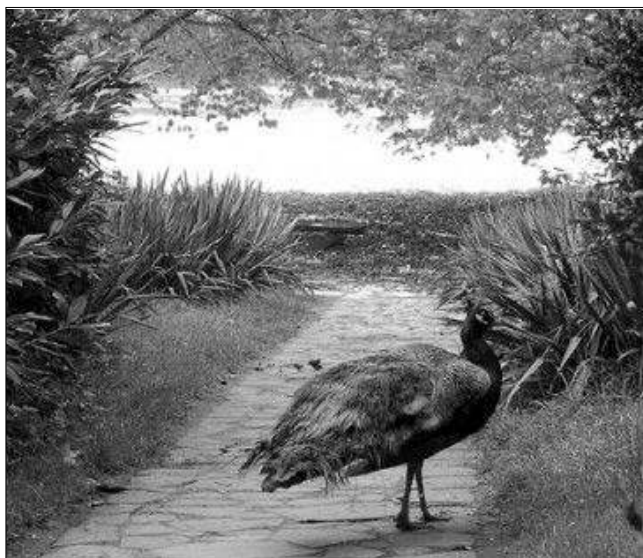
B A R A N G O L Ó

BUDAPEST BUDAPEST KÖRNYÉKE DÉL-ALFÖLD DÉL-DUNÁNTÚL KÖZÉP-DUNÁNTÚL NYUGAT-DUNÁNTÚL ÉSZAK-ALFÖLD ÉSZAK-MAGYARORSZÁG BALATON

"Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt kis ország, messzeringó gyerekkorom utlága."

Radnóti Miklós

Dél-Alföld

Tanyavilág, földműveléssel, félmomad állattartással és pezsgő városi élet, hagyományörző apró falvak és termálvízre épült strandok jellemzik a Magyarországi területének egyötödét elfoglaló régiót, ahol az izes tájszólás ma is él. A régió központja Szeged, ahol nyaranta a szabadtéri játékokon zenés és prózai darabok egész sorát láthatja a közönség. A nyitott színpadnak a Dóm tér és a föléje magasodó székesegyház ad felemelő hangulatot.

A régiót nem szabdalják hatalmas hegyláncok, ezt az is mutatja, hogy a tájból kiemelkedő gyümölcsös is högynek mondja az itt élő. Gyümölcsfákból pedig sok van, akkor ültették el őket, amikor a homok egyszer csak megindult, s valahogy meg kellett fékezni.

Nem csak a nyárfák, eperfák és szőlőültetvények tagolják a vidéket. A Petőfi-versekben oly sokszor elhangzó puszták - ami Bokrosra és Csongrádon is messzire nyúlik - ugyanis korántsem egységes: ártéri erdők, folyók és patakok szabdalják, a tanyák és városok mellett, a távolban pedig kiemelkednek a kunhalmok, amik talán temetkezési helyek lehettek több ezer évvel ezelőtt.

Nem csak a szél és a folyók, az ember is sokat alakított a tájon akkor, amikor erdőket telepített és irtott ki, folyókat szabályozott és megművelte az addig puszták homok- és löszföldet. Ezzel nem csak a megélhetését biztosította, hanem a tájat is változatosabbá tette: a töltések panorámaútként szolgálnak, a halban gazdag holtágak horgászatra, üdülésre, pihenésre kiválóak. Ugyanezt szolgálják a strandok is: a régió annyira gazdag termálvizekben, hogy 30 perces autózás után biztosan elérkezünk egyhez. Utunk során pedig biztosan látunk majd néhány olyan tanyát, ahol ma is a földet művelik és állatokat tartanak. Érdekes, hogy ez az ország legnagyobb tanyás térsége, viszont a lakosság kétharmada a régi mezővárosok mai utódaiban, a magyar többségű Orosházán, a sváb Bácsalmáson, a vegyes lakosságú Mezőberényben, a szlovák Tótkomlóson esetleg Szarvason és Kiskőrösön él.

A lakosság akkor lett ilyen sokszínű, amikor betelepítették a népcsoportokat a török pusztítások elnéptelenedett falvakba. Kultúrájukat ma is őrzik, a díszes kalocsai hímzés méltó párja lehet például a szerbek virágmintás hímzése is, de híres a bacsalmási képfestő műhely is. A népi hagyományokat és az ősi mesterségeket őrzik a fafaragók, a mézeskalácsosok, de azok is, akik Tápén és Makón vessző-, gyékény- és szalmamunkákat készítenek a mindenhol fellelhető alapanyagból.

W A N D E R L U S T

BUDAPEST BUDAPEST KÖRNYÉKE DÉL-ALFÖLD DÉL-DUNÁNTÚL KÖZÉP-DUNÁNTÚL NYUGAT-DUNÁNTÚL ÉSZAK-ALFÖLD ÉSZAK MAGYARORSZÁG BALATON

"What this land means to others I cannot know, my homeland for me is a small country so embraced by flames, rock-a-bye world of my childhood."

Miklós Radnóti

S O U T H E R N G R E A T P L A I N

Southern Great Plain

The region, where dialects are still spoken and which occupies one fifth of the territory of Hungary, is characterized by farms, agriculture, half-nomadic animal breeding and lively town life as well as small villages preserving traditions and thermal baths.

The centre of the region is Szeged, famous for its open-air theatre with a wide range of prose and music performances daily in summer. Dóm Square and the Cathedral rising behind the stage provide a magnificent backdrop for the outdoor stage.

The region is relatively flat – so much so that even orchards arising out of the plains are called hills (hőgy) by the people living here. There are many fruit trees, which were planted when the sand began to drift and it became necessary to fix the surface of the land. The expanse is divided by rows of mulberry and poplar trees as well as vineyards. The Puszta, which is often mentioned in the poems by Petőfi and which stretches as far as Bokros and Csongrád, has a varied landscape - forests in the flood area, rivers and brooks, farms and towns, and in the distance you can see the Cuman Hills (kunhalom), which is thought to have served as a burial place several thousand years ago.

The region is rich in dams, dead channels abundant with fish, shorelines and thermal waters. There are several farms where the land is still cultivated and animals are kept. In fact this is Hungary's region richest in farms, in spite of the fact that two thirds of the population live in former market-towns such as Orosháza, where the majority of the population is Hungarian, Bácsalmás, which is mainly Swabian, Mezőberény with a mixed population, and the predominantly Slovakian Tótkomlós, Szarvas and Kiskőrös. The different nationalities settled here after the Turks were expelled and the villages became uninhabited. Their diverse cultures are preserved to this very day alongside that of the Hungarians.

Szeged

Szeged with its 162,300 inhabitants sits on the banks of the Tisza River and is a prominent economic and cultural centre and university town. The first documented record of the place is in a diploma by King Béla III from 1183. More than 750 years ago, after the Mongol invasion, a stone castle was built and town status was granted. On 12 March 1879 the town, then with a population of 70,000, was washed away by the Great Flood of the Tisza River. Szeged was rebuilt as a modern city over the course of five years with Hungarian and foreign grants. The boulevards and avenues of the new city were planned by Lajos Lechner. University institutions, the Episcopal seat and Theological Academy are housed in the surrounding buildings. The oldest monument of the city is the Dömötör Tower, part of a former 12th century church, is now used as a baptistery. The Káráz House was built in neo-classical style in 1845; Lajos Kossuth's last speech in Hungary was delivered from its balcony on 12 July 1849.

There are a number of sights worth visiting: the Móra Ferenc Museum, the Salami and Paprika Museum, the Castle Museum and the Observatory in particular, as well as the Botanic Garden, the Game Park, the nearby Lake Fehér and the Sas-ér.

Eminent Hungarians born in Szeged include poet Gyula Juhász and composer Jenő Huszka. It was at the Szeged University, where the modern method of vitamin C production was worked out by Nobel Prize winner Professor Albert Szent-Györgyi.

Szeged is perhaps most well-known for its Open-Air Festival, held over the summer months every year since 1930 in front of the Votive Church in Dóm Square.

Szeged

162 300 lakosú város a Tisza partján, nagy múltú gazdasági és kulturális központ, egyetemi város. A Tisza bal partján, Szegedtől délre található egy Gyála (szerbül Djala) nevű falu, ennek a településnek volt a rétje a múlt század elejéig az akkor még lakatlan, tehát nem is létező Gyálarét. Tisza szabályozása okozta végül Gyála szétszakítását, mert a folyó kanyarulatát kiegyenesítették és az így éppen a falut szelte ketté, elvágván így egymástól a falut és annak rétjét (Dombi, 2002). 1950-ben Gyálarétre keresztelik a települést, ami 1973 óta Szegedhez tartozik, tehát ma már nem önálló település. Szeged első hiteles említése (III. Béla király oklevelében) 1183-ból származik. A település több mint 750 évvel ezelőtt, a tatárjárás után kővárat és városi rangot kapott. A tiszai nagyárvíz 1879. március 12-én elmosta az akkor 70 000 lakosú települést. Magyar és külföldi adományokból 5 év alatt modern nagyvárossá épült. Lechner Lajos tervei alapján körutakkal és sugárutakkal alakították ki a város szerkezetét.

A Dóm téren, a Fogadalmi-templom előtt az 1930-as évektől rendezik a Szegedi Szabadtéri Játékokat, amely ma is a város legfontosabb kulturális programja (júliusban és augusztusban). A környező épületekben egyetemi intézmények, püspöki székház és Hittudományi Akadémia működik. A város legrégebbi műemléke a Dömötör-torony, ami egy XII. századi templom tornya, ma keresztelőkápolna. A szerb templom 1778-ra készült el, a helyi rácok rendelkezésére. A Kárász-ház 1845-ben épült klasszicista stílusban, erkélyéről mondta Kossuth Lajos utolsó magyarországi beszédét 1849. július 12-én. A Havi Boldogasszony-templom Árpád-kori templom helyére épült a XV. században. A hálóboltozatos hajóhoz csillagboltozatos szentélyt létesítettek 1503-ban. Az érett gótika egyik legszebb magyar példája.

Szeged híres szülöttei többek között Juhász Gyula költő és Huszka Jenő zeneszerző. A város egyetemén dolgozta ki a C-vitamin előállításának korszerű módját Szent-Györgyi Albert, Nobel-díjas professzor. A számtalan látnivalót felsorakoztató város legfontosabb kiállítóhelyei a Móra Ferenc Múzeum, a Szalámi és Paprikamúzeum, a Vármúzeum és a Csillagvizsgáló. Természeti érdekesség a Fűvészkert, a Vadaspark, a közeli Fehér-tó és a Sas-ér.

NEWS ABOUT HUNGARIANS IN NEW ZEALAND

Christchurch News

Since our last report, our world altered completely on 22 February 2011, leaving most of us reeling from the destruction and heartbreak of losing our city, friends and our homes. Nothing is the same as before, and everyone has experienced many difficult times. For some there were minor, for others major interruptions, but for many there were life wrenching disasters which will be permanently etched in their minds, hearts, and bodies.

Two months after the major 4 September 2010 earthquake we held our **Annual General Meeting**. All committee and management retained their positions as no new candidates were forth coming. A nasty and violet earthquake was felt during the meeting which shocked everyone; some ran from the building, others sat in shock, there were tears and hugs of support. Fortunately for us, the former owners had braced the ceiling and walls with unobtrusive steel bars.

Our **Mikulás** [St Nicholas Day] Children's party was held in our Club House on 12 December. This attracted a good number of children and adults. After a short programme of poems, *Gyula Pendly* in traditional manner and appropriately garbed, presented the children with presents and sweets. Thank you to *Zsuzsa Szabó* who purchased the presents and decorated the Christmas tree very prettily and to all the people involved in making this day a success.

A **New Year's Eve** function was held at the Clubrooms with roast pork, chicken pörkölt and palacsinta on the menu. *Zsuzsa Almásy* and the team ensured the 45 people there enjoyed the evening. This was a special time for all, having survived the September and Boxing Day earthquakes, with the thousands of small aftershocks that followed.

The **Hungarian National Paraplegic Team** was in Christchurch in January. They were represented in Track and Field events, and Shotput. There were two competitors and five support team. When the Christchurch Club hosted them for a meal, prepared by *Zsuzsanna Almásy* and *József Gaál*, on 25 January, they were delighted to find a small club offering typical Hungarian hospitality so far from home.

The annual **Picnic at the Groynes River** and park was held a week late on 30 January due to poor weather. This was one of the most successful picnics ever, with a grand turnout by the younger generation with their children, as well as most of the older Club members. Many thanks to *Helena Gaál* for preparing the large amount of delicious gulyás.

His Excellency, **Ambassador Gábor Csaba**, paid a **farewell visit** to Christchurch Hungarian Club on 6 February. On the occasion of his tenure in Canberra finishing in

July this year, the Ambassador spoke about the present situation in Hungary and about his own plans. Dinner followed the formalities - székelő gulyás and túrós pite, made by *Helena and József Gaál* and kürtös kalács courtesy of *Gyöngyvér Ferencz*. *Judit Tardi*, our Christchurch Honorary Consul (former) and *István Tóth*, our President conveyed the community's best wishes to *Gábor Csaba*, his wife Edit and their two daughters.

Our quarterly meeting was held at the Club House on 20 February. The committee was excited that renowned Hungarian soprano, *Judit Molnár*, was preparing to visit and give a concert in conjunction with the Christchurch Cultural Festival. The 6.9 Earthquake which devastated the City two days later put an end to this.

Hard decisions were needed as to whether to continue with our **Annual Easter Dine and Dance** planned for 24 April. The right decision was made and the function was held. Forty people came and experienced a lovely evening with *Neville Barry* providing the live music and vocals. Once again *Helena and József Gaál* provided the dinner. Well done and thank you from all.

Zsuzsanna Almásy and *István Dénes* set up an initial meeting for the newly arrived Hungarians to use the Club House as a schoolroom for those wanting to **learn Hungarian** and to **run dancing lessons**, for children and adults. This meeting was to have happened on 5 March. The earthquake on 22 February resulted in many of the young couples and their children leaving Christchurch. Others of us were in shock, homeless and desperate, preoccupied with funerals, obtaining water, sewerage, power and so forth.

The idea is a good one and we hope that it can happen at some stage. After all, the original aim of establishing the Hungarian Club was to preserve the rich culture of Hungary – back then many of us danced traditional folk dances

and made our own costumes.

The Club's annual **Pool Tournament** was held on 12 June with 14 competitors. A fierce competition resulted in *József Lévai* winning the trophy from *Gyula Pendly*, following which *Zsuzsanna Almásy* provided a light supper.

After the 16 June earthquakes, the **Club House building** was inspected by the insurance company and "**yellow stickered: Enter with care!**" We gathered in early August to discuss the consequences and a decision was made not to have a large number of people inside. And so the St Stephen's Day commemoration planned for 21 August was cancelled. The pool players came and played that day anyway, President *István Tóth* gave an impromptu speech and we sang the Himnusz.

The **55th anniversary of the 1956 Uprising** was celebrated at the Club on 23 October with 38 people attending. The programme was organised by *Zsuzsanna Almásy* and followed by an early dinner. Several of the members spoke and read poems, both in Hungarian and in English. The committee thanks *Helena and József Gaál* for a very tasty dinner of beef pörkölt with nokedli and salads, and all the others who helped make this day.

On a sadder note, two of our longstanding members have passed away. *Károly (Charlie) Petrás* died suddenly on 27 April 2011; it was a shock to us all. He was a founding member of our Club, well-liked in the community. Together with *Joe Gaál*, Charlie was our longstanding outdoor gulyás cook at our annual Picnic at the Groynes. We extend our deepest sympathy to all Charlie's family, his children and grandchildren, and to his ex-wife Vivienne. May you rest in peace, Charlie!

Ilona Csik passed away peacefully at the Wesley Care Hospital after a long history of health problems on 20 September 2011. At 72, she too was well-liked and attended as many functions as she was able to in the circumstances. Ilona was an inspiration to all, as coming to the Club entailed great difficulty, but she never complained and always smiled through her adversity. Thank you Ilona, may you rest in peace!

I would like to take this opportunity to thank the **Auckland Hungarian Club** committee and members for their warm welcome to me, my wife Gail and our daughter Helena de Ruiter, during **György Habsburg's visit** to New Zealand in early September. Also thanks to *Klára Szentirmay* for giving me the opportunity to represent the Christchurch Hungarian community.

I would also like to take this opportunity to mention some other Club members, who deserve recognition for their extra effort and contribution. Thank you to them all: *Ilona Kiss, József Lévai, Elizabeth Pálfi, Vivienne Petrás, Gail Tóth, Imre Tóth*.

István Tóth, President

NEWS ABOUT HUNGARIANS IN NEW ZEALAND

Designer has second work nominated

- Merania Karauria

Daniella Markovits says it's a good feeling to have two designs accepted into the WOW awards. Mrs Markovits' *Biohazard* design was accepted this year and last year her *Timeless Balance* design was accepted for the Tourism New Zealand Avant Garde section of the awards.

Next month is the first anniversary of the death of Mrs Markovits' husband, Peter, and she said *Biohazard* was a cathartic piece that contained many

elements, including grief. But a trip with daughter Dora to the doctor, where she saw the Biohazard logo, helped the industrial designer plan her WOW costume. The judges marked *Biohazard*: "An independent, strong-minded woman can be equally as dangerous as the bird flu."

Her 2008 costume, *New Zealand in my Eyes*, was not placed but can be seen at the Whanganui Museum.

Mrs Markovits says she is more an artist than a fashion designer and her WOW costumes are the only connection to her theatrical past. She came to New Zealand from Hungary four years ago with Peter and their two children, Gábor (7) and Dóra (6) and settled in Aramoho. Mrs Markovits is a designer for Kooky Garments and is also learning a new skill in pattern grading for the company, a huge credit for her to obtain citizenship in New Zealand, she said.

They were "strangers no more" in this part of the world and the family liked Wanganui, where she and the children had made new friends.

Source: www.wanganuichronicle.co.nz

Instruments of healing

Clare Galambos-Winter was 16 when the Nazis invaded Hungary and her life changed forever. She and her family were among the Jews deported from the city of Szombathely to the concentration camp at Auschwitz. From Auschwitz she was selected for slave labour at a munitions factory.

Galambos was liberated while being forcibly marched towards Bergen-Belsen and after the war returned home to find her house had been destroyed and all her immediate family dead. Of the 4,800 Jewish residents of Szombathely fewer than 100 survived the war.

"None of my immediate family were left alive and apart from a cousin and an aunt I had no home and no means of support," Galambos says. "Only my music and I survived."

Before the German occupation Galambos had been a violin student in Budapest and on her return to Szombathely she was desperate to play again. "A kind American general put out a call to find me a violin and playing it made my dire situation marginally better."

In 1948 Galambos and her aunt left Hungary for New Zealand. She joined the fledgling national orchestra where she played for 33 years, retiring in 1983 as first violinist. Her story has recently been published by VUW Press in *The Violinist* by Sarah Gitanos. After her retirement to Wellington, Galambos donated her two fine violins (a 19th century Hungarian instrument and an 18th century Italian) to the New Zealand School of Music for the use of promising students.

Those instruments were played in the NZSM orchestra's concert *Remembrance* in Wellington on 29 September 2011, marking the 70th anniversary of the Babi Yar massacre in Kiev.

Source: www.capitaltimes.co.nz

Auckland News

Last club day in 2011: 18 December; 2pm-8pm. Donations are happily accepted as there is no entry fee.

Club News

Stephen Vincze committee member has stepped down and moved back to Hungary. On behalf of the Club, we would like to thank him for his work and we wish him all the best for the future.

György Habsburg, Special Envoy of the President of Hungary, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary, and Szabolcs Takács, Director-General of the Asia Pacific Department, Ministry of Foreign Affairs of Hungary visited us in September. We received a Zsolnai porcelain gift from them. The **Hungarian Kindergarten** started again in October. For

further details contact Móni Juriga, tel. 09-8182755, or Barbara Csepcsényi, tel. 09-8133123, email csuresika@yahoo.com.

Nándor Magó, secretary

Dunedin News

Ho-ho-ho! Santa Clause is coming to town again! He's coming for the annual Santa Parade but before that he'll take a detour to visit the Hungarian community in Clare's home, at 12 McCreagh St, Mornington on Sunday, December 4th, at 12pm. (Grand)parents who bring (grand)children along, please bring a small present labelled with the child's name. There will be a potluck lunch, please bring a plate of food to share around. I look forward to seeing you all there.

Laca

Barátomhoz...

Én aki messze földről jöttem
Egy új hazát találtam.
Boldog csak akkor lettem
Mikor rád találtam.
Te ismeretlen igaz jó barát
Többet érsz nekem mint az egész világ,
Úgy érzem több vagy mint testvér
Kit szeretek és soha el nem feledek.
Amíg csak élek, rád mindig büszke leszek.
Feleséged egy áldott jó asszony
Neki is van egy pár sorom.
Drága jó lélek vagy, áldjon meg az Isten
Amit Te értünk tettél hiába köszönöm.
Szeretünk Téged mint legjobb barátot
Kiért kész vagyok inkább meghalni
Mint barátságát egyszer elveszteni.
Versem ezzel bezárom és búcsúzom
LÉGY NAGYON BOLDOG KEDVES
BARÁTOM...

To My Friend...

I, who came from a distant land
And found a new home in England,
Truly happy I only became
When I found Thee my dear Friend.

Thou mean me more than the whole world,
I feel Thou art me more than a brother
Whom I dearly love and shall never forget
Of whom I shall be proud as long as I live.
Thy wife is too a blessed soul
To whom I have also something to say
I thank Thee, dear Lady, Thou hast done
for me
May God's blessing rest always upon Thee.
With this I close my little verse
And say "Good-bye" to Thee
Be always happy and never forget me... MY
DEAR FRIEND...

Sipos István, London 1957. I. 25.

István (known as Stephan) Sipos was one of a group of six Hungarians the Ross family took under their wing for 6-7 weeks in London in 1957; he subsequently came to New Zealand to work on a farm. Back in Hungary he had worked with horses in stables near Lake Balaton.

If you know anything about István Sipos, please contact the Editor - tel. 04-9737507 or email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz
De Ross would be most grateful to learn about the fate of their long lost friend.

Christmas Colouring-In Competition - open to all ages

The best entry will be published in
the next issue of Magyar Szó!

The top 3 entries will receive a
certificate and a present.

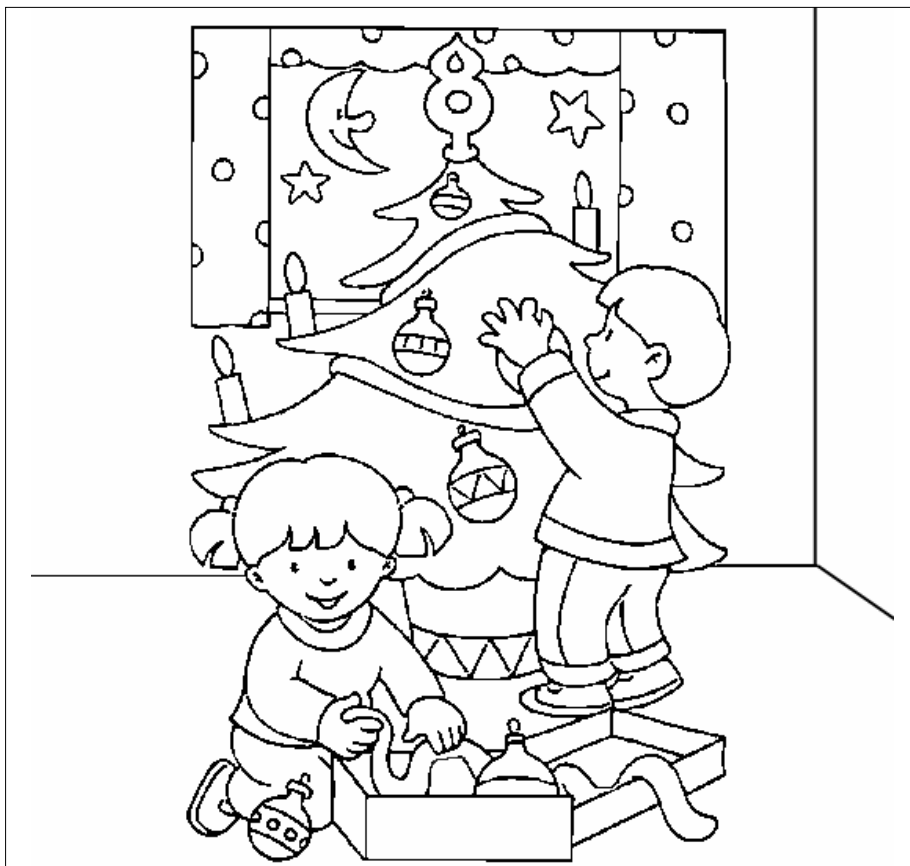
Don't forget to send us your name
and telephone number with your entry!

The deadline for receiving entries is
12 December 2011.

Send to:

**Magyar Szó
PO Box 29-039
Wellington 6443**

[Entries will be returned on request.
The judges' decision will be final.]

A kiskakas gyémánt félkrajcárja

- Arany László

Volt a világon egy szegény asszony, annak volt egy kis kakasa. Csak ott keresgél, csak ott kapargál a kis kakas a szeméten, egyszer talál egy gyémánt félkrajcárt. Arra megy a török császár, meglátja a kis kakasnál a gyémánt félkrajcárt, azt mondja neki:

- Kis kakas, add nekem a gyémánt félkrajcárod.

- Nem adom biz én, kell a gazdasszonyomnak.

De a török császár erővel is elvette tőle, hazavitte, betette a kincseskamrájába. A kis kakas megharagudott, felszállt a kerítés tetejére, elkezdett kiabálni:

- Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcárom!

A török császár, csak hogy ne hallja, bement a házba, de akkor meg a kis kakas az ablakába repült, onnan kiabálta:

- Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcárom!

Megharagudott erre a török császár.

- Eredj, te szolgáló, fogd meg azt a kis kakast, hogy ne kiabáljon, vedd belé a kútba.

A szolgáló megfogta, kútba vetette. De a kis kakas csak elkezdte a kútban:

- Szídd fel begyem a sok vizet, szídd fel begyem a sok vizet! - Arra a begye mind felszította a vizet a kútból.

A kis kakas megint felszállt a török császár ablakába.

- Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcárom!

Megint azt mondja erre a török császár a szolgájának:

- Eredj, te szolgáló, fogd meg azt a kis kakast, vedd belé az égő kemencébe.

A szolgáló megint megfogta a kis kakast, az égő kemencébe vetette. De a kis kakas megint csak elkezdte:

- Ereszd ki begyem a vizet, hadd oltsa el a tüzet! Ereszd ki begyem a vizet, hadd oltsa el a tüzet!

Erre a begye mind kieresztette a vizet, eloltotta a tüzet. Akkor megint csak felszállt az ablakba.

- Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcárom!

Még nagyobb méregbe jött erre a török császár.

- Eredj, te szolgáló, fogd meg azt a kis kakast, vedd belé a méhes kasba, hadd csipjék agyon a darazsak.

A szolgáló belévetette a kis kakast a méhes kasba. Ott megint elkezdte a kis kakas:

- Szídd fel begyem a darázst; szídd fel begyem a darázst!

Arra a begye mind felszította a darázst. Akkor megint felszállt a török császár ablakába.

- Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcárom!

Már a török császár nem tudta, mit csináljon vele.

- Eredj, te szolgáló, hozd ide azt a kis kakast, hadd tegyem ide a bő bugyogóm fenekébe.

Megfogja a szolgáló a kis kakast; a török császár beteszi a bő bugyogója fenekébe.

Akkor a kis kakas megint csak elkezdte:

- Ereszd ki begyem a darázst, hadd csipje meg a farát; ereszd ki begyem a darázst, hadd csipje meg a farát!

A begye mind kieresztette a darázst, azok jól megcsipkedték a török császár farát. Felugrik erre a török császár.

- Jaj, jaj, a fránya egye meg ezt a kis kakast! Vigyétek hamar a kincseskamrába, hadd keresse meg a maga gyémánt félkrajcárját.

Bevitték a kis kakast a kincseskamrába, ott megint elkezdte a maga mondókáját:

- Szídd fel begyem a sok pénzt, szídd fel begyem a sok pénzt! - Erre a begye mind felszította a török császár három kád pénzét. A kis kakas hazavitte, odaadta a gazdasszonyának; gazdag asszony lett belőle, még máig is él, ha meg nem halt.

RECENT NEWS FROM HUNGARY

Gyula Grosics, 85, the goalkeeper of the outstanding Hungary team of the 1950s enshrined in soccer folklore as the Magical Magyars, was recovering in hospital on Sunday (30 Oct) after falling down an escalator, a hospital spokeswoman

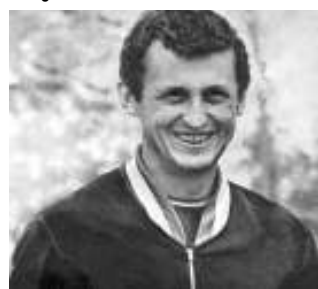
abuse of authority concerning the casino project at Lake Velence in western Hungary, a popular holiday

Strasbourg court orders Hungary to pay compensation in "red star" ban case

The Court of Human Rights on Thursday (3 Nov) ordered the Hungarian state to pay €4,000 (NZD7000) in compensation to János Fratanolo, honorary chairman of the Workers Party 2006, after punishing him for wearing the red star associated with Communism. This is the second such verdict against Hungary at the Strasbourg Court. The court also ordered Hungary to pay €2,400 (NZD 4000) in trial costs. However the verdict did not oblige Hungary to modify its ban on the wearing of emblems of tyranny. The Justice Ministry said it will consider whether to appeal against the ruling. The state secretariat said it will thoroughly study the ruling and analyse the relevant case law. The court stated that the Hungarian ban on the red star is too broad, as one may cite it in cases when the restriction on the use of the emblem is not well-founded. The judges added that this emblem may carry several meanings. HAC 4 Nov.

Soccer legend Flórián Albert dies of heart attack

Legendary football striker Flórián Albert, the only Hungarian who has ever won the Golden Ball, died early on Monday (31 October) of a heart attack at the age of 70, his family's spokesman told public radio MR1 Kossuth. Hungarian President Pál Schmitt said Albert's death was a

loss to world soccer. He was a very modest person and a real role model to those who choose to play soccer, Schmitt, a former athlete, added. He noted that Albert remained

faithful to his team, Ferencváros, throughout his entire career despite becoming a famous player who got invitations from many places. Albert was Hungary's top soccer player during the 1960s. A prolific striker, he scored 31 goals during the 75 matches he played in the national eleven. As a capped player, he was member of Hungary's Olympic bronze medalist team in 1960 and won another bronze in the 1964 European Championships. Nicknamed "Emperor", Albert spent his whole career in Ferencváros, Hungary's record champion team. He won four champion's titles with the club, scoring 256 in 351 first-division matches. Albert was also a mainstay of the team that triumphed in the Fair Cities' Cup in 1965, the only Hungarian winner in any of the European cup tournaments. Albert reached the top of his career in 1967, when he received the Golden Ball, presented to him as a player who had been considered to have performed best in Europe in the previous year. He received the FIFA World Cup Golden Shoe in 1962. MTI 2 Nov.

Head of group representing Hungarian survivors of Soviet gulag dies at 91

Gusztáv Menczer, one of the last survivors of the Soviet Gulag, died on Monday at the age of 91. Menczer was president of the Organisation of Former Political Prisoners and Forced Labourers in the Soviet Union. Menczer was first sentenced to death by the Arrow Cross as a war deserter and later by the Soviet Union. Menczer was condemned to ten years of forced labour, of which he served nine in various Soviet camps. HAC 2 Nov.

Magical Magyars keeper Grosics in hospital after fall

said. Grosics - one of the top names of the team that narrowly lost the 1954 World Cup final to West Germany for their first defeat for four years - had not suffered any life-threatening injuries, according to Dr Magdolna Balázs. She confirmed Grosics was hospitalised on Friday after

falling down the escalator, fracturing his heel bone and suffering bruises to his chest. Doctors expect he will be able to walk using a cane in a few days but he does not require surgery. Grosics, who made 88 appearances for Hungary between 1947 and 1962, was also part of the team

that won the 1952 Olympic soccer title and in 1953 was in the side that beat England 6-3 at Wembley Stadium to become the first overseas side ever to beat England at home. 1 Nov.

Hungarian unemployment rate edges down to 10.7% in July-September, KSH reports

The average unemployment rate in Hungary was 10.7 percent in the 15-74 age group in July-September, down from 10.8 percent in June-August, the Central Statistical Office (KSH) said on Friday (28 Oct). In the 15-64 age group, the jobless rate was unchanged from the previous three-month period at 10.8 percent. The number of the employed rose by 33,000 to 3,856,000 in the period, and the number of the economically inactive fell by 19,000 to 2.49 million. MTI 28 Oct.

Tarki poll indicates Fidesz maintains strong lead, many voters undecided

The ruling Fidesz-Christian Democratic alliance has maintained its massive lead among voters, while 50 percent of respondents in a recent poll conducted by pollster Tarki said they could not choose a party or would not disclose their preferences. In a report sent to MTI on Wednesday (26 Oct), Tarki said that Fidesz and its ally enjoyed 23 percent support among all respondents (1 percentage point down from September) and 46 percent among decided voters (4 points down). Support for the opposition Socialist party has remained virtually unchanged: it rose one percentage point to 11 percent across the whole sample and from 21 percent to 22 percent in the decided group. Ten percent of the whole population and 20 percent of decided voters voiced preferences for the radical nationalist Jobbik party - the ratios having remained virtually unchanged from September. The green opposition LMP enjoys support from 5 percent of the whole sample (2 points up) and would garner 10 percent of the votes from decided voters (3 points up) if an election were to be held this weekend. The survey was conducted on a representative sample of 1,000 voting-age adults from October 13 to 18. MTI 27 Oct.

Prosecutor rejects Gyurcsány's plea against casino deal charges

The prosecutor's office on Wednesday (26 Oct) rejected a complaint by Ferenc Gyurcsány, which the former Socialist prime minister had tendered against his being charged in the contested Sukoro casino project. The Central Prosecutor's Office charged Gyurcsány with

resort, on 3 October. Gyurcsány, one of seven suspects in the case, denied charges of having side-stepped competition in the project by giving it priority status by the government, and filed a complaint. The press office of Democratic Coalition, Gyurcsány's new party, said that the ex-premier would fully cooperate with the court. The case goes back to October 2009 when András Schiffer, parliamentary leader of green party LMP - at the time the chief executive of a human rights watchdog - filed a lawsuit against Gyurcsány on suspicion of abusing his authority as prime minister. The prosecution suspects that parties to a land-swap deal in the project would have caused losses for the state in excess of 1.3 billion forints (NZD 8.3 million). MTI 27 Oct.

Parliamentary parties agree pension cut for ex-communists in order but split on details

Representatives of four parliamentary parties met on Tuesday (25 Oct) to discuss a proposal to cut the pensions of former Communist Party leaders. The parties agreed that a cut was in order but could not agree on its size. Ruling Fidesz has raised the possibility of introducing a reparation tax for holders of top positions under the regime before 1990. The other parties agree with the idea of some sort of pension adjustment but reject the idea of a tax. János Lázár, Fidesz's parliamentary group leader who initiated the meeting, said the pension cut would affect those "who made their livelihood from an official senior position in the Hungarian Socialist Workers' Party (MSZMP)". Lázár said he supported making decisions on an individual basis and rejected the idea of legislating for "collective sin". He added, however, that he hoped the measure would not only apply to only a few people. MTI 26 Oct.

Hungary near bottom of EU competitiveness list

Hungary continues to be among the laggards in terms of competitiveness in the European Union, the annual report of the European Commission has revealed. The report ranks member states' industrial performance according to three main aspects: productivity of workforce (based on performance per head in the factory industry), the ratio of innovative companies compared to all operating enterprises and how business-friendly are the government's policies. In this order, Hungary finished 18th, 25th and 26th among the 27 states. 25 Oct.

Thousands rally against appointment at Budapest theatre

Hungarians rallied on Saturday (22 Oct) against the appointment of far-rightists to direct a Budapest theatre, a move which has triggered international protests. "We see an unfortunate crossing of borders here which is unacceptable," actor and organiser Mihály Hajagos told a crowd of several thousand including local actress Dorka Gryllus, known from Dan Garbarski's "Irina Palm".

Mesterházy says Socialists to emerge stronger from Gyurcsány defection

Socialist Party leader Attila Mesterházy said on Saturday (22 Oct) that the Socialists would emerge stronger after ex-PM Ferenc Gyurcsány forms his own party and parliamentary group, because the opposition force's lawmakers would no longer be engrossed in an internal struggle.

Mesterházy said the Socialist election committee had adopted a resolution calling on parliamentary and municipal lawmakers breaking away from the party to hand back their mandates. The Socialist leader's demand is symbolic, since the party has no authority to enforce such a demand. At the same time, Mesterházy wished Gyurcsány "lots of luck with the work that he is embarking on." Gyurcsány, a former Prime Minister, announced he was leaving the Socialist Party and would set up a new parliamentary group after succeeding in persuading the necessary number of lawmakers to join him. The party, based on his Democratic Coalition, is to be a "Western, civic centre-left" formation with ten lawmakers. Gyurcsány announced Saturday on the DC's first anniversary. Gyurcsány, who also used to lead the Socialists, said the new party would stand for "freedom and solidarity". Csaba Molnár, a one-time party group leader in parliament, will head the new group, which is to be formed next week. MTI 23 Oct.

Prosecutor's office confirms Former PM Gyurcsány under investigation for "terrorism" relating to 2006 unrest

Former Socialist Prime Minister Ferenc Gyurcsány and several police and political leaders are being investigated on suspicion of terrorism in relation to the public unrest in the fall of 2006 in Budapest, the spokesman of the chief prosecutor's office has confirmed. Miklós Horányi added it was true that Miklós Völgyesi had filed a report in the case two weeks ago. Völgyesi had worked in an "expert group" of István Balsai, who investigated the events of the fall of 2006 as a prime ministerial commissioner. The names of other suspects in addition to Gyurcsány are not known. 21 Oct.

Students start hunger strike against education reform as more than 1,000 protest in Miskolc

Some 100 students in Szeged will go on a hunger strike from today in protest against the higher education bill, the student council at

Szeged University announced on Thursday (20 Oct). Council vice president Balázs Ament said any student, lecturer or university employee may join the strike. The strikers will only drink five litres of liquid a day and will be monitored by doctors. Meanwhile an estimated 1,000 students protested against the new education bill outside the University of Miskolc on Thursday. Dávid Nagy, president of the national students councils federation HÖÖK, said certain provisions of the bill would adversely affect present and future students in Miskolc, as it completely ignores their rights, their social situation and the finances of their families. It is clear, he said, that students and their families will have to pay for cuts in state funding for higher education, either now or by running up debts to be paid in the future. They will join the nationwide student demonstration on 27 October. HAC 21 Oct.

Six Hungarian companies on list of 50 fastest developing technology firms in the region

Deloitte's list of 50 fastest developing technology firms in the Eastern European region includes six Hungarian companies this year, according to Világgazdaság. The Hungarian company included in the list with the best results is informatics firm Active Vision Kft. Others were Internet solutions firm Viala Kft., informatics research and development company Dolphio Consulting Kft., media firm Net Média Zrt., 3D computer technology firm Econ Consulting Kft. and mobile informatics software developer InfomatiX Kft. Romanian online airline ticket distributor Vola.ro finished on top of the list. 20 Oct.

Belgian entrepreneur buys Újpest football club

Belgian entrepreneur Roderick Duchâtelet has become

the owner of a majority stake in City Budapest, the company that operates the Újpest football club, having obtained a nearly 95% stake. The price was not revealed, but Magyar Hírlap puts it in the billions of forints. Duchâtelet said his top priorities are stabilising the club's finances and finding solutions to professional problems. HAC 20 Oct.

Hungarian film studios reportedly making big profits due to low film production tax

Studios in Budapest are at last reaping the benefits of

Hungary's low film-production tax, making tens billions of forints thanks to a number of international blockbusters shot here. Népszabadság daily said on Wednesday (19 Oct.). Since the start of the year, six projects including World Without End and

The Borgias have made commitments to spend a total of 21 billion forints (NZD 120 Million) on leasing facilities and other services in Hungary, the film department of the cultural heritage authority told the paper. Hungary has a favourable 20 percent tax break for foreign film productions. Revenues for those two productions exceed 5 billion forints each, the paper said, adding that the costs of Brad Pitt's World War Zero, now being shot in eastern Budapest were not yet known. The Korda, Raleigh and Stern studios outside Budapest, as well as other sites like the Ocsa facility or various neighbourhoods of the capital have been used for making such films as Tom Bezucha's Monte Carlo, 47 Ronin starring Keanu Reeves and Robert Pattinson's Bel Ami. The first film directed by Angelina Jolie, an "untitled Bosnian war love story" was also shot entirely in Budapest a year ago. The Cathedral, based on Ken Follet's best seller, was filmed among sceneries built at Ocsa in 2009. MTI 20 Oct.

Spanish private equity firm buys Révai Nyomda, Hungary's biggest printing company

Spain's GED Capital has bought a 100% stake in printer Révai Nyomda from Britain's Polestar Group, the buyer announced. No details of the price were disclosed. This is the second such acquisition by the Spanish private equity firm in two years, following its takeover of Romanian printer Infopress last year. Révai, Hungary's largest printer by capacity, will operate under GED's Romanian unit, but will keep its own name. Révai had turnover of €42 million (NZD 71 million) last year, with 250 employees at its bases in Budapest and nearby Fót, similar to the Romanian unit's operations. HAC 20 Oct.

Budapest's District XIV to demolish homeless shanties

The municipality of Budapest's 14th district has decided to pull down a settlement of shanties built by homeless people in a wooded area, district mayor Ferenc Papcsak told MTI on Tuesday (18 Oct). The mayor, referring to the small shantytown's impact on social services, public

health and law enforcement, said the settlement at the intersection of Francia and Egressy roads would no longer be tolerated. Papcsak said an "honest and humanitarian" solution must be found to the problem of the district's homeless community of around 150 people, some of whom live in the shacks doomed to be demolished. "We have decided to demolish the settlement [...] and move its dwellers to homeless shelters or old-people's homes," the mayor said. On 13 October, Máté Kocsis, the ruling Fidesz party's newly appointed commissioner in charge of homelessness, said people would not be allowed to live on the streets of Budapest from December. Instead, everybody will be provided with heated accommodation and taken to shelters, even if it means doing so against their will, he said. Ombudsman Máté Szabó, however, protested against municipal decrees penalising a homeless lifestyle, arguing they would not resolve the problem. He added that living in the street "is rooted in a social crisis" rather than a personal choice. MTI 19 Oct.

Website aimed at connecting Hungarians living around the world launched

The website for getting through to the Hungarian diaspora, the so-called national register, is up and running. Deputy Prime Minister Zsolt Semjén told a news conference in parliament on Monday. "Hungary is sending a message to the Hungarian nation scattered throughout the world," Semjén said. Members of the Hungarian global community, wherever they happen to live, can get in touch and strengthen their identity via the website, so communication is very much two-way, he said. Another point to registering is to join a strong collective force for

representing the Hungarians in matters that affect them, he said, adding that should a part of the Hungarian nation suffer an attack or indignity, this would be shared with the whole community which can be advised and

mobilised throughout the world - "healthy pressure for promoting national goals," Semjén said. He noted that each and every Hungarian organisation had agreed to communicate with its members via the free-of-charge website, which also links to a facebook page. People who register to the site (www.nemzetiregiszter.hu) receive weekly news roundups about Hungary and the most important events affecting the Hungarian community in the world, the deputy PM noted. Semjén (Christian Democrat) said the third, fourth and fifth generations of Hungarian emigrants could hardly be expected to speak the mother tongue to the same standard as Hungarians at home, but these generations should not be allowed to be lost. For this reason, the website is also available in English, and later a Spanish version will also be up and running, he added. MTI 17 Oct.

French president's father receives honorary citizenship in Hungarian city

Szolnok, a city in central Hungary, granted an honorary citizenship to Pál Sárközy, father of French President Nicolas Sarkozy, for his achievements as painter and

efforts to promote the city's reputation, on Saturday (15 Oct). Sárközy received the honorary title in Szolnok, where he was born and where his father used to be deputy mayor. In his address to the ceremony, the 84-

year-old awardee said the city's gesture "made him feel even more Hungarian". Sárközy told reporters that though he had emigrated to France in 1948, in spirit he had never left his native country. MTI 17 Oct. ■

SPORT

Az új magyar válogatott

A focikedvelő magyarok hosszú hónapokig szurkolhattak egy komoly magyar válogatottnak. Az Egervári Sándor vezette csapat lelkes és folyamatosan fejlődő játékkal sok örömet szerzett nekünk.

Mindent összevetve, az utóbbi évek legjobb magyar válogatottját láthattuk küzdeni az utolsó pillanatokig, valamennyi meccsükön, amire már igen régen volt példa.

A magyar csapat jelenleg 27. a FIFA világranglistáján, az 1993 óta létező lista óta ez rekordnak számít.

Sajnos, a 2012-es labdarúgó Európa-bajnokság selejtezőinek E-csoportjában a svédek legyőzték idegenben a finneket. A finnekkel még megmérkőző magyar válogatott így a 3. helyen zár a csoportban, így biztosan nem lesz ott a jövő évi lengyel-ukrán közös rendezésű Eb-n. Egy álommal kevesebb.

A történeteket Egervári így kommentálta:

„Természetesen csalódott vagyok... Nekünk mostantól saját magunkkal kell foglalkozni, szeretnénk a jól játszó

finn csapatot legyőzni, és jó formában nekivágni a világbajnoki selejtezőknek. A finnek elleni meccs már a világbajnoki-selejtezőkre való felkészülés jegyében telik, Dzsudzsák Balázs játékaról ő és az orvosi stáb dönt. Ez a selejtezősorozat egy állomása volt a magyar válogatottban zajló folyamatnak, ha hosszú távon gondolkodunk, nem lehetünk

elkeseredettek. Másfél éven belül nem valósítottuk meg, amit négy-hat évre tervezett a szövetség, ami miatt nem kell szégyenkeznünk” – mondta a kapitány.

A válogatott néhány tagja az mlsz.hu-nak nyilatkozott. A részletes interjúk ott olvashatók.

AZ E-CSOPORT VÉGEREDMÉNYE

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a fiúk szépen küzdöttek. Kíváncsi vagyunk neki sok erőt, lelkesedést a továbbiakhoz. Hajrá, magyar válogatott, hajrá magyarok! ■

- Sáfár László

[Mérkőzés, Győzelem, Döntetlen, Vereség, Rúgott gól, Kapott gól, Gólkülönbség, Pontszám]

Csapat	M	Gy	D	V	Rg	Kg	Gk	P
Hollandia	10	9	0	1	37	8	+29	27
Svédország	10	8	0	2	31	11	+20	24
Magyarország	10	6	1	3	22	14	+8	19
Finnország	10	3	1	6	16	16	0	10
Moldova	10	3	0	7	10	16	-6	9
San Marino	10	0	0	10	0	53	-53	0

Gyöngyös Imre Shakespeare-je

Shakespeare 12. szonettjéhez fűződő megjegyzés:

Az utód-téma az első tizenkét szonettben ismétlődik, de nem érzem a szonettek közötti összefüggést, sőt időbeli különbségeket érzek. A korai kiadók nagy szerepe van a szonettek időrendbeli meghatározásában. Forgatomban volt ugyanis egy tucatnál több szonett kéziratban, amelyeket 1592-95 körül már irodalmi körökben olvashattak. Ezek írhattak első mecénása, Southampton grófja személyéhez. Senkise tudja, hogy hány íródott ezekből sokkal később, minthogy a szonetteket végül is témáik szerint próbálták a kiadók megszámozni. Szerintem a pontos kronológiai sorrend nem megállapítható. Azok a nyelvészek sem járnak közelebb az igazsághoz, akik a drámák stílusának hasonlóságával akarják megállapítani a szonettek keletkezésének dátumait, mert a drámák részeit megírásában is volt Shakespeare-nek segítsége, méghozzá kiváló költők! A mítoszhoz ez is hozzájárul!

Shakespeare 12. Sonnet

When do I count the clock that tells the time,
And see the brave day sunk in hideous night;
When I behold the violet past prime,
And sable curls all silver'd o'er with white;
When lofty trees I see barren of leaves,
Which erst from heat did canopy the herd,
And summer's green all girded up in sheaves,
Borne on the bier with white and bristly beard;
Then on thy beauty do I question make,
That thou among the wastes of time must go,
Since sweets and beauties do themselves forsake,
And die as fast as they see others grow;
And nothing 'gainst Time's scythe can make defence
Save breed, to brave him when he takes the hence.

Szabó Lőrinc fordítása:

Számolva az óramondó időt
S látva, szép nap rút éjbe hogy merül,
Hogy kókkad az ibolya nyár előtt,
S ezüst zúzt hogy kap a fekete fűrt;
S hogy ejti lombját a sok büszke fa,
Mely alatt nemrég tikkadt nyáj hűsölt,
S hogy hág kévék ravatalaira
A borzas-ős szakállú nyári zöld, -
Sorsodat nézem, a szépségedét:
Útja a romboló időn visz át,
Hisz mind búcsúzik, az édes, a szép,
S hal oly gyorsan, ahogy mást női lát;
S csak gyermeked véd a kaszás Kor ellen,
Hogy dacolj vele, mikor elvisz innen.

Gyöngyös Imre fordítása:

Ha az időt óránként számolom,
látom, amint a hős nap éjbe tér
s az ibolyát is nyárba fonnyadón,
vagy barna fűrt, mint lesz ezüstfehér,
óriás fák, mint nyúlnak meztelen,
honnan hullt nyájra nemrég árnylepel,
hol kévékbe font nyári zöld pihen
s ravatalán fakó bajuszra lel.
Így szépséged is kérdőre vonom:
majd hulladékká űrli az idő,
mert báj, szépség magát búcsúztatón
gyorsabban hal, mint újonnan kelő.
Az Idő-kasza ellen egy dacod,
ha magad helyett utódod hagyod.

KLÁRA DU TOIT

let's cook hungarian

With all gloom and doom these days even the most optimistic person has to admit that it is difficult to create the same living conditions as we are accustomed to. The best way to save is always in the kitchen; by cooking carefully and well thought out menus we can save and still produce nutritional food. With daylight saving even a working person can spend some time in the vege garden which is very relaxing and very rewarding and with a little effort we can produce our own organic vegetables. No potato will taste better than the one you dig out from your own garden... I didn't want to turn this into a gardening article but it is our experience that everything not only tastes better, but is a lot cheaper if you grow it yourself... The recipe below takes a bit of time to prepare, but is very tasty. You can serve it simply with a Greek or a green salad, but it will taste very nice with roast chicken or any meat dish as well.

Garlic Roast Potatoes (*Fokhagymás recés krumpli*)

1.5kg medium roasting potatoes
1 tsp + 6 tbsp olive oil
10-15 fresh basil leaves
salt

8-10 cloves of garlic
100g thinly sliced bacon
50g grated parmesan cheese
freshly ground pepper

Pre-heat the oven to 200°C. Peel, wash and dry the potatoes. Using 1 teaspoon olive oil grease an ovenproof dish that the potatoes will comfortably fit into. Peel and crush the garlic cloves, mix in small bowl with a teaspoon of salt and 2 tablespoons of olive oil. Place the potatoes one by one onto a dessert spoon and cut lines deep into the potato using a sharp knife at 1cm intervals until the knife touches the spoon (that way the bottom of the potato will stay intact). Gently prize apart the cuts in the potatoes and brush with the garlic mixture, placing the potatoes side by side into the ovenproof dish. Sprinkle with salt and pepper. Cut the bacon into thin 8-10cm long strips, curl up each strip tightly into a spiral and place them between the potatoes. Drizzle the remaining olive oil over the potatoes, cover with tinfoil and bake for 30 minutes. Then remove the tinfoil, sprinkle with the chopped up basil leaves and continue baking uncovered for a further 20 minutes. Then sprinkle with the grated parmesan cheese and bake uncovered for a further 15 minutes or until golden. You can serve it simply with a Greek or a green salad, but it will taste very nice with roast chicken or any meat dish as well.

Jó étvágyat! ■

Farkasdi Bösörményi Zoltán:

Mindenszentek

Harangszó kereng a város felett. Ringnak-ringatóznak a harangok, lengnek-, lengetőznek, csengnek –bongnak.

Meg-meglódulva magas tornyaikban alig állnak már. Nincs itt semmi összhang, ha nem kong, nyelve máris lobban, csak azért is ostorozza, üti-veri. A harang lábai r e m e g n e k -recsegnek, messze helyekről idehallik baljós jajdulásuk.

Olyanképp mintha valaki hatalmas templomi csengőt rázna. Mint amikor ministránsfiúk kéri a figyelmet Úrfelmutatáskor. Kihallik a bábeli összeviesszaságból: Az úr legyen veletek! Mindenszentek ideje van, ezért a harangok zúgolódása. A temetőkertben hunyorognak a mécsesek. Azért, hogy ellobbanhassanak. Derengő világosságot hozott ide az emlékező, lankadó emlékeit, fonnyad benne

a fájdalom: Istenem! Milyen egyedül vagytok. Milyen emberien. A novemberi szél zizegteti a koszorúkon a szalagot, „emléked örökké él”... Öreg néni álldogál férje sírjánál. Kezét kulcsolva kéri a Világforgatót. Nem csodát, nem látomást akar. Békét kér. - Aranyosak a gyerekek, de minek zavarjam az élettemmel az övékét - így panaszkodik, és aszott kezét az ég felé emelve tördeli. A harangok csengnek-bongnak, felülírva a néni fohását. Dicsfényben remeg a Templom. Fölénk magasodik. Sírnai támad kedvem. Furcsán érzem magam, mintha magam is megvilágosodnék az el-ellobbanó mécses fényében. Csengnek-bongnak a harangok, bennünk kondulnak. Kiért csengnek-bongnak?

Vargha Gyula:

A halál hídjánál

Körülöttem a tél hava pelyhez,
A föld hólepte, fehér.
Elértem a hídhoz, amelyhez
Egyszer mindenki elér.

Rozoga rossz híd, mélyen alatta
A meg-megakadt
Jégtorlatokat
Rohanó folyam árja ragadja,
Bömbölve vadul.

Odatúl
Nem látszik a part,
De a hóban a nyom
Mind, mind oda tart.
Szememet behunyom,
Ajkamát összeszorítom,
Úgy megyek által a hídon.

CONTENTS

Képes ajánló – Pictured here	2	Living Traditions: Hungarian Wine Culture, part 2 - Krisztina Szegedy	23
Közös ügyeink – Szentirmay Klára	3, 9	Szellemi értékeink: Jékely Zoltán	24-25
Issues of the Day – Klára Szentirmay	3, 9	Hungarian Poets: Zoltán Jékely	26
„Sohase legyetek méltatlan utódok”		Sleeping Difficulty and Naturopathy – Réka Vinginder	27
– 1956 debreceni diákok szemszögéből	4-7	Panni Palásti: Church Bells	27
The 1956 Hungarian Revolution	8-9	Barangoló: Dél-Alföld	28, 30
Interjú Habsburg Györggyel	10-11	Wanderlust: Western Transdanubia	29
Magyarsághíd-építés a nagyvilágban – Dr. Tanka László	12	News about Hungarians in New Zealand	31-32
Balatonlellén jó volt magyarnak lenni – Magyar Világtalálkozó	13-14	Kuckó	33
Hungarian Historians, part 4 – István Ladányi	15	Recent News from Hungary (compiled by P. Hellyer)	34-35
Konzuli közlemények - Consular News	16-17	Sport – Sáfár László	36
Gyöngyös Imre: Emlékművünk a Magyar Parkban	17	Gyöngyös Imre Shakespeare-je (12. szonett)	36
Elhunyt Makovecz Imre építész	18	Let's Cook Hungarian – Klára Du Toit	37
Obituary: Imre Makovecz	19	Farkasdi Böszörményi Zoltán: Mindenszentek	37
My Ten Favourite Films: Fateless (Sorstalanság) – Paul Hellyer	20-21	Vargha Gyula: A halál hídjánál	37
Panni Palásti: there must be death	21	Contents	38
Gyöngyös Imre: Ötvenöt éve	21	Value of the Forint	38
Élő hagyományok: A magyar borkultúra II. rész – Szegedy Krisztina	22	Hungarian Communities in New Zealand	38
		Impresszum	38
		Károly Kernstok's paintings	39-40

VALUE OF THE FORINT

RATES AS AT 17 NOVEMBER 2011
BASE CURRENCY IS HUF.

Currency Unit	HUF/Unit
EUR Euro	308.59
USD United States Dollar	229.09
GBP United Kingdom Pound	361.12
CAD Canada Dollar	222.85
AUD Australia Dollar	228.79
NZD New Zealand Dollar	173.63
CZK Czech Republic Koruny	12.09
HUF Hungary Forint	1.00
PLN Poland Zlotych	69.43
ROL Romania New Lei	70.86
RUR Russia Ruble	7.42

KÖVETKEZŐ SZÁM:

A Magyar Szó 2011/2012-es előfizetési évének első, vagyis a 2011. decemberi számhoz beküldendő anyagot kérjük **2011. november 30-i** határidővel a szerkesztőhöz eljuttatni. Bár gépelt, vagy kézírással készült anyagot is szívesen látunk, sok munkamegtakarítást jelent, ha a küldött anyag számítógépen készült, és e-mailen, vagy lemezen (diszken) küldik el.
E-mail: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz; postacím: PO Box 29-039, Wellington 6443.

NEXT ISSUE:

The deadline for the fourth issue of the 2011/2012 subscription year, that is the December 2011 issue is **30 November 2011**. Where possible please send contributions in computer-readable format (i.e. e-mail or disc). Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz; postal address: PO Box 29-039, Wellington 6443.

HUNGARIAN COMMUNITIES IN NEW ZEALAND

AUCKLAND HUNGARIAN CLUB

President: Tamás Paulovics
PO Box 109-138, Newmarket, Auckland
Tel: +64 21-103-1161
Email: kiwjob2005@gmail.com

HUNGARIAN SOCIETY OF WELLINGTON

President: Éva Bródy Popp
1 Raroa Rd, Kelburn, Wellington
Tel: +64 4 475-7775
Fax: +64 4 475-5555
Email: p0ppsi@yahoo.co.nz

HUNGARIAN CLUB, CHRISTCHURCH

President: István Tóth
11 Hardy Street, New Brighton, Christchurch
Tel: +64 3 355-7448
Fax: +64 3 355-7458
Email: toth2@xtra.co.nz

Founder (Alapító): Paul Szentirmay
Publisher/Chief Editor (Kiadó/főszerkesztő): Klára Szentirmay
Editor/Design (Szerkesztő/tervező): Tünde Máté

Communications to: PO Box 29-039, Wellington, New Zealand 6443 tel: 64-4-973-7507 fax: 64-4-973-7509

Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz
website/honlap: www.hungarianconsulate.co.nz

© Magyar Szó 1991-2011
all rights reserved/minden jog fenntarva
ISSN 1171-8978

The aim of the Magyar Szó is to serve the interest of Hungarians living in New Zealand by publicising matters of interest and importance to them, and by documenting the life of the Hungarian community in New Zealand. The first issue was published as a circular for the Hungarian Community in Wellington. Since September 1991 (issue no. 6) the Magyar Szó has nationwide coverage and is sent only to subscribers. Opinions expressed in this bulletin do not necessarily reflect those of the Magyar Szó, its editors or the Consulate-General of Hungary.

The bulletin is published every third month, commencing in December. The subscription charge (within New Zealand) for twelve months is \$40.00, students and beneficiaries, \$35.00; NZ\$45.00 to Australia, NZ\$50.00 to other places, and is payable to "Magyar Szó", or by direct credit to Magyar Szó, Bank of New Zealand (BNZ), 02 0585 0082725 01.

KERNSTOK, Károly
(1873, Budapest - 1940, Budapest)

Kernstok began his studies at the School of Design. He was a pupil of Simon Hollósy in Munich from 1892 and at the Julian Academy in Paris in 1893-95. In 1896 he returned to Hungary and became a pupil of Benczur's School for three years. His early genre-pictures (eg *Agitator*, 1897) were products of Hungarian critical realism. Under the influence of the Nagybánya painters, he was in search of plein air applications of realism (eg *Plum Pickers*, 1901). After his studies in Paris in 1906, his style changed and he started to paint large scale decorative compositions and stylized postimpressionistic pictures emphasizing forms and lines. He was founding member of the "Eight" (Nyolcak), an avant-garde art movement of Hungarian painters active, mostly in Budapest, from 1909 to 1918. He painted decorative glass windows for the Schiffer-villa in 1911 and for the County Hall in Debrecen in 1912. Actively involved in the Soviet Republic of Hungary after WWII as commissioner for culture and education, Kernstock emigrated when it fell in 1919 and lived in Berlin until 1926 when he returned to Hungary. "The Last Supper", an expressionistic picture, and some naturalist landscapes came from this period. The last period of his life saw the influence of Etruscan painting. His graphic works together with his copper engravings are of great significance. His lectures and articles were often published in art journals and newspapers.

	5.	1. Agitating in the Factory Cantine
1.	4.	2. Portrait of Béla Czóbel with Straw Hat
		3. Autumn Light (In the Forest)
2.		4. Park
	3.	5. Teasing

KERNSTOK, Károly: PICKING PLUMS